

**EIROPAS SAVIENĪBAS
PADOME**

**Briselē, 2013. gada 16. oktobrī
(OR. en)**

14924/13

**PESC 1238
COPS 439
FIN 648
PE 460**

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padome
Datums:	2013. gada 15. oktobris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	13116/13 PESC 1016 COPS 362
Temats:	KĀDP galvenie aspekti un prioritātes (2006. gada 17. maija Iestāžu nolīguma G punkta 43. apakšpunkts) – 2012. gads – Eiropas Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos gada ziņojums Eiropas Parlamentam

Pielikumā pievienots Padomes 2013. gada 15. oktobrī apstiprinātais Eiropas Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos gada ziņojums Eiropas Parlamentam "KĀDP galvenie aspekti un prioritātes (2006. gada 17. maija Iestāžu nolīguma G punkta 43. apakšpunkts) – 2012. gads".

KĀDP GALVENIE ASPEKTI UN PRIORITĀTES
(2006. GADA 17. MAIJA IESTĀŽU NOLĪGUMA G PUNKTA 43. APAKŠPUNKTS) –
2012. GADS

1. I DAĻA. ATSKATS UZ 2012. GADU	5
A. PĀRSKATS PAR DARBĪBĀM PA REĢIONIEM	12
1. ZIEMEĻĀFRIKA, TUVIE AUSTRUMU UN ARĀBIJAS PUSSALA.....	12
1.1. ZIEMEĻĀFRIKA	14
1.2. TUVIE AUSTRUMI	18
1.3. ARĀBIJAS PUSSALA, IRĀNA UN IRĀKA	27
1.4. REĢIONĀLĀ SADARBĪBA	30
2. KRIEVIJA, AUSTRUMU KAIMIŅVALSTIS UN VIDUSĀZIJA	33
2.1. KRIEVIJAS FEDERĀCIJA	33
2.2. AUSTRUMU PARTNERĪBA (AP) –DAUDZPUSĒJĀS ATTIECĪBAS	36
2.3. AUSTRUMU PARTNERĪBA – DIVPUSĒJĀS ATTIECĪBAS	38
2.4. VIDUSĀZIJA	46
3. RIETUMBALKĀNI.....	47
4. TURCIJA UN RIETUMEIROPAS KAIMIŅVALSTIS.....	55
4.1. TURCIJA	55
4.2. RIETUMEIROPA	57
5. ĀZIJA UN KLUSĀ OKEĀNA REĢIONS.....	59
5.1. AUSTRUMĀZIJA	60
5.2. DIENVIDAUSTRUMĀZIJA	64
5.3. DIENVIDĀZIJA	67
5.4. KLUSĀ OKEĀNA VALSTIS	70
6. ĀFRIKA	73
6.1. ES UN ĀS	73
6.2. RIETUMĀFRIKA	75
6.3. AUSTRUMĀFRIKA	78
6.4. CENTRĀLĀFRIKA	81
6.5. DIENVIDĀFRIKA	84

7.	ZIEMEĻAMERIKA UN DIENVIDAMERIKA	87
7.1.	ASV un KANĀDA	87
7.2.	LATĪŅAMERIKA un KARĪBU JŪRAS REĢIONS	89
B.	DRAUDU UN PASAULES MĒROGA PROBLĒMU RISINĀŠANA	95
1.	MASU IZNĪCINĀŠANAS IEROČU (MII) UN TO NOGĀDES LĪDZEKĻU/PARASTO IEROČU NEIZPLATĪŠANA	95
1.1.	MII NEIZPLATĪŠANA	96
1.2.	PARASTIE IEROČI	100
2.	KONFLIKTU NOVĒRŠANA UN STARPNIECĪBA	102
3.	TERORISMS	103
4.	ORGANIZĒTĀ NOZIEDZĪBA	106
5.	KIBERDROŠĪBA	107
6.	ENERGOAPGĀDES DROŠĪBA	107
7.	KLIMATA PĀRMAIŅAS UN DROŠĪBA	109
8.	ŪDENSAPGĀDES DROŠĪBA	110
C.	VĒL EFEKTĪVĀKAS DAUDZPUSĒJAS KĀRTĪBAS SEKMĒŠANA	111
1.	APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA	111
2.	EDSO	113
3.	EIROPAS PADOME	114
D.	CILVĒKTIESĪBU, DEMOKRĀTIJAS UN TIESISKUMA VEICINĀŠANA	115
E.	EFEKTĪVĀKA, SPĒJĪGĀKA UN SASKAŅOTĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA AR KDAP STARPNIECĪBU	128
1.	SPĒJĪGĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA	129
1.1.	Koncepcijas par KDAP darbībām	129
1.2.	Civilās un militārās spējas	130
1.3.	Gūtā pieredze un labākā prakse civilajā un militārajā KDAP	133
1.4.	Apmācība un mācības	134

2.	EFEKTĪVĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA	135
2.1.	Sadarbība ar partneriem krīžu pārvarēšanā	135
2.2.	Starptautiskās organizācijas	136
2.3.	ES Satelītcenrs (ESSC)	138
3.	SASKAŅOTĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA.....	139
2.	II DAĻA: 2012. GADA KĀDP ZIŅOJUMA IESKATS TURPMĀKAJĀS DARBĪBĀS.....	140
3.	I PIELIKUMS: KĀDP 2012. gada budžets.....	150
4.	II PIELIKUMS: Pārskats par 2012. gada tiesību aktiem KĀDP jomā (ierobežojoši pasākumi)	153
5.	III PIELIKUMS: 2012. gada deklarācijas un paziņojumi	161

I DAĻA. ATSKATS UZ 2012. GADU

Ievads

2012. gads ES kopējā ārpolitikā un drošības politikā (KĀDP) bija notikumiem bagāts gads, apliecinot ieguvumus, ko devuši jaunie Lisabonas instrumenti, lai risinātu svarīgākās ārpolitikas problēmas. Laikposmā no sarežģītajiem pārejas procesiem Arābu pasaulē, līdz notikumiem Sāhelā, gan attiecībā uz Cilvēktiesību stratēģijas pieņemšanu, gan attiecībā uz ES vēlēšanu novērošanas misijām ES savu reakciju ir saskaņojusi patiesi visaptverošā veidā, izmantojot visu instrumentu klāstu, proti, KĀDP instrumentus un instrumentus, kas nav KĀDP instrumenti ¹, diplomātiskie centieni tika atbalstīti ar kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) misijām, ko dislocēja notikumu vietā, tika sniegta mērķtiecīga humānā un attīstības palīdzība tiem, kuriem tā visvairāk vajadzīga, vienlaikus sadarbojoties ar vietējiem un reģionāliem partneriem, lai nodrošinātu virzību uz mieru un labklājību.

Visa gada garumā Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos un Komisijas priekšsēdētāja vietniece (AP/PV) *Catherine Ashton* un Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD), sadarbojoties ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem, nodrošināja to, ka ES saglabā patiesi globālu darbības vērienu, atbalstot demokrātiju un attīstību no Mjanmas/Birmas Āzijā līdz Somālijai Āfrikas ragā un cenšoties palīdzēt tiešajiem kaimiņiem Ukrainā un Ziemeļāfrikā un partneriem attālākos reģionos, piemēram, Haiti un Pakistānai. Nolūkā to panākt ES turpināja izvērst aktīvu sadarbību ar tās stratēģiskajiem partneriem, lai veidotu savstarpēji pieņemamu izpratni par aktuāliem apdraudējumiem un problēmām un lai izstrādātu reakcijas, kas ir savstarpēji pieņemamas. Laikā, kad Eiropā ir izteikta tendence pievērsties iekšējiem jautājumiem, EĀDD, cieši sadarbojoties ar Komisiju, 27 dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu, ir palīdzējis globālā mērogā nodrošināt ES redzamību un uzticamu partnerību gan ar veciem, gan jauniem sabiedrotajiem.

¹ Atspoguļojot šo pieeju, kad vien tas tiek uzskatīts par atbilstīgu un noderīgu, lai sniegtu vispārīgāku priekšstatu par ES ārējām darbībām, ziņojumā ir iekļauts apraksts par vairākiem instrumentiem un politikām, kas nav KĀDP darbības jomā, piemēram, par attīstības palīdzību, tirdzniecību un humāno palīdzību.

ES ieguldījums pasaules mierā un drošībā jo īpaši izpaužas šādās turpmāk uzskaitītājās jomās. Pirmkārt, mūsu pārvaldībā ir plašs instrumentu klāsts, lai, izmantojot pieeju, ko mēs dēvējam par "vispārējo pieeju", risinātu nozīmīgas ārpolitikas problēmas. Kaut gan šādu pieeju beidzamajā desmitgadē ir centušies attīstīt daudzi, tomēr ES rīcībā ir rīki (turklāt tie ir pietiekami iedarbīgi), lai rīcībai būtu paliekoša ietekme. Otrkārt, mēs tieši iesaistāmies sarunās par miera iedibināšanu, turklāt bieži mēs esam šādu sarunu vadītāji. Treškārt, lai risinātu reģionālas problēmas, kurās rezultātus var panākt tikai ar kolektīviem centieniem (piemēram, attiecībā uz klimata pārmaiņām un katastrofu seku likvidēšanu, kā arī drošības sektora reformām), mēs cieši sadarbojamies ar starptautiskiem un reģionāliem partneriem un materiāli atbalstām tos. 10. decembrī Eiropas Savienībai tika piešķirta Nobela miera prēmija, kas uzskatāms par skaidru atzinību mūsu neatlaidīgajai apņēmībai atbalstīt pasaules mieru, izlīgumu, demokrātiju un sekmēt cilvēktiesības.

Daži šajās trīs jomās nesen veikto ES darbību piemēri labi ilustrē mūsu 2012. gada darba kārtības jautājumus:

AP/PV apņēmīgā rīcība 2012. gadā (to turpinot arī 2013. gadā), lai sekmētu Belgradas un Prištinas dialogu, jau ir devusi taustāmus rezultātus: proti, mēs esam guvuši konkrētus panākumus attiecībā par integrēto robežu pārvaldību un esam iecēluši sadarbības koordinatorus Belgradā un Prištinā, kas sarunās iesaistītajām pusēm ir vērā ņemams panākums. Regulāras premjerministru sanāksmes, kā arī pirmo reizi sarīkotā Serbijas un Kosovas ^{*} prezidentu sanāksme ir devusi mums iespēju neatrisinātajiem jautājumiem pievērsties sadarbības garā. Šis dialogs turpinājās 2013. gadā, un tā rezultātā 2013. gada aprīlī puses panāca "Pirmo nolīgumu par attiecību normalizācijas principiem".

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Īpaši labs piemērs tam, kā ES, izmantojot vispārējo pieeju, risina visus krīzes aspektus, ir ES politika Somālijā. Kad ratificēja Lisabonas līgumu, Somālija atradās krīzes situācijā. Somālijas piekrastē plaši bija izplatījies pirātisms, *Al Shabab* kaujinieku darbības rezultātā Somālijas valdība bija tuvu sakāvei un miljoniem iedzīvotāju slīga nabadzībā. Pēc tam, kad bija izvērsti vispārēji centieni, ko koordinēja EĀDD, proti, – cita starpā tika veikti gan KĀDP pasākumi, gan pasākumi, kas nav KĀDP darbības jomā, piemēram, jūras spēku misija, diplomātiska iesaistīšanās, palīdzība Somālijas kaimiņvalstīm, kā arī humānā palīdzība –, šobrīd situācija ir pilnībā mainījusies. Par 95 % ir samazinājies Somālijas piekrastē fiksēto pirātisma gadījumu skaits. Somālijas valdība spēja atvairīt kaujinieku uzbrukumus un pirmo reizi valsts vēsturē pārveidoties par demokrātisku struktūru. Pašlaik labumu no attīstības gūst vairums somāliešu, un reģions tagad ir labāk sagatavots tam, lai atturētu no pirātisma un sagūstītu un notiesātu pirātismā iesaistītās personas. Mūsu apņēmību Briseles apmeklējuma laikā slavēja arī Somālijas prezidents, un mēs ar prieku turpināsim padziļināt sadarbību ar Somālijas valdību un mūsu starptautiskajiem partneriem. Lai nodrošinātu turpmāku sadarbību, mēs rīkojam īpašu konferenci par Somālijas nākotni.

Mūsu politika Mali ir vēl viens piemērs ES vispārējai un sekmīgajai iesaistīšanās politikai. Vēl pirms valsts apvērsuma, kas Mali notika 2012. gada pavasarī, un pirms Mali ziemeļi bija zaudēti tuaregu un džihādistu spēkiem, ES attiecībā uz Sāhelas reģionu bija izstrādājusi integrētu reģionālo stratēģiju, kuras mērķis ir šajā nozīmīgajā Āfrikas daļā apkarot terorismu un nodrošināt stabilitāti un noturīgu attīstību. Lai ātri reaģētu uz Francijas bruņoto spēku dislocēšanu un uz mainīgo situāciju Mali, ES paātrināja Eiropas misijas izvietojumu nolūkā reorganizēt, apmācīt un konsultēt Mali bruņotos spēkus (*EUTM*). Mēs Mali iestādes mudinājām un palīdzējām tām arī izstrādāt ceļvedi, lai atjaunotu demokrātiju un turpinātu nacionālās samierināšanas procesu; un mēs nodrošinājām atjaunotu un pielāgotu attīstības un humānās palīdzības kopumu. Visbeidzot, mēs atbalstījām *ECOWAS* un Āfrikas Savienības centienus izvietot miera uzturēšanas spēkus, lai līdz brīdim, kad ir dislocēta ANO miera uzturēšanas operācija, palīdzētu Mali nodrošināt stabilitāti. Tas, vai tiks gūti panākumi, ir atkarīgs no Mali iestādēm, tomēr 2012. gadā ES ir uzskatāmi parādījusi vēlmi un spējas nodrošināt atbalstu, kas vajadzīgs, lai stabilizētu šo valsti.

2012. gada gaitā ES Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos atbalstīja pāreju no autoritārās iekārtas uz demokrātiju Ēģiptē, Tunisijā un Lībijā. ES tiecās nodrošināt, ka katrai valstij tiek piemērota individuāla pieeja, tostarp paredzot pastiprinātu finansiālu atbalstu, piedāvājot izveidot spēcīgākas mobilitātes partnerības un sākot sarunas par padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības nolīgumiem, lai nodrošinātu plašāku piekļuvi tirgum. Šīs pieejas novatoriska iezīme bija īpašu uzdevumgrupu izveide, kuras vadīja AP/PV un kuru darbību sekmēja ES īpašais pārstāvis Vidusjūras dienvidu reģionā, un to mērķis bija Ēģiptē, Jordānijā un Tunisijā palīdzēt īstenot pāreju uz demokrātiju Apvienojot visus attiecīgos dalībniekus – Eiropas Parlamenta deputātus, starptautiskās un reģionālās, privātās un publiskās ieinteresētās personas – šīs uzdevumgrupas deva nozīmīgu ieguldījumu, lai palīdzētu valstīm virzīties uz noturīgām reformām un demokrātiju.

Konflikts Sīrijā turpinājās ar pieaugošu intensitāti, kļūstot par galveno krīzi reģionā un nozīmīgāko Eiropas Savienības politisko un humanitāro jautājumu. ES turpināja paust aicinājumus Sīrijas krīzei rast politisku risinājumu un konsekventi puda tās pilnīgu atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas un Arābu līgas centieniem. AP/PV jūnijā Ženēvā piedalījās starptautiskā konferencē, kas vienojās par paziņojumu, kurā piedāvāja pamatsistēmu turpmākai politiskai pārejai; tomēr tā netika īstenota, jo pēcāk izcēlās domstarpības par to, kā interpretēt panākto vienošanos. Eiropas Savienība Sīrijas Revolucionāro un opozīcijas spēku nacionālo koalīciju atzina par leģitīmu Sīrijas tautas pārstāvi un aicināja to turpināt rīkoties, lai panāktu visu pušu iesaistīšanos, pārstāvību un demokrātijas principu ievērošanu. ES turpināja ierobežojošo pasākumu politiku, vēršot to pret personām, kas atbildīgas par vardarbīgām represijām pret civiliedzīvotājiem, pret personām, kas gūst labumu no režīma vai atbalsta to, un pret personām, kas ar tām ir saistītas. Turklāt ES arī sniedza humānu un citu palīdzību gan valstī palikušajiem Sīrijas iedzīvotājiem, gan Sīrijas kaimiņvalstīs esošajiem bēgļiem, tostarp atbalstot šīs kaimiņvalstis, lai tām palīdzētu pārvarēt šo slogu. Starptautiskajos forumos, jo īpaši ANO Cilvēktiesību padomē, ES vadīja centienus, paužot aicinājumus ievērot cilvēktiesības, nodrošināt pārskatatbildību un novērst nesodāmību.

ES apņēmiegie centieni atbalstīt demokrātijas konsolidāciju, protams, tika izvērsti arī attiecībā uz Eiropas austrumu kaimiņvalstīm, proti, tika īstenota Austrumu partnerība, kā arī tika turpināti centieni virzībā uz ciešāku politisku asociāciju un ekonomisku integrāciju. Turpinājās sarunas par asociācijas nolīgumiem (AN), tostarp par padziļinātām un visaptverošām brīvās tirdzniecības zonām (DCFTA) ar Moldovas Republiku, Gruziju, Armēniju un Azerbaidžānu (tikai AN). Tika parafēts Asociācijas nolīgums ar Ukrainu. Lai stiprinātu tiešus personiskos kontaktus, tika arī sekmēti vīzu atvieglotas izsniegšanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumi un vīzu režīma liberalizācijas rīcības plāni. Ar šo notikumu attīstību tiek saistītas cerības par plašām reformām, ar kurām atbalstītu tiesiskumu un stiprinātu demokrātijas stabilitāti. ES sniedza atbalstu, izmantojot bijušā Polijas prezidenta *Aleksander Kwaśniewski* un bijušā EP priekšsēdētāja *Pat Cox* vadīto Eiropas Parlamenta misiju, kas pārraudzīja tiesvedību, kurā cita starpā bija iesaistīta bijusī Ukrainas premjerministre *Yulia Tymoshenko*. ES arī izvērta centienus stiprināt demokrātijas procesus Baltkrievijā, tomēr attiecībā uz politiskajām un plašsaziņas līdzekļu brīvībām joprojām saglabājās nopietni trūkumi. Vienlaikus ES bija apņēmības pilna gūt panākumus, lai šajā reģionā atrisinātu ieilgušos konfliktus (5+2 sarunas par Piedņestru, Ženēvas process). Gatavojoties šoruden Viļņā plānotajam izšķirīgajam Austrumu partnerības samitam, mēs centīsimies šogad turpināt šo darbu. Savienībai ir ārkārtīgi nozīmīgi turpināt īstenot un virzīt gan divpusējos, gan daudzpusējos Austrumu partnerības aspektus.

Visbeidzot kā ES 2012. gadā veiktā darba piemērs minama mūsu apņemšanās attiecībā uz starpniecību un konflikta noregulējumu. Droši vien redzamākais šādu darbību piemērs bija ES centieni rast risinājumu Irānas kodolprogrammas problēmai. Eiropas Savienība, "E3+3" grupas vārdā vadot sarunas ar Irānu, izvērta intensīvus diplomātiskos centienus, lai virzītos uz diplomātisku risinājumu, kas mazinātu starptautiskās kopienas bažas par Irānas kodolprogrammas mērķiem. AP/PV, kuru atbalstīja EĀDD, izvērta plašus pasākumus, lai gūtu atbalstu ES divējādajai pieejai. Šo centienu pamatā bija vēlme saglabāt "E3+3" grupas vienotību.

Šie ir konkrēti piemēri tam, kā EĀDD ir noderīgi papildinājis darbu, ko veikušas 27 dalībvalstis un Eiropas Komisija. Tomēr, kā to parādīs šis 2012. gada ziņojums, ES ir guvusi panākumus daudz plašākā jautājumu lokā.

Visā mūsu darbībā cilvēktiesības joprojām kā sarkans pavediens vijas cauri mūsu politikai. 2012. gads šajā sakarā bija gana nozīmīgs: ES pieņēma tās pirmo cilvēktiesību stratēģiju, kas mums dos iespēju cilvēktiesību jomā veikto darbu ievirzīt tā, lai tas īstenotos ES divpusējā un daudzpusējā politikā; tika iecelts īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos, kas ir pirmais sūtnis ar atbildību par konkrētu tematu, un viņa mērķis ir nodrošināt to, lai tad, kad ES pauž atbalstu cilvēktiesībām, mūsu viedokli skaidri un nepārprotami sadzirdētu visā pasaulē.

Īpašu uzmanību pievērša tam, lai tiktu veicinātas sieviešu iespējas un sieviešu līdzdalība politikas procesā. AP/PV 2012. gadā kopā ar ASV valsts sekretāri *Clinton* uzsāka "Vienlīdzīgas nākotnes partnerību" ("*Equal Futures Partnership*") un kopā ar ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas iestādes (*UN Women*) direktori *Michelle Bachelet* – ierosmi "Sieviešu atmodas veicināšana" ("*Spring Forward for Women*"), un tie ir spilgti piemēri ES nelokāmajai apņēmībai nodrošināt sieviešu ekonomiskās un politiskās iespējas.

Par mūsu darbības būtisku iezīmi ir kļuvusi arī pilsoniskās sabiedrības atbalstīšana, jo īpaši ņemot vērā izšķirīgo lomu, ko tā spēlēja Arābu pavasara nemieros. Šajā ziņā ar Pilsoniskās sabiedrības instrumentu turpināja atbalstīt valsts un vietēja mēroga pilsoniskās ierosmes un spēju veidošanu, lai stiprinātu pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Arī jaunizveidotais "Eiropas Demokrātijas fonds" būs papildu līdzeklis, lai attīstītu un atbalstītu demokrātiju.

Pagājušogad mēs arī īstenojām intensīvāku darbu ar tā saucamajām "horizontālajām" problēmām, piemēram, – vajadzību nodrošināt ES enerģētisko drošību vai novērst to, ka konflikti par ūdens resursiem pāraug karos. AP/PV enerģētiskās drošības un ūdensapgādes drošības jautājumu izvirzīja Padomes un Gimnijas sanāksmju darba kārtībā un panāca to, ka par ES ārpolitikas būtisku sastāvdaļu kļūst atbalsts tam, lai Eiropa piekļūtu enerģijai un lai dalīšanās ar ūdens resursiem notiktu miermīlīgi.

Lai visā pasaulē efektīvi sekmētu mūsu vērtības un intereses, ES 2012. gadā būtiski nostiprināja attiecības ar tās stratēģiskajiem partneriem, jo īpaši paplašinot sadarbību ārpolitikas un drošības politikas jomā. Papildus jau tradicionālajiem visos līmeņos ar mūsu stratēģiskajiem partneriem notiekošajiem dialogiem tagad AP/PV līmenī mēs uzturam arī regulāru stratēģisku dialogu ar Ķīnu, kā arī augsta līmeņa politiskus dialogus ar Dienvidkoreju, Indiju un Brazīliju. Mūsu sadarbība paplašinās vairākās jomās, ietverot cilvēktiesības, reakciju uz Arābu pavasara notikumiem vai policijas apmācību Afganistānā. Partneri arvien vairāk iesaistās mūsu KDAP misijās. Attiecības ar ASV tradicionāli ir bijis mūsu starptautiskās politikas stūrakmens, un 2012. gadā mūsu starptautiskā darbība ir bijusi īpaši aktīva, izvērsot kopējus centienus gan Āzijā un Klusā okeāna reģionā, gan Rietumbalkānos. Tāpat prioritāras turpināja būt arī attiecības ar Krievijas Federāciju, ne tikai tāpēc, ka kopējos kaimiņreģionos ir daudz kopīgu problēmu, bet arī tāpēc, ka veidojās stabila sadarbība Irānas vai Tuvo Austrumu jautājumos.

2012. gadā mēs arī pieredzējām arvien plašāku sadarbību ar reģionālajām organizācijām – gan ar Arābu valstu līgu, Islāma sadarbības organizāciju (ISO) un Āfrikas Savienību, gan ar Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju (ASEAN) un Amerikas valstu organizāciju (OAS). Iepriekšējā gada pieredze rāda, ka Eiropa var būt vēl efektīvāka, ja tā savā rīcībā nav viena. Tāpēc mūsu interesēs ir ne tikai stiprināt saiknes ar reģionālajām organizācijām, bet arī, lai palielinātu spēju rīkoties, iedibināt sadarbības kārtību un, ja vajadzīgs, piedāvāt palīdzību. Jo īpaši labs mūsu pagājušajā gadā veiktā darba piemērs ir ES un Arābu valstu līgas (AVL) sadarbība, kurā attiecības tika stiprinātas visos līmeņos, sākot no politiskā (piem., ES un AVL ministru sanāksmes) līdz tehniskam (piem., ES finansēts modernizēts krīzes centrs) līmenim. Āfrikā ES aktīvāk izvērsa sadarbību ar Āfrikas Savienību (ĀS), piemēram, Āfrikas ragā (jo īpaši, ar Āfrikas Miera nodrošināšanas fondu sniedzot būtisku finansējumu ĀS spēkiem *AMISOM*), vai ar tādām apakšreģionālajām organizācijām kā *ECOWAS*, attiecībā uz kuru kā ciešas sadarbības piemērs ir minama nesenā sadarbība saistībā ar Mali notikušo stabilizācijas operāciju *AFISMA*.

Eiropas ārpolitika ir lielu pārbaudījumu priekšā. Bet mūsu 2012. gadā veiktā darba vērienīgums un virkne sasniegumu dod pārliecību, ka nākamajos gados Eiropas Savienība globālās problēmas spēs risināt vēl efektīvāk, vienlaikus tiecoties sasniegt mūsu vispārējo mērķi – visur pasaulē aizsargāt demokrātiju un cilvēktiesības.

A. PĀRSKATS PAR DARBĪBĀM PA REĢIONIEM

1. Ziemeļāfrika, Tuvie Austrumi un Arābijas pussala

Ievads

Vairāk nekā divus gadus pēc Arābu pavasara sākuma, kuru iezīmēja tautas sacelšanās Tunisijā un Ēģiptē, situācija lielākajā daļā Arābu valstu joprojām bija diezgan nestabila, un to raksturoja būtiskas atšķirības attiecīgo valstu un apakšreģionu starpā. Kaut gan ir panākts būtisks progress, sekmējot demokrātijas reformu īstenošanu (piemēram, vēlēšanas, pilsoniskās sabiedrības lomas nostiprināšana, lielāka vārda un sapulcēšanās brīvība), tomēr joprojām neatrisinātas ir vairākas nozīmīgas drošības problēmas, piemēram, – krīze Sīrijā tikai padziļinās un pastāv liela iespēja, ka, konfliktā ieraujot kaimiņvalstis, nestabilitāte paplašinās vēl plašākā areālā; un, lai arī Lībija turpina ilgo valsts veidošanas procesu, tā joprojām saskaras ar iekšējiem drošības apdraudējumiem. Vienlaikus daudzu Arābu valstu saliedētību apdraudēja jauni iekšpolitiskās polarizācijas veidi (ne tikai laicīgo un islāmistu spēku starpā, bet arī attiecībā uz galvenajiem sabiedrības slāņiem, tostarp sievietēm, jauniešiem, reliģiskajām un etniskām minoritātēm), kā arī ekonomiskās situācijas pasliktināšanās vairākās attiecīgajās valstīs.

ES un tās dalībvalstis aktīvi atbalstīja vairākās Arābu valstīs sākto pārejas procesu un, reaģējot uz to, nāca klajā ar daudzveidīgām ierosmēm. ES lika pamatus atjaunotām partnerībām, tomēr līdz šim gūto panākumu ātrums un apjoms nav bijis vienmērīgs, jo partneri dažkārt nevēlējās pieņemt ES sadarbības piedāvājumu vai arī nevarēja vai negribēja īstenot reformas, kas ir vajadzīgas, lai pavērtu ceļu ES sniegtam papildu atbalstam. ES turpināja atbalstīt Arābu valstu centienus pārvarēt politiskus un sociālekonomiskus šķēršļus, vienlaikus, pamatojoties uz to veikumu, vērtējot valdības, kas izveidojušās Arābu pavasara rezultātā. Šajā sakarā ES turpināja konstruktīvi veidot kontaktus ar visām jaunajām politiskajām ieinteresētajām personām. Lai Arābu valstīs palīdzētu iedibināt un ilgtermiņā nodrošināt spēcīgas demokrātiskas sabiedrības, ES un dalībvalstis atbalstīja arī NVO darbu.

ES īpašais pārstāvis (ESĪP) Vidusjūras dienvidu reģionā *Bernardino Leon* kungs visa gada garumā nežēloja pūles, lai paplašinātu atbalstu, ko ES sniedz reģiona valstīm, tostarp koordinējot īpašo uzdevumgrupu darbību. Tā kā daudzas no šīm valstīm pārejas procesā uz demokrātiju saskaras ar grūtībām, ES īpašais pārstāvis, regulāri apmeklējot reģionu, arī mudināja panākt politisku konsensu, lai valstīs, kurās ir politiska krīze, saglabātu demokrātisko leģitimitāti.

Visbeidzot ES atsāka un aktivizēja sadarbību ar vairākiem nozīmīgiem reģionāliem dalībniekiem, tostarp ar Arābu valstu līgu, Savienību Vidusjūrai, Islāma sadarbības organizāciju (ISO), Persijas Līča sadarbības padomi un Arābu Magribas savienību.

DIVPUSĒJAS ATTIECĪBAS

1.1. Ziemeļāfrika

1.1.1. Alžīrija

Atšķirībā no citām reģiona valstīm Alžīriju samērā maz skāra Arābu pavasara notikumi. 2012. gada maijā notika parlamentārās vēlēšanas. Pretēji plaši izplatītām prognozēm, vēlēšanās tika stiprināta prezidenta vadītā koalīcija, savukārt prognozes par to, ka gaidāms lielāks islāmistu partiju atbalsts, tā arī nepiepildījās. Tika ievēlētas 143 sievietes (aptuveni 1/3 no deputātiem). Pēc Alžīrijas lūguma ES nosūtīja Eiropas Parlamenta deputāta *Ignacio Salafranca* vadītu ES vēlēšanu novērošanas misiju, lai sekotu vēlēšanu norisei. Šīs misijas ziņojumā bija uzsvērts tas, ka ir jāuzlabo pārredzamība un politiskajām partijām ir jāpiešķir sistemātiska piekļuve valsts vēlēšanu sarakstiem. ES vēlēšanu novērošanas misijas ieteikumu īstenošana tika izskatīta ES un Alžīrijas Asociācijas Padomes sanāksmē, kas notika 2012. gada decembrī. Reformas, kas jāīsteno jaunajai Asamblejai un valdībai, cita starpā ietver arī konstitucionālo reformu, par kuru prezidents *Bouteflika* paziņoja 2011. gadā.

AP/PV 2012. gada 6. novembra Alžīrijas apmeklējuma laikā tikās ar prezidentu *Bouteflika*, premjerministru *Sellal* un ārlietu ministru *Medelci* un parakstīja trīs ES un Alžīrijas finanšu atbalsta nolīgumus: par kultūras mantojuma aizsardzību, atbalstu transporta nozares reformām un atbalstu jauniešu nodarbinātībai.

1.1.2. Lībija

Lībijas iedzīvotāji 2012. gada jūlijā pirmo reizi pēc vairākām desmitgadēm piedalījās vēlēšanās un izteikti miermīlīgā un pozitīvā atmosfērā ievēlēja pārejas parlamenta deputātus. 2012. gada oktobrī parlaments par jaunās pārejas valdības vadītāju ievēlēja *Ali Zeidan*, kurš par savas darbības svarīgāko jautājumu izvirzīja drošības situācijas uzlabošanu.

Pēc tam, kad 2011. gada septembra Parīzes konferencē bija panāktas vairākas vienošanās, ES 2012. gada pavasarī veica pēckonflikta vajadzību novērtējumu par integrētu robežu pārvaldību (IRP), pilsonisko sabiedrību un plašsaziņas līdzekļiem. Pēc tam, kad Lībijas iestādes 2012. gada jūnijā bija paidušas pozitīvu attieksmi pret IRP vajadzību novērtējuma ziņojumu, Padome deva atļauju plānot iespējamu KDAP civilās robežu drošības misijas izvietošanu Lībijā. Lai šādai civilai KDAP misijai nodrošinātu vajadzīgo Lībijas politisko atbalstu, 2012. gada novembrī, uzreiz pēc tam, kad tika izveidota ievēlētā Lībijas valdība, kuru vadīja premjerministrs *Zeidan*, tika nosūtīta faktu vākšanas misija un nekavējoties tika izstrādāta krīzes pārvarēšanas koncepcija ². Kaut gan Lībijas ministriju līmenī ir atbalsts KDAP robežu drošības misijai, tomēr Lībijas iestādes lielā mērā atzina, – lai arī robežu drošība ir viena no to galvenajām prioritātēm, ES un starptautiskās kopienas centienus laikus sniegt atbalstu apgrūtina tas, ka Lībijas valdības struktūras nepietiekami koordinē darbības ³, turklāt valdībai trūkst īpašu zināšanu. EĀDD koordinēja arī saprašanās memoranda izstrādi, kura mērķis ir sekmēt ilgtermiņa dialogu un savstarpēju sadarbību starp Lībijas valdību un ES attiecībā uz konfliktu novēršanu, gatavību krīzēm un reaģēšanu uz tām, kā arī organizētās noziedzības un terorisma apkarošanu.

Reaģējot uz pārmaiņām Lībijā, ES pakāpeniski atcēla autonomos ierobežojošos pasākumus, kas bija pieņemti 2011. gada konflikta laikā. ES sniegtais pārejas procesa finansiālais atbalsts pašlaik ir EUR 79 miljoni, līdzekļus galvenokārt novirzot drošībai, ekonomikas atveseļošanai, veselības aizsardzībai, valsts pārvaldei, migrācijas pārvaldībai, pilsoniskajai sabiedrībai un neaizsargāto grupu aizsardzībai.

² Padome to pieņēma 2013. gada 31. janvārī.

³ Vēlāk premjerministra vadībā tika izveidota Ministriju robežu pārvaldības komiteja, kurai tika dotas pilnvaras pieņemt lēmumus un koordinēt darbības uz vietas.

ES vairākkārt visa gada garumā uzsvēra, ka tā ir nopietni nobažījusies par cilvēktiesību aizsardzību un ievērošanu, jo īpaši attiecībā uz stāvokli aizturēšanas vietās un migrantu situācijas pasliktināšanos. Drošības situācija valstī tika cieši pārraudzīta, un īpaši smagos gadījumos nāca klajā ar attiecīgiem publiskiem paziņojumiem, piemēram, attiecībā uz uzbrukumu ASV konsulātam Bengāzī vai etniskajiem konfliktiem valsts dienvidos ⁴.

1.1.3. MAROKA

2012. gadā jaunā valdība, ko vadīja mērenā Tieslietu un attīstības islāmistu partija, turpināja reformu procesu, tostarp paplašinot veselības pamataprūpes sistēmu un pieņemot dzimumu līdztiesības rīcības plānu. Tomēr attiecībā uz 2011. gada konstitūcijas efektīvu īstenošanu 2012. gadā tika gūti samērā niecīgi panākumi. 2012. gada novembrī noslēdza sarunas par jaunu ES un Marokas Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) rīcības plānu 2013.–2017. gadam ⁵. 2012. gada 16. jūlijā Rabatā notika ES un Marokas Kopējās parlamentārās komisijas 4. sesija. Ņemot vērā to, ka Maroka 2012. gada 1. janvārī sāka pildīt ANO DP pagaidu locekļa pienākumus, ciešāks kļuva Apvienoto Nāciju Organizācijā izvērstais politikas un drošības sadarbības dialogs. Maroka gadu bija Savienības Vidusjūrai (SV) Parlamentārās asamblejas (PA) vadītāja, un SV PA 8. sesijā, kas 2012. gada 24. un 25. martā notika Rabatā, tā šīs asamblejas vadības grožus nodeva Eiropas Parlamentam.

⁴ 2012. gada novembrī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par migrantu stāvokli Lībijā (P7 TA(2012)0465). Pirms šīs rezolūcijas pieņemšanas notikušo debašu laikā tika uzsvērts, ka ES arī turpmāk aicinās iestādes nodrošināt starptautiski saskaņotu cilvēktiesību standartu ievērošanu; vienlaikus ES turpinās atbalstīt iestādes, lai tās izpildītu pienākumus, ko tās uzņēmušās saskaņā ar starptautiskajām tiesībām. Šajā sakarā ir vērts pieminēt, ka ES nodrošina finansiāla atbalsta kopumu EUR 20 miljonu vērtībā, kura mērķis ir uzlabot neaizsargātu grupu, tostarp migrantu, aizsardzību.

⁵ Tomēr joprojām (stāvoklis 2013. gada vidū) tas oficiāli nav pieņemts.

2012. gada 5. novembra Marokas apmeklējuma laikā AP/PV tikās ar premjerministru *Abdelilah Benkirane* un ārlietu un sadarbības lietu ministru *Saad-Eddine El Othmani*. ES aktīvi pievērsās galvenajiem cilvēktiesību jautājumiem Rietumsahārā. ES konsekventi un atkārtoti apstiprināja tās pilnīgu atbalstu ANO ģenerālsekretāra centieniem, slavēja viņa personiskā pārstāvja vēstnieka *Christopher Ross* paveikto un mudināja puses rīkoties, lai panāktu taisnīgu, ilgtspējīgu un savstarpēji pieņemamu politisku risinājumu, kas saskaņā ar attiecīgajām ANO Drošības padomes rezolūcijām paredzētu Rietumsahāras iedzīvotāju pašnoteikšanos.

1.1.4. TUNISIJA

Pēc pirmajām demokrātiskajām vēlēšanām, kas notika 2011. gada 23. oktobrī, ES, aktīvi veidojot politiskus kontaktus, turpināja arvien vairāk politiski atbalstīt pāreju uz demokrātiju. Par sava pirmā ārzemju apmeklējuma vietu Tunisijas premjerministrs *Hammad Jebali* izvēlējās Briseli, ko viņš apmeklēja 2012. gada 2. februārī, kam 2. oktobrī sekoja otrs apmeklējums.

Kaut gan turpinājās demokrātiskās pārejas process un Valsts konstitucionālajā asamblejā turpinājās debates par konstitūcijas projektu, tomēr 2012. gada beigās arvien vairāk iezīmējās saspīlējums un polarizācija.

Saistībā ar Asociācijas padomes sanākumi, kas notika Briselē, 2012. gada novembrī panāca vienošanos par Priviliģētas partnerības rīcības plāna tekstu. Šajā rīcības plānā ir iekļautas vērienīgas kopējas apņemšanās pārvaldības, tiesiskuma un cilvēktiesību jomā. Tajā ir arī izklāstīta sistēma, lai attiecībā uz vairākām jomām (tostarp padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības nolīgumu (DCFTA), "atvērtajam debesīm", mobilitātes partnerību) rīkotu sektorālas sarunas.

ES Tunisijas uzdevumgrupas 2011. gada 23. septembra sanāksmes rezultātā tika veikti turpmāki pasākumi, proti, lai sekmētu atbalsta sniegšanu investoriem, tika izveidota Uzņēmējdarbības konsultatīvā padome. Cits uzdevumgrupas darbības rezultātā veikts turpmāks pasākums bija kopējs seminārs, ko ES, Tunisija un Pasaules Banka jūnijā organizēja, lai sekmētu saskaņā ar KĀDP lēmumiem iesaldēto līdzekļu atgūšanu.

2012. gada sākumā uz vienu gadu tika pagarināts termiņš KĀDP lēmumam, ar ko paredzēja ierobežojošus pasākumus pret personām, kas nelikumīgi piesavinājušās valsts līdzekļus, un pret personām vai vienībām, kas ar tām ir saistītas.

1.2. TUVIE AUSTRUMI

1.2.1. ĒĢIPTE

2012. gadā Ēģipte ⁶ turpināja demokrātisko pārejas procesu, ko iestādes bija apņēmušās īstenot pēc 2011. gada janvāra demokrātiskās revolūcijas kuras rezultātā no amata bija spiests aiziet bijušais prezidents *Mubarak*. Galveno sasniegumu starpā jo īpaši minama vēlēšanu organizēta norise, ārkārtas stāvokļa izbeigšana, varas pāriešana civilo dalībnieku rokās un konstitūcijas izstrādes procesa sākšana. ES ierosināja nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju, lai pārraudzītu prezidenta vēlēšanas. Tomēr oficiāls ielūgums ⁷ tā arī netika saņemts, tāpēc ES nosūtīja tikai divus ekspertus, kas analizēja vēlēšanu procesu, kuru kopumā atzina par taisnīgu un miermīlīgā gaisotnē notikušu.

⁶ Eiropas Parlaments 2012. gada 16. februārī pieņēma rezolūciju par jaunākiem notikumiem Ēģiptē (P7_TA(2012)0064) un 2012. gada 15. martā rezolūciju par cilvēku tirdzniecību Sinajā, jo īpaši Solomon W. lietu (P7_TA(2012)0092).

⁷ To tomēr saņēma 2013. gadā.

ES un Ēģiptes dialogs atsākās visaugstākajā līmenī. 13. septembrī prezidents *Morsi* apmeklēja Briseli; 13. –14. novembrī AP/PV Kairā vadīja ES un Ēģiptes uzdevumgrupu ⁸, un šī notikuma laikā kopā sanāca augstākā līmeņa uzņēmēji, ministri un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji ⁹. Eiropas Savienība apņēmas Ēģiptei 2012. –2013. gadā sniegt papildu finanšu palīdzību gandrīz EUR 800 miljonu apmērā (303 miljonus atvēlot dotācijām un EUR 450 miljonus aizdevumiem). Tas ir papildus jau 2011. –2013. gadam atvēlētajiem EUR 449 miljoniem. Starp ES un Ēģipti tika parakstīti trīs finanšu nolīgumi, kuros reglamentēti MVU lauku reģionos, Kairas metro līnijas izbūve un tirdzniecības veicināšanas pasākumi. ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* 13. novembrī rīkoja sanāksmi, kurā piedalījās vairāk nekā 40 dažādu pilsoniskās sabiedrības organizāciju, lai pārrunātu Ēģiptes pārejas procesu, tostarp tādos jautājumos kā cilvēktiesības, NVO reģistrācija, pulcēšanās brīvība, nelikumīga tirdzniecība, policijas darba metodes, plašsaziņas līdzekļu brīvība un interneta brīvības. Turklāt 2012. gada martā uz gadu tika pagarināts 2011. gada martā pieņemtais ES lēmums piemērot ierobežojošus pasākumus 19 personām, kas ir cieši saistītas ar prezidenta *Mubarak* režīmu.

Vienlaikus gan tika atzīts, ka pastāv būtiskas problēmas, piemēram, Tautas asamblejas atlaišana un vispārējs progressa trūkums attiecībā uz cilvēktiesībām, un pastiprinātas bažas raisa sieviešu situācija. Prezidenta *Morsi* 2012. gada 22. novembra konstitucionālā deklarācija, ar ko viņam tika dota gandrīz absolūta vara, konstitūcijas projekta sasteigtā pieņemšana, ko islāmistu vadībā īstenoja Konstitucionālā asambleja, un prezidenta pēc tam paustais aicinājums rīkot konstitucionālo referendumu, kura rezultātā konstitūciju ar nelielu balsu pārsvaru 25. decembrī formāli pieņēma, kaut gan referendumā bija piedalījušies tikai 30 % balsstiesīgo, – tas viss valsti noveda dziļā politiskā krīzē, ko raksturo antagonisms starp *Morsi* atbalstītājiem un laicīgo liberālo opozīciju, kuras galvenais pārstāvis ir Nacionālā glābšanas fronte.

⁸ Uzdevumgrupas uzskatāmas par jaunu Eiropas diplomātijas izpausmi, apvienojot visus ES resursus un sadarbojoties gan ar publisko, gan privāto sektoru, lai atbalstītu demokrātisku pāreju ar tādiem līdzekļiem kā atbalsts iestāžu veidošanai, tiesiskumam, labai pārvaldībai, cilvēktiesību ievērošanai, ekonomikas reformām un reģionālajai sadarbībai. Šādas uzdevumgrupas, kas darbojas kā diplomātijas dzinējspēks, ir rīks, lai, iesaistot visas ES iestādes, saskaņā ar rezultativitātes un diferencēto pieeju sekmētu ES partnerības ar Vidusjūras dienvidu reģiona valstīm un lai vienlaikus palielinātu ES redzamību.

⁹ Ir plānots, ka saskaņā ar EKP notiekošais oficiālais dialogs, kas ir apturēts kopš 2011. gada janvāra, atsāksies 2013. gada februāra beigās, rīkojot Asociācijas komitejas sanāksmi.

1.2.2. JORDĀNIJA

2012. gadā turpinājās politiskā nestabilitāte, kas bija aizsākusies 2011. gadā, –gada gaitā nomainījās trīs valdības. Šo kopainu vispārējā reģionālā saspīlējuma apstākļos (jo īpaši, ja ņem vērā nemierus Sīrijā) vēl vairāk sarežģīja ekonomiskās attīstības izredžu pasliktināšanās. Jordānijai ir bijusi izšķirīga nozīme, sniedzot atbalstu un patvērumu pieaugošajam skaitam Sīrijas bēgļu. ES, izmantojot humāno palīdzību un ilgtermiņa pasākumus, sniedza atbalstu, lai palīdzētu Jordānijai pārvarēt šo papildu apgrūtinājumu. 2012. gadā Jordānijai tika novirzīta humānā un attīstības palīdzība EUR 62 miljonu apmērā. ES un Jordānijas sadarbība kļuva vēl ciešāka. Viņa Augstība karalis *Abdullah* aprīlī apmeklēja Eiropas iestādes. Komisijas priekšsēdētājs *Barroso* un AP/PV oficiālā vizītē Jordāniju apmeklēja attiecīgi 2012. gada oktobrī un jūnijā, un abi tikās ar karali *Abdullah II* un apmeklēja bēgļu nometni *Za'atari* (Sīrijas bēgļu uzņemšanas centrs) ¹⁰. ES un Jordānijas uzdevumgrupas 2012. gada 22. februāra sanāksme uzskatāma par vēl vienu padziļinātas partnerības un pastiprinātas sadarbības piemēru. Lai sarežģītajos makroekonomiskajos apstākļos Jordānijai sniegtu atbalstu galveno reformu īstenošanā, AP/PV paziņoja par papildu EUR 70 miljonu novirzīšanu tam, lai atbalstītu vēlēšanu procesu, palīdzētu reformēt tieslietu sistēmu, sekmētu centienus reformēt izglītības sistēmu un veicinātu privātā sektora attīstību. Decembrī ar Jordāniju sāka dialogu par migrāciju, mobilitāti un drošību.

2012. gada pavasarī, kā daļu no politiskā ceļveža, Jordānijas parlaments pieņēma četrus pamata tiesību aktus: likumus par Vēlēšanu komisijas un Konstitucionālās tiesas izveidi, jaunu likumu par politiskajām partijām un jaunu vēlēšanu likumu.

¹⁰ Bēgļu nometni 2012. gada septembrī apmeklēja arī komisāre *Georgieva*.

1.2.3. LIBĀNA

2012. gadā Libānu joprojām skāra kaimiņvalsts Sīrijas krīzes negatīvās sekas. Būtisku apdraudējumu Libānas iekšējai stabilitātei radīja arvien lielākais skaits Libānas teritorijā ieceļojošo bēgļu, nestabilā drošības situācija un spontānie vardarbības incidenti. ES politika bija vērsta uz to, lai Libānā saglabātu stabilitāti un nacionālo vienotību, kuras pamatā būtu iekļaujošs dialogs un spēcīga valsts institūciju (tostarp drošības spēku) loma. Šī pieeja attiecīgi atspoguļojās arī Padomes jūlija un novembra secinājumos. Neskatoties uz šo sarežģīto kontekstu, ES un Libānas divpusējās attiecības attīstījās strauji, kā rezultātā tika noslēgts nolīgums par jaunu EKP Rīcības plānu un tika rīkoti augsta līmeņa apmeklējumi, proti, –premjerministrs *Mikati* aprīlī apmeklēja Briseli, savukārt AP/PV oktobrī devās vizītē uz Libānu, kur viņa cita starpā tikās ar prezidentu *Suleiman*, premjerministru *Mikati* un parlamenta priekšsēdētāju *Berri*. ES palīdzēja Libānai pārvaldīt pieaugošo Sīrijas bēgļu pieplūdumu, kuru skaits gada beigās pārsniedza 180 000. Libānas vajadzībām 2012. gadā tika izmantota humānā un attīstības palīdzība gandrīz EUR 45 miljonu apmērā.

1.2.4. SĪRIJA

2012. gadā Sīrijas konflikta eskalācijas rezultātā tas pārauga plaša mēroga pilsoņu karā, karadarbība pārsviedās uz lielajām pilsētām un gada beigās bojāgājušo skaits pārsniedza 60 000 ¹¹. Cilvēku ciešanu apmērs un kara izraisītās reģionālās un starptautiskās sekas bija par pamatu tam, ka Sīrijas jautājums kļuva par primāru ES problēmjaudājumu. Lai atbalstītu miermīlīgu konflikta risinājumu un sekmētu politisku procesu, ar ko pavērtu ceļu uz miermīlīgu, brīvu un demokrātisku Sīriju, ES izmantoja tās rīcībā esošos rīkus, tostarp ierobežojošo pasākumu politiku. Turklāt tā izmantoja virkni palīdzības instrumentu, lai palīdzētu arvien pieaugošajam tādu iedzīvotāju/bēgļu skaitam, kas cieš no konflikta un tā sekām.

¹¹ Eiropas Parlaments ļoti aktīvi pievērsās Sīrijas jautājumam, par to debates rīkojot sešās plenārsēdēs (februārī, aprīlī, jūnijā, jūlijā, septembrī un decembrī), no kurām trijās plenārsēdēs (aprīlī, jūnijā un septembrī) piedalījās arī AP/PV. Eiropas Parlaments par Sīriju pieņēma divas rezolūcijas: 16. februārī (P7_TA-PROV(2012)0057) un 13. septembrī (P7_TA-PROV(2012)0351).

ES turpināja izvērst aktīvu sadarbību ar starptautiskajiem partneriem un rīcību starptautiskajos forumos. Eiropas Savienības locekļi ANO Drošības padomē atbalstīja divus ANO DP rezolūciju projektus, kuros tika pausts aicinājums pārtraukt karadarbību un sākt politiskas pārejas procesu (februārī) un draudēts ar sankcijām (jūlijā), tomēr Ķīna un Krievija, izmantojot veto balsstiesības, balsoja pret tām. Turklāt, pateicoties ES atbalstam, aprīlī Sīrijā tika izvietota *UNSMIS* novērotāju misija, lai atbalstītu Arābu valstu līgas (AVL) un ANO kopīgā īpašā pārstāvja (KĪP) *Kofi Annan* sešu punktu plānu, tomēr vardarbības eskalācijas rezultātā jūnijā tā bija spiesta izbeigt savu darbību Sīrijā. Jūnijā Ženēvā notikušajā sanāksmē, vairāku valstu rīcības grupa, tostarp Krievija, Ķīna un ASV, piedaloties AP/PV, vienojās par principiem, kas būtu vadmotīvs iespējamā pārejas procesā, kura pamatā ir ANO Rezolūcijas 2042 un 2043. Sanāksmē pieņemtajā paziņojumā bija paredzēts satvars turpmākam politiskās pārejas procesam. *Kofi Annan* augustā atteicās no īpašā pārstāvja pienākumu pildīšanas, un viņu septembrī aizstāja KĪP *Lakhdar Brahimi*. ES stingri un konsekventi atbalstīja visas jaunā KĪP darbības. Tomēr Ženēvas plāna īstenošanā netika gūti nekādi panākumi, galvenokārt tāpēc, ka valdība nesaskaņas starp ANO Drošības Padomes pastāvīgajiem locekļiem (P-5 valstīm), *Assad* režīms izrādīja nepieņemamību un opozīcija nebija vienota.

Ārlietu padome par Sīriju pieņēma deviņus secinājumu kopumus (2012. gada februārī, martā, aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā, oktobrī, novembrī un decembrī). Turklāt decembrī pati savus secinājumus par Sīriju pieņēma arī Eiropadome. Padome 10. decembrī Sīrijas opozīcijas spēku padomi (*SOC*) atzina par leģitīmu Sīrijas tautas pārstāvi. To pašu bija izdarījušas vairāk nekā 100 valstis, kas ir grupas "Sīrijas draugi" locekles, tostarp ASV. Eiropadome 14. decembrī aicināja Padomi "izskatīt visas iespējas, lai palīdzētu opozīcijai un lai uzlabotu civiliedzīvotāju aizsardzību" un pauda viedokli, ka "Sīrijā ir vajadzīga politiska pāreja uz nākotni bez prezidenta *Assad* un viņa nelegitīmā režīma". Tādējādi ES aktīvi atbalstīja politisko pāreju. Saskaņoties ar aizvien lielāko humanitāro un bēgļu krīzi ¹²,

¹² Eiropas Parlaments 12. decembrī rīkoja debates par ES gatavošanos iespējamam Sīrijas patvēruma meklētāju pieplūdumam.

ES savā darbībā galveno uzmanību pievērša tam, lai Sīrijas iedzīvotājiem un kaimiņvalstīs esošajiem bēgļiem sniegtu humāno palīdzību (EUR 200 miljonu papildus līdzekļiem, ko sniedza ES dalībvalstis), kā arī palīdzību, kas nav humānā palīdzība, ar ko jo īpaši palīdzēja Sīrijas kaimiņvalstīm pārvarēt krīzes radīto slogu un atbalstīja kopienas, kas bija uzņēmušas Sīrijas bēgļus. EĀDD vadīja vairākas misijas saistībā ar Sīrijas krīzi: aprīlī notika vizīte uz Beirūtu un Damasku, kuras laikā tikās ar opozīcijas līderiem, humānās palīdzības organizācijām, ANO aģentūrām un starptautiskās kopienas locekļiem Sīrijā; jūnijā apmeklēja Ankaru un Kilisas nometni pie Turcijas un Sīrijas robežas; 2012. gada 4. un 5. novembrī starpdienestu misiju Ammānā, lai izskatītu, kā ES varētu turpināt atbalstīt Jordānijas iestādes to centienos risināt steidzamās un aizvien lielākās problēmas, ko kaimiņvalstī Sīrijā notiekošā krīze izraisa Jordānijā un reģionā.

ES turpināja sadarbību ar dažādažām opozīcijas daļām un aicināja SOC uzlabot tās organizatoriskās spējas un apzināt tematisko jautājumu sarunu partnerus. Septembrī ES atbalstīja ANO Cilvēktiesību padomi (UNHRC), lai pagarinātu mandātu ANO Starptautiskajai Neatkarīgas izmeklēšanas komisijai Sīrijas jautājumos. ES bija dziļi norūpējusies par plašajiem un sistemātiskajiem cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem un atgādināja, ka par šādiem pārkāpumiem un ļaunprātīgu rīcību attiecīgie dalībnieki nevar palikt nesodīti. ES paziņoja –, ja attiecībā uz kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci nebūs pienācīgas reakcijas valsts līmenī, tad šī situācija būtu jārisina Starptautiskajai Krimināltiesai, un ANO Drošības padome Starptautisko Krimināltiesu jebkurā laikā var lūgt izmeklēt notikumus Sīrijā. ES aicināja ANO Drošības padomi nekavējoties risināt situāciju Sīrijā visos tās aspektos, tostarp arī šo jautājumu. Kopš 2011. gada maija ES ir pieņēmusi vairākus ierobežojošu pasākumu kopumus. Tās būtiski stingrākas padarīja 2012. gada 15. oktobrī, kad ES ārlietu ministri apstiprināja sankciju saraksta papildinājumu, iekļaujot sarakstā režīma pārstāvjus un vairākas Sīrijas vienības. 2012. gada 30. novembrī Padome nolēma visus Sīrijai piemērotos ierobežojošos pasākumus pagarināt par trim mēnešiem, tādējādi ļaujot elastīgāk reaģēt tad, jau uz vietas tiktu konstatētas pārmaiņas. AP/PV gada laikā nāca klajā ar vairākiem paziņojumiem par notikumiem Sīrijā.

1.2.5. TUVO AUSTRUMU MIERA PROCESS (TAMP).

Eiropas Savienība uzsvēra, – lai panāktu mieru, ir vajadzīgi drosmīgi un konkrēti pasākumi ¹³ Tā apstiprināja savu nostāju attiecībā uz divu valstu risinājumu, kas izklāstīta maija un decembra Padomes secinājumos. Eiropas Savienība uzsvēra, ka 2012. gadā ir steidzami vajadzīgi atjaunoti, strukturēti un būtiski miera centieni un ka tā ir gatava sadarboties ar ASV un citiem starptautiskajiem partneriem, tostarp Kvartetā. ES apstiprināja, ka tikmēr, kamēr visaptverošā uz sarunām balstītā miera procesā, kas pamatojas uz divu valstu risinājumu, nebūs īstenoti palestīniešu centieni izveidot savu valsti un nodrošināt suverenitāti un Izraēlas iedzīvotāju cerības uz drošību, nevarēs iedibināt noturīgu mieru. Kvarteta sanāksme 2012. gada aprīlī notika Vašingtonā, un tas nāca klajā ar paziņojumu.

Eiropas Savienība turpināja sniegt pilnīgu atbalstu AP/PV centieniem izveidot ticamu perspektīvu miera procesa atsākšanai. Šajā nolūkā AP/PV gada laikā vairākkārtēji apmeklēja reģionu un uzturēja ciešus kontaktus ar galvenajām ieinteresētajām personām, tostarp ar pašām miera procesa pusēm, bet arī ar Arābu valstu līgu un tās ģenerālsekretāru, kā arī ar Jordāniju, Turciju un Ēģipti.

ES īpašā pārstāvja (ESĪP) Tuvo Austrumu miera procesā *Andreas Reinicke* iecelšana amatā no 2012. gada 1. februāra bija papildu atbalsts darbā, ko reģionā veic AP/PV, tostarp attiecībā uz Kvartetu, kurā ES īpašais pārstāvis darbojas Eiropas Savienības sūtņa statusā.

¹³ Eiropas Parlaments pieņēma šādas rezolūcijas: 2012. gada 15. martā rezolūciju "Palestīna: Izraēlas spēku reidi palestīniešu televīzijas kanālos" (P7_TA(2012)0093); 2012. gada 5. jūlijā rezolūciju "ES politika attiecībā uz Jordānas Rietumkrastu un Austrumjeruzalemi (P7_TA(2012)0298); 2012. gada 22. novembrī rezolūciju "Stāvoklis Gazā" (P7_TA(2012)0454); un 2012. gada 13. decembrī rezolūciju "Izraēlas valdības lēmums paplašināt apmetnes Rietumkrastā" (P7_TA(2012)0506).

Eiropas Savienība pauda gandarījumu par pamieru, ko 22. novembrī pēc vairāku dienu ilgas pastiprinātas vardarbības panāca Gazas joslā un Izraēlā, un slavēja Ēģiptes un visu starpniecības procesā iesaistīto personu centienus. Šī traģiskā karadarbības eskalācija ļoti skaidri parādīja, ka attiecībā uz situāciju Gazas joslā panāktais *status quo* nav stabils. Kopš tā laika ES ir uzturējusi regulārus kontaktus ar visām ieinteresētajām personām, lai apsvērtu, kā sniegt aktīvu ieguldījumu šī pamiera iedarbīgā īstenošanā.

Eiropas Savienība pauda sarūgtinājumu un stingrus iebildumus par Izraēlas plāniem Rietumkrastā (tostarp Austrumjeruzalemē) paplašināt apmetnes un jo īpaši par plāniem izvērst būvniecību E1 zonā. ES paziņoja, ka tā cieši sekos situācijai un tās ietekmei plašākā mērogā un attiecīgi rīkosies. Atgādinot maijā pieņemtos Padomes secinājumus, Eiropas Savienība un tās dalībvalstis atkārtoti pauda apņemšanos nodrošināt, lai esošie Eiropas Savienības tiesību akti un divpusējie nolīgumi, ko piemēro apmetnēs ražotiem produktiem, tiktu īstenoti bez apstājas, pilnīgi un efektīvi.

ANO Ģenerālā asambleja 29. novembrī pieņēma rezolūciju Nr. 67/19 "Palestīnas statuss Apvienoto Nāciju Organizācijā". Eiropas Savienība aicināja Palestīnas vadību šo jauno statusu izmantot konstruktīvi un neveikt nekādus pasākumus, kas vairotu neuzticēšanos un novirzītu no sarunu ceļā panākta risinājuma sasniegšanas.

ES atkārtoti aicināja panākt palestīniešu savstarpējo izlīgumu prezidenta *Mahmoud Abbas* vadībā, uzskatot to par būtisku elementu saistībā ar nākotnē veidojamās Palestīnas valsts vienotību un divu valstu risinājuma sasniegšanu. Eiropas Savienība vēlreiz uzsvēra savu stingro apņemību atbalstīt Izraēlas drošību, tostarp attiecībā uz galvenajiem apdraudējumiem reģionā. Kopš 2005. gada kā daļa no ES plašākas iesaistīšanās, lai palīdzētu risināt Izraēlas un palestīniešu konfliktu, ir izvietotas divas civilas KDAP misijas.

Būtisks līdzeklis ES vispārējā atbalstā, kas tiek sniegts palestīniešu valsts veidošanā, joprojām bija **EUPOL COPPS**, ar ko sekmēja palestīniešu drošības un tieslietu sektoru reformas un attīstību. Šai misijai darbojoties kā vadošai aģentūrai, kas dod padomus Palestīniešu civilajai policijai, kuru uzskata par iestādi, kas sasniegusi augstu profesionalitātes līmeni, un kura no visiem palestīniešu drošības spēkiem bauda vislielāko iedzīvotāju uzticēšanos, un tai darbojoties kā prominentai struktūrai, kas sniedz konsultācijas kriminālās tiesībsardzības iestādēm, tā savā darbā tiecās sasniegt prioritāros mērķus, kas saistīti ar ES un palestīniešu pašpārvaldes attiecībām, un palīdzēja nodrošināt, lai līdz brīdim, kad tiks panākta politiska vienošanās, tiktu saglabāti tehniskie nosacījumi, kas nepieciešami, lai ar divu valstu risinājumu noregulētu Izraēlas un palestīniešu konfliktu. Lai nostiprinātu pamieru, Eiropas Savienība puda gatavību izmantot tās rīcībā esošos instrumentus pušu centienu atbalstam, tostarp paredzot, ka attiecīgā gadījumā ir iespējams atkal aktivizēt **EUBAM Rafah** misiju, kura gada gaitā tika būtiski pārveidota un pārstrukturēta. Misija joprojām ir rīcībspējīga, un saskaņā ar pārskatīto misijas operācijas plānu (*OPLAN*) tā ir gatava trīs nedēļu laikā atkal uzsākt darbību Rafas robežšķērsošanas punktā. Misija, izmantojot sadarbības koordinēšanu un ziņojumu sistēmu, vairo izpratni par situāciju. Ar **EUBAM** ES saglabā spējas izprast, kādas sekas operatīvā līmenī ir aktuāliem notikumiem, piemēram, nesējai Gazas krīzei un pamiera nolīgumam, turklāt **EUBAM** nodrošina iespēju elastīgi un ātri reaģēt. Izraēlu un okupēto palestīniešu teritoriju 2012. gada 11. –14. martā apmeklēja PDK.

1.3. ARĀBIJAS PUSSALA, IRĀNA UN IRĀKA

1.3.1. PERSIJAS LĪČA SADARBĪBAS PADOME UN TĀS DALĪBVALSTIS

Turpinājās dialogs ar sešām Persijas līča sadarbības padomes (PLSP) dalībvalstīm (Bahreinu, Kuveitu, Omānu, Kataru, Saūda Arābiju un Apvienotajiem Arābu Emirātiem) un ar PLSP Sekretariātu, proti, augstākajā līmenī jūnijā Luksemburgā notika 22. ES un PLSP Kopējās padomes un ministru sanāksme un septembrī Ņujorkā rīkoja sanāksmes līdztekus ANO Ģenerālajai asamblejai, savukārt tehniskā līmenī dialogs norisinājās visa gada garumā¹⁴. Šajā dialogā abas puses pievērsās ES un PLSP attiecībām, galvenajiem reģionālajiem jautājumiem un globālām problēmām. AP/PV puda nosodījumu par visu pušu vardarbīgo rīcību un cilvēktiesību pārkāpumiem Bahreinā un aicināja nekavējoties sākt nopietnu nacionālo dialogu, kura rezultātā panāktu samierināšanu un kurā pievērstos Bahreinas iedzīvotāju sociālekonomiskajām grūtībām. ES turpināja priekšdarbus attiecībā uz programmu, kas paredzēta saskaņā ar stabilitātes instrumentu, lai apmācītu tiesnešus un prokurorus. ES arī cieši pārraudzīja cilvēktiesību situāciju Persijas līča valstīs, īstenojot diplomātiskus demaršus un publicējot paziņojumus par nāvessoda atcelšanu.

1.3.2. IRĀNA

Augstā pārstāve/Komisijas priekšsēdētāja vietniece (AP/PV) "E3+3" grupas (Francija, Vācija, Apvienotā Karaliste un ASV, Krievija un Ķīna) vārdā un pamatojoties uz pilnvarām, ko tai bija piešķīrusi ANO DP, turpināja ES vārdā vadīt starptautiskos centienus, lai rastu ilgtermiņā noturīgu un visaptverošu diplomātisku risinājumu Irānas kodolprogrammas jautājumam¹⁵. Kaut gan ar Irānu notika vairākas sarunu kārtas, – Stambulā (aprīlis), Bagdādē (maijs) un Maskavā (jūnijs) –, tomēr domstarpības starp Irānu un E3+3 grupu netika pārvarētas. Nav mazinājusies vajadzība iesaistīt Irānu nopietnā uzticības veicināšanas procesā, lai kļiedētu starptautiskās bažas par Irānas kodolprogrammu. AP/PV, kuru atbalstīja EĀDD, izvērsa plašus pasākumus, lai gūtu atbalstu ES divējādajai pieejai. Šo centienu pamatā bija vēlme saglabāt "E3+3" grupas vienotību.

¹⁴ Eiropas Parlaments 2012. gada 15. martā pieņēma rezolūciju par cilvēktiesību pārkāpumiem Bahreinā (P7_TA(2012)0094). 2012. gada 26. oktobrī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par cilvēktiesību stāvokli Apvienotajos Arābu Emirātos (P7_TA(2012)0400)

¹⁵ Eiropas Parlaments 2012. gada 2. februārī pieņēma rezolūciju par Irānu un tās kodolprogrammu (P7_TA(2012)0024)

Tā kā Irāna joprojām atsakās pildīt starptautiskos pienākumus un arvien vairāk bažu izraisa neatrisinātie jautājumi saistībā ar to, vai Irānas kodolprogramma ir paredzēta tikai miermīlīgiem mērķiem, 2012. gada septembrī Starptautiskā Atomenerģijas aģentūras (SAEA) Valde pieņēma vēl vienu rezolūciju, kurā tā pauda nopietnas un pastiprinātas bažas.

Saskaņā ar divējādo pieeju Padome 2012. gada janvārī Irānai piemēroja virkni jaunu stingru sankciju, tostarp aizliegumu importēt Irānas jēlnaftu un naftas produktus; šīs sankcijas stājās spēkā 1. jūlijā. Ņemot vērā to, ka Irāna nebija nopietni iesaistījies sarunās, Padome oktobrī nolēma piemērot vēl vienu stingru sankciju kopumu, lai vēlreiz apstiprinātu, ka tā ir apņēmības pilna rīkoties saskaņā ar divējādo pieeju, tostarp piemērojot sankcijas.

ES turpināja paust nopietnas bažas par cilvēktiesību situācijas pasliktināšanos Irānā ¹⁶. AP/PV nāca klajā ar vairākiem paziņojumiem, kuros viņa nosodīja lielo nāvēssodu izpildes skaitu 2012. gadā, kā arī plašās represijas, kas vērstas pret Irānas iedzīvotājiem, jo īpaši cilvēktiesību aizstāvjiem un to advokātiem, žurnālistiem un minoritāšu pārstāvjiem, pret kuriem izvērsa vajāšanas un apcietināšanas. 2012. gada maijā ES atjaunināja to Irānas personu sarakstu, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, jo tās ir atbildīgas par smagu cilvēktiesību pārkāpumu ierosināšanu vai īstenošanu; šajā sarakstā pašlaik ir iekļautas 78 personas. ES arī turpinās atbalstīt pilnvaras un darbu, ko īsteno ANO īpašais referents Irānas cilvēktiesību lietās *Ahmed Shaheed*, kuru 2011. gada martā bija pilnvarojusi ANO Cilvēktiesību padome.

¹⁶ Eiropas Parlaments 2012. gada 22. novembrī pieņēma rezolūciju par cilvēktiesību stāvokli Irānā, jo īpaši masveida nāvēssoda izpildi un blogera Sattar Beheshti neseno nāvi (P7_TA(2012)0463). 2012. gada 14. jūnijā Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par mazākumtautību stāvokli Irānā (P7_TA(2012)0265)

1.3.3. IRĀKA

ES un Irākas attiecības vēl vairāk stiprināja 2012. gada 11. maijā AP/PV un Irākas ārlietu ministra *Hoshyar Zebari* parakstītais partnerības un sadarbības nolīgums. Galvenās šā nolīguma daļas provizoriski tiek piemērotas no 1. augusta, 2012. turpināja īstenot ES un Irākas Saprašanās memorandu par stratēģisku partnerību enerģētikas jomā un pirmo daudzgadu Valsts stratēģijas dokumentu par palīdzību Irākai. ES uzmanības degpunktā joprojām bija mērķtiecīga attīstības sadarbība un ilgtermiņa spēju veidošana.

ES turpināja ļoti cieši sekot situācijai cilvēktiesību jomā, tostarp pastāvīgi un atkārtoti paužot bažas par to, ka arvien plašāk tiek piemērots nāvessods, un par minoritāšu stāvokli. AP/PV arī puda bažas par pieaugošo saspīlējumu starp galvenajiem politiskajiem spēkiem un atkārtoti tos un valdību aicināja iesaistīties iekļaujošā dialogā. Viņa aktīvi sekoja jautājumam par *Ashraf/Hurriya* nometnes iemītniekiem, pilnībā atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas centienus rast miermīlīgu risinājumu.

EUJUST LEX Iraq ir ES pirmā integrētā tiesiskuma misija. Pēc šīs misijas stratēģiskās pārskatīšanas, ko veica 2012. gada pavasarī, 2012. gada jūnijā apstiprināja misijas jaunās un galīgās pilnvaras, kas būs spēkā līdz 2013. gada decembrim, un tajās galvenā vērība pievērsta tam, lai misija attiecībā uz vietējiem dalībniekiem nodotu zināšanas un izvērstu spēju veidošanas pasākumus. Kaut gan drošības apstākļi bija diezgan problemātiski un operatīvajā līmenī pastāvēja ierobežojumi, tomēr misija turpināja efektīvi īstenot pilnvaras, proti, pielāgojoties mainīgajām vajadzībām un nevienmērīgajiem apstākļiem, tā nodrošināja apmācības projektus, kuros bija iesaistīti visi Irākas krimināltiesību sistēmas atzari un kuri notika visās trīs misijas norises vietās (Bagdādē, Basrā un Erbilā). Ar specializētajiem kursiem, kas adresēti augstākā un vidējā līmeņa Irākas krimināltiesību sistēmas amatpersonām, *EUJUST LEX Iraq* dod ieguldījumu drošības konsolidācijā, turpinot Irākā stiprināt tiesiskumu un sekmēt kultūru, kurā ievēro cilvēktiesības.

1.3.4. JEMENA

Pēc tam, kad ar PLSP starpniecību parakstīja Pārejas nolīgumu, tika organizētas prezidenta vēlēšanas. Vēlēšanās uzvarēja par kompromisa kandidātu uzskatītais *Abd-Rabbu Mansour Hadi*, kas amata pienākumus sāka pildīt 2012. gada februārī. Ir jāatrisina daudz problēmu, un kopējā situācija valstī joprojām ir ļoti nestabila, tomēr prezidents un pārejas valdība veica būtiskus pasākumus, jo īpaši lai reformētu militārās un civilās drošības sektorus, kuru reformēšanā aktīvi iesaistījās arī ES. Atbalstot šo procesu, nozīmīgi dalībnieki ir starptautiskā kopiena un jo īpaši ES. "Jemenas draugu" grupa un līdzekļu nodrošinātāju konferences guva starptautisku atzinību, gūstot gan finansiālu atbalstu (EUR 6 miljardus – ES apņēmas nodrošināt EUR 170 miljonus), gan politisku atbalstu. G-10 grupa Sanā (P-5, ES un PLSP valstu vēstnieki), ciešā sadarbībā ar ANO īpašo sūtni, cieši sekoja pārejas procesam un pārraudzīja to un darīs to arī turpmāk.

Par ES īpašo interesi attiecībā uz Jemenu liecināja arī trīs Padomes secinājumu kopumi, kā arī lielais daudzums AP/PV paziņojumu, kuros viņa pauda atbalstu prezidentam *Hadi* un pārejas valdībai, vienlaikus brīdinot oponentus, lai tie, valstī radot nestabilitāti un nedrošību, neizjauktu reformu procesu. Turklāt prezidents *Hadi* 2012. gada oktobrī apmeklēja Briseli.

Viņš tikās ar priekšsēdētājiem *Barroso* un *Van Rompuy*, ar AP/PV un komisāru *Piebalgu*.

ES cieši pārraudzīja cilvēktiesību situāciju Jemenā, jo īpaši nepilngadīgo nāvēssoda jautājumu. ES arī deva būtisku ieguldījumu, lai nodrošinātu pārtiku un uzturu apmierinātu citas Jemenas iedzīvotāju un bēgļu neatliekamās humānās vajadzības.

1.4. REĢIONĀLĀ SADARBĪBA

Reģionā notiekošās politiskās pārmaiņas priekšplānā izvirzīja vajadzību pastiprināt reģionālo sadarbību, jo daudzas problēmas ir iedarbīgāk risināt, veicot darbības reģionālā līmenī, neatkarīgi no tā, vai runa ir par politiskām, ekonomiskām vai sociālām problēmām. Reģionālās organizācijas pielāgojas jaunajiem politiskajiem apstākļiem, un ES pastiprināja sadarbību ar tām.

1.4.1. ARĀBU LĪGA

ES ir diplomātiski atbalstījusi Arābu valstu līgas (AVL) centienus mēģināt rast Sīrijas krīzes risinājumu. AP/PV visa gada garumā uzturēja ciešus kontaktus ar AVL ģenerālsekretāru, un četras sanāksmes, kas notika augstāko amatpersonu līmenī, deva iespēju starp abām iestādēm veidot strukturētu politisko dialogu. Otrā apvienotā ES un AVL ministru sanāksme, kas 13. novembrī notika Kairā, bija spēcīgs apliecinājums kopējai apņēmībai risināt kopīgās problēmas. Šajā ministru sanāksmē pieņēma vērienīgu deklarāciju, kurā pievērsās plašam politisko jautājumu lokam un ar kuru apstiprināja kopēju darba programmu, kas lika pamatus praktiskai sadarbībai vairākās jomās, piemēram, sieviešu iespēju veicināšana, krīžu pārvarēšana, humānās palīdzības pasākumi, cilvēktiesības un pilsoniskā sabiedrība. Šajā ziņā būtisks šādu projektu īstenošanas instruments ir Eiropas Komisijas un Arābu valstu līgas Sadarbības koordinācijas birojs Maltā. Šajā sakarā AP/PV kopā ar Arābu valstu līgas (AVL) ģenerālsekretāru *Nabil El Araby* AVL galvenajā mītnē Kairā atklāja Eiropas Savienības daļēji finansēto Krīzes centru. Projekts jau darbojas, un tā mērķis ir Arābu valstu līgā izveidot vienību, kas spēj veikt efektīvu ar krīzi saistītu agrīnu brīdināšanu. Tas izveido saikni arī ar Eiropas agrīnās brīdināšanas sistēmu. Eiropas Savienība Arābu valstu līgas amatpersonām arī rīkoja semināru par vēlēšanu novērošanu.

1.4.2. ISLĀMA SADARBĪBAS ORGANIZĀCIJA

ES arī stiprināja attiecības ar Islāma sadarbības organizāciju (ISO). Pirmo reizi AP/PV uzstājās ar runu ISO ministru sanāksmē (kas Džibutijā notika 2012. gada 15. un 16. novembrī). Abas organizācijas rīkoja augsta līmeņa un ekspertu sanāksmes, kurās nāca klajā ar idejām, lai veidotu praktiskāku sadarbību.

1.4.3. SAVIENĪBA VIDUSJŪRAI

Savienība Vidusjūrai (SV) ir unikāls 43 Eiropas un Vidusjūras reģiona partneru dialoga forums, kas papildina ES un tās dienvidu kaimiņu divpusējās attiecības. Tostarp pateicoties Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja *Martin Schulz* ierosmei, 2012. gadā atkal pieauga SV nozīme reģionālo dialogu un projektu attīstības veicināšanā. Martā Padome SV ziemeļu līdzpriekšsēdētāja pienākumus uzticēja pildīt ES, tādējādi dodot jaunu impulsu šīs organizācijas darbam un nodrošinot to, ka tiek attīstīti sektorālie dialogi un ka starp ES politikas virzieniem un programmām un SV darbu ir nodrošināta cieša saskaņotība. SV dienvidu līdzpriekšsēdētāja pienākumus uzņēmas Jordānija, un tādējādi vēlreiz tika apstiprināts, ka SV procesa pamatā ir pilnīga līdzatbildība un kopīgi īstenota pārvaldība. Lībija tika uzaicināta pievienoties SV, savukārt Sīrija apturēja savu līdzdalību. Regulāras augstāko amatpersonu sanāksmes deva iespēju attīstīt politisko dialogu un labāk integrēt citus institucionālās sadarbības aspektus. Martā ieceltais jaunais ģenerālsēkretārs galveno uzmanību pievērta SV Sekretariāta funkcionālo kompetenču uzlabojumiem, lai tas piesaistītu un meklētu finansējumu reģionāliem projektiem, un šajos centienos viņš saņēma pilnīgu ES atbalstu.

1.4.4. MAGRIBAS APAKŠREĢIONĀLĀ SADARBĪBA

Gada gaitā ES piedalījās divās nozīmīgās Vidusjūras rietumu reģiona valstu foruma (dialogs "5+5") sanāksmēs – februārī Romā notikušajā ārlietu ministru sanāksmē, kuru apmeklēja komisārs *Füle*, un oktobrī Maltā rīkotajā samītā, kurā piedalījās priekšsēdētājs *Barroso* un komisārs *Füle* un kurā tika pieņemta kopīga deklarācija. Abās šajās sanāksmēs ES uzsvēra, ka, iespējams, pastāv sinerģijas starp dialogu "5+5" un ES divpusējo un reģionālo sadarbību, kā arī SV. Neoficiālas sanāksmes notika arī ar Arābu Magribas savienību (AMU). Decembrī AP/PV un Eiropas Komisija nāca klajā ar pirmo kopējo paziņojumu par Magribu, kurā iezīmēja veidus, kā ES var līdzdarboties centienos panākt ciešāku Magribas valstu sadarbību un integrāciju. Tas papildina centienus, ko divpusējā līmenī izvērs ES un Magribas valstis, kā arī plašāku reģionālo sadarbību.

2. KRIEVIJA, AUSTRUMU KAIMIŅVALSTIS UN VIDUSĀZIJA

2.1. KRIEVIJAS FEDERĀCIJA

2012. gadā turpinājās ES un Krievijas attiecību attīstība.

Tostarp ir minama Krievijas pievienošanās PTO ¹⁷ un tas, ka turpināja īstenot dokumentu "Kopēji pasākumi ceļā uz bezvīzu režīmu īstermiņa ceļošanai Krievijas un ES pilsoņiem". Uz priekšu virzījās sarunas par atjauninātu vīzu atvieglošanas izsniegšanas nolīgumu. Gada gaitā notika produktīvas diskusijas saskaņā ar 2011. gadā sāktu migrācijas dialogu, kā arī 2012. gada jūlijā stājās spēkā divpusējais Polijas un Krievijas nolīgums par vietējo pierobežas satiksmi, ar kuru reglamentēja visu Kaļiņingradas reģionu un papildu robežreģionu Polijas teritorijā. Uz priekšu tika virzīta arī partnerības modernizācijai īstenošana. Oktobrī trešo gada asambleju Sanktpēterburgā rīkoja neatkarīgais Pilsoniskās sabiedrības forums.

Diemžēl pozitīvo ietekmi, ko radīja Krievijas pievienošanās PTO, daļēji mazināja jaunu un nepamatotu tirdzniecības šķēršļu ieviešana.

Krievija joprojām nebija izpildījusi apņemšanos modernizēt Sibīrijas pārlidojumu maksas sistēmu, tā vietā nepamatoti šo jautājumu sasaistot ar ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu.

Brisele un Maskava saglabāja ciešas attiecības, arī ar regulāriem AP/PV un Krievijas ārlietu ministra *Lavrov* kontaktiem. Konstruktīvā atmosfērā norisinājās divi ES un Krievijas samiti – 3. un 4. jūnijā Sanktpēterburgā un 20. un 21. decembrī Briselē, tomēr galvenajās sadarbības jomās tajos praktiski netika gūti nekādi panākumi. 2012. gadā dažādos līmeņos tika rīkotas oficiālas politiskā dialoga sanāksmes. ES turpināja censties Krieviju integrēt starptautiskā sistēmā, kuras pamatā ir noteikumi, un dalība Pasaules Tirdzniecības organizācijā stiprina šo procesu.

¹⁷ Eiropas Parlaments 2012. gada 26. oktobrī pieņēma rezolūciju par ES un Krievijas tirdzniecības attiecībām pēc Krievijas iestāšanās PTO (P7_TA(2012)0409).

ES turpināja sadarboties ar Krieviju daudzos starptautiskās nozīmes jautājumos, kas ir ES KĀDP uzmanības degpunktā, piemēram, Sīrija, Irāna, plašāks Tuvo Austrumu reģions, Afganistāna un ieilgušie konflikti kopīgās kaimiņvalstīs. ES turpināja sadarbību ar Krieviju arī tādos pasaules mēroga jautājumos kā klimata pārmaiņas, terorisma apkarošana, masu iznīcināšanas ieroču izplatīšana, organizētā noziedzība, nelikumīga tirdzniecība, kibernetiskā drošība un enerģētiskā drošība. 2012. gada novembrī Maskavā sāka politisko dialogu par terorisma apkarošanu.

Situācija Krievijā saistībā ar cilvēktiesībām, demokrātiju, tiesiskumu un iekšpolitiskiem notikumiem 2012. gadā bija par pamatu pieaugošām bažām¹⁸. Tiesību akti, ar kuriem dažādos veidos ierobežoja pilsoniskās sabiedrības darbību, opozīcijas līderu apcietināšanas un pret viņiem ierosinātas izmeklēšanas, un apšaubāmi un nesamērīgi politiskajiem aktīvistiem piespriesti tiesu sodi raisa nopietnas šaubas par Krievijas apņemšanos nodrošināt tiesiskumu un pilsonisko sabiedrību, kas ir galvenais modernizācijas dzinējspēks. Netika gūta skaidrība par *Sergei Magnitsky* nāves apstākļiem pirmstiesas aizturēšanas laikā 2009. gadā. AP/PV publiski reaģēja uz šiem satraucošajiem notikumiem un 2012. gada 11. septembrī Eiropas Parlamentā uzstājās ar paziņojumu par Krievijā piekopto tieslietu sistēmas izmantošanu politiskos nolūkos. ES turpināja šos jautājumus izskatīt politiskā dialoga sanāksmēs ar Krieviju, tostarp samitos un divreiz gadā notiekošajās ES un Krievijas konsultācijās par cilvēktiesībām (iepriekšējā šādu konsultāciju kārtā notika 2012. gada decembrī).

Turpinās to darbību īstenošana, kas paredzētas saskaņā ar 2010. gadā sāktu ES un Krievijas partnerību modernizācijai. 2012. pārskatīja un atjaunināja kopīgu neoficiālu darba plānu. 21. decembra samītā informatīvos nolūkos iepazīstināja ar ceturto progresa ziņojumu. Šo partnerību papildināja divpusējas partnerības modernizācijai, kuras ar Krieviju noslēdza 23 ES dalībvalstis. Vēl divas šādas partnerības tiek izstrādātas, un ir panākta vienošanās par astoņiem darba plāniem.

¹⁸ Eiropas Parlaments 2012. gada 16. februārī pieņēma rezolūciju par gaidāmajām prezidenta vēlēšanām Krievijā (P7_TA(2012)0054); 2012. gada 15. martā – rezolūciju par Krievijas prezidenta vēlēšanu rezultātiem (P7_TA(2012)0088); 2012. gada 13. septembrī – rezolūciju par tiesu sistēmas izmantošanu Krievijā politiskiem mērķiem (P7_TA(2012)0352). Turklāt 2012. gada 23. oktobrī Eiropas Parlaments pieņēma ieteikumu attiecībā uz Sergeja Magnicka lietu (P7_TA(2012)0369). Magnicka lietai prezidentam *Medvedev* adresētajā vēstulē pievērsās arī Eiropadomes priekšsēdētājs. AP/PV nāca klajā ar vairākiem paziņojumiem, kuros viņa puda ES bažas par grozījumiem Krievijas NVO likumā (10. jūlijs), par "*Pussy Riot*" pankgrupas dalībnieku notiesāšanu Krievijā (17. augusts) un par jauno Krievijas likumu par nodevībām (25. oktobris).

Lēni 2012. gadā uz priekšu virzījās sarunas par jaunu ES un Krievijas nolīgumu. Abas puses apmainījās ar "pozitīviem sarakstiem" attiecībā uz iespējamiem šāda nolīguma noteikumiem par tirdzniecību un investīcijām. Kopējais mērķis ir noslēgt stratēģisku nolīgumu, kas būtu visaptverošs pamats ES un Krievijas attiecībām tuvākajā nākotnē un palīdzētu attīstīt mūsu attiecību potenciālu ¹⁹.

Ārējās drošības jautājumos turpinājās labā sadarbība, kas saistībā ar pirātisma apkarošanas pasākumiem ir izvēsta starp Somālijas piekrastē dislocēto *EU NAVFOR Atalanta* un Krievijas jūras spēku misiju. Krievija ir aicināta apsvērt iespēju, ka ar *Athena* mehānisma starpniecību tiek noslēgta vienošanās par stratēģisko aviopārvadājumu nodrošināšanu ES vadītām militārajām krīzes pārvarēšanas operācijām. Vienlaikus 2012. gadā bez būtiskiem panākumiem turpinājās neoficiālas izpētes sarunas attiecībā uz pamatnolīgumu par Krievijas piedalīšanos ES krīzes pārvarēšanas operācijās. Krievija noraidīja arī ES 2012. gada jūlija aicinājumu piedalīties Āfrikas ragā notiekošajā *EUCAP Nestor* misijā.

ES attiecībām ar Krieviju enerģētikas jomā arvien bija raksturīga stipra savstarpēja atkarība, jo Krievija joprojām bija galvenā ES ārējā enerģijas piegādātāja, bet ES bija lielākā ārējā Krievijas ogļūdeņraža resursu patērētāja ²⁰.

¹⁹ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. decembrī pieņēma rezolūciju ar Eiropas Parlamenta ieteikumiem Padomei, Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam attiecībā uz sarunām par jauno ES un Krievijas nolīgumu (P7_TA(2012)0505).

²⁰ Noderīgi forumi, tam, lai cita starpā pievērstos enerģētiskās drošības jautājumiem, bija ES un Krievijas samits 2012. gada 3. un 4. jūnijā Sanktpēterburgā un 21. decembrī Briselē, kā arī ES un Krievijas Pastāvīgā partnerības padome enerģētikas jautājumos, kuras sanāksme 2012. gada 13. decembrī notika Kiprā.

2.2. AUSTRUMU PARTNERĪBA (AP) –DAUDZPUSĒJĀS ATTIECĪBAS ²¹

2012. gadā gan divpusējo, gan daudzpusējo attiecību ziņā Austrumu partnerības (AP) īstenošanā tika gūti būtiski panākumi. AP turpināja īstenot vērienīgu programmu. AP Varšavas samitā 2011. gada septembrī nāca klajā ar paziņojumu par apņēmību paātrināt politiskās asociācijas un ekonomiskās integrācijas procesu, un samita rezultātā tika izstrādāts Austrumu partnerības ceļvedis (2012. gada 15. maijā).

AP trešajā ārlietu ministru sanāksmē (kas Briselē notika 2012. gada 23. jūlijā) paziņoja, ka šis ceļvedis ir pamats tam, lai līdz nākamajam samitam Viļņā (kas ir plānots 2013. gada 28. un 29. novembrī) virzītu un pārraudzītu Prāgas un Varšavas deklarācijās izvirzīto AP mērķu turpmāku īstenošanu. Ministri vienojās, ka nākamo AP ārlietu ministru sanākumi 2013. gadā izmantos, lai pārskatītu Ceļveža īstenošanu un saistībā ar gatavošanos nākamajam samitam Viļņā pārrunātu turpmāku AP attīstību.

ES vēlas arvien vairāk līdzekļu novirzīt tām partnervalstīm, kas sekmīgi īsteno reformu mērķus, par kuriem tās ir vienojušās. Pagājušajā gadā pirmais papildu finanšu atbalsts tika novirzīts valstīm, kas ir reformu līderes (Armēnija, Gruzija un Moldovas Republika), tostarp demokrātisko reformu, cilvēktiesību un tiesiskuma jomās un arī saskaņā ar **Austrumu partnerības integrācijas un sadarbības programmu (EaPIC)**, kuras pamatā ir pieeja "lielāks atbalsts lielākām reformām". Tomēr dažās citās valstīs šajās jomās gūtie panākumi ir nelieli un tas liek šaubīties par vispārējo mērķi – panākt partnervalstu politisko asociāciju un ekonomisko integrāciju Eiropas Savienībā.

²¹ Partnervalstis: Armēnija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Gruzija, Moldovas Republika, Ukraina.

KĀDP/KDAP jomā Varšavas Austrumu partnerības samitā tika aicināts veidot ciešāku dialogu un sadarbību attiecībā uz starptautiskiem drošības jautājumiem, tostarp ņemt vērā partneru iespējamo dalību civilās un militārās ES vadītās operācijās. Gruzija, Moldovas Republika un Ukraina tika uzaicinātas piedalīties dažās nesen notikušās KDAP misijās, un to atbilde bija pozitīva. Vienlaikus ES un partnervalstu sadarbībā, kā arī reģionālos sadarbības projektos un ES palīdzības programmās lielāku uzsvāru liks uz konfliktu mierīgu noregulējumu un uzticības veicināšanas pasākumiem.

Tika turpināts daudzpusējo platformu darbs, sniedzot palīdzību partnervalstīm, lai tās virzītu uz priekšu reformas. Partnervalstis, ES dalībvalstis, ES iestādes un starptautiskās organizācijas sniedza aktīvu ieguldījumu, nodrošināja atbalstu un speciālistu zināšanas, lai rīkotu seminārus un apmācības programmas. Arī starptautiskās finanšu iestādes sniedza palīdzību, izmantojot dažādus kanālus.

Daudzpusējās AP sadarbības platformas "Demokrātija, laba pārvaldība un stabilitāte" (I platforma) darbā galveno uzmanību pievērta pasākumiem valsts pārvaldības reformu, patvēruma un migrācijas, tiesu iestāžu uzlabojumu, korupcijas apkarošanas, KDAP, cilvēktiesību ievērošanas atbalsta un valstu robežu drošas pārvaldības jomās. Minētās I platformas pasākumu īstenošanu atbalstīja Eiropas Padome (EP), izmantojot īpašu EP mehānismu, ar ko atbalsta pasākumus attiecībā uz vēlēšanu standartiem, tiesu reformu, labu pārvaldību, korupcijas apkarošanu un sadarbību kibernetizācijas apkarošanā.

Uz priekšu virzījās sadarbība **KDAP** jomā, kā tas paredzēts AP ceļvedī. AP seminārā par KDAP jautājumiem (kas 2012. gada 9. novembrī notika Briselē) tika uzsvērti visu sešu partnervalstu ieinteresētība iesaistīties regulārās daudzpusējās konsultācijās par KDAP. AP sadarbības platforma uzdeva EĀDD izstrādāt I platformas ietvaros paredzētās **KDAP jautājumu grupas** darbības nolikumu.

Integrētās robežu pārvaldības jomā tika īstenoti projekti, kas saistīti ar pamatiniciatīvas projektiem, palīdzot sasniegt AP Ceļveža mērķi nodrošināt robežšķērsošanas punktu pastiprinātu efektivitāti un drošību un uzlabot partnervalstu robežu aģentūru un muitas amatpersonu kopējo efektivitāti.

Dabas un cilvēku izraisītu katastrofu novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas (*PPRD*) Austrumu pamatiniciatīva palīdzēja nostiprināt iesaistīto valstu spējas vietējā, valsts un reģionālā līmenī novērst katastrofas, sagatavoties tām un reaģēt uz tām.

Neoficiālie AP dialogi (to pirmā sanāksme 2012. gada 5. jūnijā notika Kišinevā) bija par pamatu atklātām AP ārlietu ministru un ES diskusijām par attiecīgiem jautājumiem, tostarp KĀDP, Ceļveža īstenošanu un sektorālo dialogu ²².

2.3. AUSTRUMU PARTNERĪBA – DIVPUSĒJĀS ATTIECĪBAS

2.3.1. UKRAINA

Spēcīgas un noturīgas demokrātijas attīstības ziņā Ukraina kopumā nav vērtējama viennozīmīgi. Dažus pozitīvos aspektus, tostarp tiesu reformu un biedrošanās brīvības jomā, turpināja aizēnot selektīvā tiesiskuma problēma ²³, kas joprojām bija ES un Ukrainas politiskā dialoga degpunktā. ES centienus pārraudzīt selektīvā tiesiskuma gadījumus un nodrošināt pienācīgu medicīnisko aprūpi, piem., bijušajai Ukrainas premjerministrei *Yulia Tymoshenko*, būtiski atbalstīja 2012. gada maijā izveidotā Eiropas Parlamenta misija, ko vadīja bijušais Polijas prezidents *Aleksander Kwaśniewski* un bijušais EP priekšsēdētājs *Pat Cox*.

²² 2. neoficiālo AP dialogu un sektorālo dialogu par transportu 2013. gada 12. un 13. februārī plāno rīkot Tbilisi, un 3. dialogu – 2013. gada septembrī Erevānā.

²³ Kopīgais AP Ashton un komisāra Füle paziņojums 27. februārī par *Yuriy Lutsenko* notiesāšanu un 29. augustā par Ukrainas augstākās specializētās tiesas spriedumu *Yulia Tymoshenko* lietā. Eiropas Parlaments 2012. gada 24. maijā pieņēma rezolūciju par stāvokli Ukrainā, Jūlijas Timošenko lietu (P7_TA-PROV(2012)0221).

Viennozīmīgi nav vērtējamas arī 2012. gada 28. oktobra parlamenta vēlēšanas, kurās konstatējamas vairākas problēmas, turklāt dažās jomās var runāt arī par situācijas pasliktināšanos. Ņemot vērā tiesas procesus, kas neatbilda starptautiskiem standartiem, dažiem opozīcijas pārstāvjiem tika liegta iespēja izvirzīt savu kandidatūru parlamenta vēlēšanās ²⁴.

2012. gada februārī ES nāca klajā ar otro ziņojumu par to, kā Ukraina īsteno Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu. 2012. gada 23. jūlijā parakstīja Ukrainas un ES nolīgumu, ar ko grozīja nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu ²⁵. 2012. gada 30. martā parafēja Asociācijas nolīgumu, kura neatņemama sastāvdaļa ir arī padziļināta un visaptveroša brīvās tirdzniecības zona.

Padome 2012. gada 10. decembrī pieņēma Padomes secinājumus, kuros apstiprināja tās apņemšanos parakstīt AN/DCFTA, tiklīdz Ukrainas iestādes būs uzskatāmi parādījušas, ka šajos secinājumos precizētajās jomās (vēlēšanu, tiesu un konstitucionālās reformas) tās ir īstenojušas apņēmīgu rīcību un guvušas taustāmus panākumus; iespējams, ka parakstīšana varētu notikt līdz Austrumu partnerības samitam, kas 2013. gada novembrī notiks Viļņā ²⁶.

2.3.2. MOLDOVAS REPUBLIKA

Visa gada garumā ar Moldovas Republiku intensīvi turpinājās sarunas par Asociācijas līgumu, un pašlaik, 2013. gadā, tās jau ir pabeigtas. 2012. gada februārī oficiāli sāka sarunas par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu, kas būs Asociācijas nolīguma neatņemama sastāvdaļa; tās pabeidza 2013. gada jūnijā. Komisijas 2012. gada jūnija novērtējuma ziņojumā par Moldovas Republikas panākumiem, īstenojot Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu, tika secināts, ka šī partnervalsts ir izpildījusi visus kritērijus, kas paredzēti Rīcības plāna pirmajā stadijā. Tas deva iespēju Komisijai 2012. gada novembrī sākt novērtēt kritērijus, kas paredzēti saskaņā ar Rīcības plāna otro un beidzamo stadiju.

²⁴ AP Ashton un komisāra Füle kopīgie paziņojumi par 28. oktobra parlamenta vēlēšanām (12. un 29. oktobrī un 12. novembrī).

²⁵ Tas stājās spēkā 2013. gada 1. jūlijā.

²⁶ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. decembrī pieņēma rezolūciju par stāvokli Ukrainā (P7_TA-PROV(2012)0507).

Moldovas Republika sāka sadarboties ar ES saistībā ar KDAP jautājumiem. 2012. gada 13. decembrī tika noslēgts pamat nolīgums par Moldovas Republikas piedalīšanos ES krīzes pārvarēšanas operācijās, un Moldovas Republika tika uzaicināta piedalīties Āfrikas ragā notiekošajā *EUCAP Nestor* misijā.

Eiropas Savienības Robežu palīdzības misija Moldovas Republikā un Ukrainā (*EUBAM*) turpināja dot ilgtspējīgu ieguldījumu tādu robežu pārvaldības procedūru izstrādē, kas atbilst Eiropas Savienības standartiem un Moldovas un Ukrainas pilsoņu, ceļotāju un tirdzniecības leģitīmām vajadzībām, kas savukārt vairo reģionālo drošību un atbalsta ekonomikas attīstību. *EUBAM* arī turpināja palīdzēt īstenot vairākas būtiskas Komisijas ierosmes muitas, krāpšanas apkarošanas un robežu pārvaldības jomā un abām Piedņestras konfliktā iesaistītajām pusēm nodrošināja neitrālus, tehniskus padomus un pakalpojumus. Tas jo īpaši sekmēja to, ka Piedņestrā varēja pilnībā atjaunot tranzīta dzelzceļa satiksmi ²⁷.

ES vēl aktīvāk izvērsa centienus, lai sekmētu **Piedņestras** konflikta noregulējumu. Dažus uzlabojumus izdevās panākt oficiālajās "5+2" formātā notiekošajās sarunās, kas atsākās 2011. gadā, jo īpaši pēc tam, kad 2012. gada aprīlī "5+2" panāca konsensa vienošanos par vispārēju sarunu plānu ²⁸. Ārlietu padome 2012. gada septembrī daļēji atcēla ierobežojošus pasākumus, kas 2003. gadā bija ieviesti pret Piedņestras apgabala vadītājiem, vienlaikus turpinot cieši pārraudzīt stāvokli Moldovas Republikas pārvaldībā esošajās Piedņestras skolās, kurās izmanto latīņu rakstu, lai sekmētu turpmāku pozitīvu notikumu attīstību. Par ES un Moldovas Republikas attiecību padziļināšanos liecināja arī vairāki augsta līmeņa divpusējie apmeklējumi, tostarp prezidenta *Timofti* Briseles apmeklējums 2012. gada aprīlī un priekšsēdētāja *Barroso* Kišiņevas apmeklējums 2012. gada novembrī.

²⁷ AP/PV *Catherine Ashton* pārstāvja 2012. gada 30. aprīļa paziņojums par dzelzceļa kravu pārvadājumu atjaunošanu cauri Piedņestras apgabalam.

²⁸ AP/PV *Catherine Ashton* paziņojums par "5+2" sanākumi Vīnē, 2012. gada 17. un 18. aprīlī.

2.3.3. BALTKRIEVIJA

2012. gadā ES konsekventi atkārtoti apliecināja apņēmību attiecībā uz Baltkrieviju īstenot kritiskas iesaistīšanās politiku, tostarp izmantojot dialogu un līdzdalību Austrumu partnerībā. ES atgādināja, ka divpusējo attiecību attīstība saskaņā ar Austrumu partnerību ir atkarīga no panākumiem, ko Baltkrievija gūst attiecībā uz demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību principu ievērošanu ²⁹.

2012. gada martā ES Minskā attiecībās ar Baltkrieviju sāka izmantot jaunu instrumentu – Eiropas ar Baltkrieviju risināto dialogu par modernizāciju (*EDoM*) ³⁰.

2012. gada martā tādu personu sarakstā, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus, ES bija iekļāvusi 243 personas, tām piemērojot vīzu aizliegumu un aktīvu iesaldēšanu; turklāt ES piemēroja embargo attiecībā uz ieročiem un materiāliem, ko varētu izmantot iekšējai apspiešanai, un īstenoja stingru pieeju EIB/ERAB aizdevumu jautājumā, un iesaldēja 32 uzņēmumu aktīvus. 2012. gada oktobrī šo ierobežojošo pasākumu kopumu konsolidēja un pagarināja to termiņu.

Pēc tam, kad janvārī un februārī tika nolemts paplašināt Baltkrievijai piemēroto ierobežojošo pasākumu kritērijus un sarakstā iekļaut vēl 21 personu, Baltkrievijas puse lūdza ES un Polijas vēstniekiem Minskā pamest valsti, lai apspriestos šajā jautājumā. Reaģējot uz šādu notikumu attīstību, visu ES dalībvalstu vēstnieki uz gandrīz diviem mēnešiem pameta Baltkrieviju.

²⁹ Eiropas Parlaments 2012. gada 16. februārī pieņēma rezolūciju par nāvessodu Baltkrievijā, jo īpaši attiecībā uz *Dzmitry Kanavalau* un *Uladzislau Kavalyou* lietām (P7_TA(2012)0063); 2012. gada 29. martā – rezolūciju par stāvokli Baltkrievijā (P7_TA(2012)0112); 2012. gada 5. jūlijā – rezolūciju par Baltkrieviju, jo īpaši *Andrzej Poczobut* lietu (P7_TA(2012)0300); un 2012. gada 26. oktobrī – rezolūciju par stāvokli Baltkrievijā pēc 2012. gada 23. septembrī notikušajām parlamenta vēlēšanām (P7_TA(2012)0410).

³⁰ Šī dialoga ietvaros Minskā darbojas četras darba grupas, kurās iesaistījušies Baltkrievijas pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. ES dalībvalstis Eiropas dialoga par modernizāciju darbības jomā arī organizēja vairākus "modernizācijas" seminārus. Baltkrievijas iestādes pagaidām nav iesaistījušās Eiropas dialogā par modernizāciju.

ES 2012. gada gaitā vairākkārt pauda bažas par to, ka netiek pietiekami ievērotas cilvēktiesības, tiesiskums un demokrātijas principi, tostarp secinājumos, ko Padome pieņēma 2012. gada martā un oktobrī. Marta secinājumos ES nosodīja nāvessoda izpildi *Uladzislav Kavalyow* un *Dzmitry Kanavalaw* un aicināja Baltkrieviju pievienoties vispārējam moratorijam par nāvessodu. Jūlijā Eiropas Savienība ANO Cilvēktiesību padomē ierosināja rezolūciju, ar ko izveidoja īpašu referentu jautājumos par cilvēktiesību situāciju Baltkrievijā. ES atkārtoti aicināja nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot un rehabilitēt visus politiskos ieslodzītos. Visā 2012. gadā tika atbrīvoti trīs politiskie ieslodzītie, pēc tam, kad uz viņiem tika izdarīts spiediens, lai tie parakstītu prezidentam adresētus lūgumus par apžēlošanu.

2012. gada 23. septembrī notika parlamenta vēlēšanas. EDSO/ODIHR vēlēšanu novērošanas misija secināja, ka nav ievērotas daudzas EDSO saistības, tostarp pilsoņu tiesības uz biedrošanos, uz kandidēšanu vēlēšanās un tiesības uz vārda brīvību. Vēlēšanu norise nav bijusi objektīva, un sūdzību un apelāciju procedūra negarantēja efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Kaut gan tika konstatēti nelieli uzlabojumi, tomēr vēlēšanu tiesiskais regulējums pietiekami negarantēja to, lai vēlēšanas notiktu saskaņā ar EDSO starptautiskajiem standartiem. AP/PV un komisārs *Füle* paziņoja, ka šīs vēlēšanas uzskatāmas par vēl vienu zaudētu iespēju balsošanu rīkot atbilstoši starptautiskajiem standartiem.

Baltkrievija tā arī neatbildēja uz Komisijas 2011. gada jūnija piedāvājumu sākt sarunas par vīzu atvieglošanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumiem. Vienlaikus ES dalībvalstis optimāli izmantoja elastības iespējas, ko jau nodrošina Vīzu kodekss, jo īpaši iespējas dažām Baltkrievijas pilsoņu kategorijām vai atsevišķos gadījumos nepiemērot vispār vai piemērot samazinātu maksu par vīzām.

2. 3. 4. DIENVIDKAUKĀZS

ES 2012. gadā turpināja aktīvi sadarboties ar Dienvidkaukāza valstīm. 2012. gada februārī Padome pieņēma secinājumus par Dienvidkaukāzu, kuros tā vēlreiz atgādināja par apņemšanos veicināt labklājību, drošību, demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesību ievērošanu, labu pārvaldību, ilgtspējīgu attīstību un reģionālo sadarbību visā Dienvidkaukāza reģionā un par gatavību izvērst centienus, lai atbalstītu uzticības veicināšanu un mierīgus konfliktu risinājumus reģionā, cieši sadarbojoties ar visām attiecīgajām pusēm. 2012. gada jūlijā Eiropadomes priekšsēdētājs *Herman Van Rompuy* apmeklēja visas trīs Dienvidkaukāza valstis.

Īpaši ņemot vērā saistības, ko ES uzņēmusies sakarā ar 2008. gada konflikta noregulējumu, ES turpināja ciešo sadarbību ar **Gruziju**³¹, lai sekmētu reformas un aktivizētu attiecības. Turpinājās sarunas par Asociācijas nolīgumu, un 2012. gada martā sāka sarunas par ES un Gruzijas padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu, kas būs Asociācijas nolīguma neatņemama sastāvdaļa. Gatavojoties 2013. gada sākumā plānotajai nākšanai klajā ar Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu, aktīvāk tika risināts ES un Gruzijas vīzu dialogs. ES iedibināja kontaktus ar jauno Gruzijas valdību, kas stājās amatā 2012. gada oktobrī, Gruzijas premjerministru *Bidzina Ivanishvili* un prezidentu *Mikheil Saakashvili* novembrī uzņemot Briselē; neilgi pēc tam sekoja AP/PV Gruzijas apmeklējums. ES spēlēja nozīmīgu lomu, pēc parlamenta vēlēšanām Gruzijas politikā atbalstot pārejas un līdzāspastāvēšanas procesu. Tostarp tika iecelts īpašs padomdevējs tiesisko un konstitucionālo reformu un cilvēktiesību jautājumos (*Thomas Hammarberg*, bijušais Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs), lai tieši sadarbotos ar Gruzijas valdību, parlamentu un prezidentu, ES vārdā sniedzot padomus tiesu, tiesību sistēmas un konstitucionālo reformu jomās, kā arī tiesībaizsardzības, brīvības atņemšanas iestāžu sistēmas un cilvēktiesību jomās.

³¹ Eiropas Parlaments 2012. gada 26. oktobrī pieņēma rezolūciju par vēlēšanām Gruzijā (P7_TA(2012)0411).

2012. gadā ES pārraudzības misija (*EUMM*) Gruzijā turpināja spēlēt nozīmīgu lomu reģionā, uz vietas sekmīgi atbalstot stabilizācijas, normalizācijas un uzticības veicināšanas centienus. *EUMM Georgia* pilnvaru termiņu atkārtoti pagarināja. Misija pašreizējās pilnvaras īsteno ar vismaz 200 novērotājiem, kuri pilda visus galvenos misijas uzdevumus, koncentrējoties uz stabilizācijas un uzticības veicināšanas pasākumiem.

ES turpināja būt nozīmīga dalībiece Ženēvas starptautiskajās pārrunās, kurās līdzpriekšsēdētāju pienākumus pilda ANO un EDSO. Minētajās pārrunās ES īpašais pārstāvis Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā vēstnieks *Philippe Lefort*, aktīvi iesaistījās konflikta noregulējuma centienos, pievēršoties 2008. gada Gruzijas un Krievijas konflikta sekām, kā arī Gruzijas pieejai attiecībā uz separātiskajiem reģioniem. Ženēvas pārrunās ietver jautājumus, kas saistīti ar drošību un stabilitāti, kā arī humānajiem jautājumiem, tostarp iekšzemē pārvietotu personu un bēgļu un konfliktu skarto iedzīvotāju problemātikai. ES centieni noregulēt konfliktu tika atbalstīti ar pasākumiem, ko īstenoja, izmantojot stabilitātes instrumentu, ar ES finansētiem uzticības veicināšanas un agrīnas reakcijas pasākumiem, kā arī ar tiešiem personiskiem kontaktiem.

Pēc tam, kad ES Padome AP bija pilnvarojusi ar Gruziju sākt sarunas, lai noslēgtu pamat nolīgumu par Gruzijas piedalīšanos ES krīzes pārvarēšanas operācijās, AP/PV sava 2012. gada novembra Tbilisi apmeklējuma laikā Gruzijas pusei iesniedza oficiālu priekšlikumu ar aicinājumu sākt šādas sarunas.

ES turpināja uzturēt ciešus kontaktus ar **Armēniju** ³², lai atbalstītu šīs valsts reformu centienus. Labi uz priekšu virzījās sarunas par Asociācijas nolīgumu, un Armēnija sāka sarunas par padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu, kas ir Asociācijas nolīguma neatņemama sastāvdaļa. Notika pārrunas par vīzu par vīzu atvieglotas izsniegšanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumiem, kurus pēcāk (18. oktobrī) parafēja; Nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu parakstīja 17. decembrī ³³. Komisārs *Füle* un Komisijas priekšsēdētājs *Barroso* Erevānu apmeklēja attiecīgi septembrī un decembrī.

Veiksmīgi tika virzītas sarunas ar **Azerbaidžānu** ³⁴ par enerģētikas jautājumiem, tostarp par Kaspijas jūras cauruļvadu, kā arī sarunas par vīzu atvieglotas izsniegšanas un par atpakaļuzņemšanas nolīgumiem. Kaut gan sarunās par Asociācijas nolīgumu bija daži kavējumi, tomēr abas puses ir apņēmības pilnas 2013. gadā sarunas turpināt; papildus ciešākai sadarbībai virknē daudzpusēju un globālu jautājumu ES kā Nolīguma politisko nodaļu centrālo elementu uzsvērs cilvēktiesību, demokrātijas, tiesiskuma un pamatbrīvību nozīmīgumu.

Ņemot vērā ieilgušos konfliktus, ES īpašais pārstāvis aktīvi rīkojās, lai izvērstu atbalstu, ko ES sniedz, lai noregulētu konfliktu saistībā ar **Kalnu Karabahu**. ES savu darbu cieši saskaņoja ar EDSO Minskas Grupu, lai atbalstītu tās centienus atrisināt Kalnu Karabahas jautājumu. ES arī finansēja vairākus uzticības veicināšanas pasākumus, ar kuriem atbalsta miera procesu, tostarp pētījumu par "ieguvumiem, ko nodrošinātu miers".

³² Eiropas Parlaments 2012. gada 18. aprīlī pieņēma rezolūciju ar Eiropas Parlamenta ieteikumiem Padomei, Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam par sarunām par Eiropas Savienības un Armēnijas asociācijas nolīgumu (P7_TA(2012)0128).

³³ Abi nolīgumi pašlaik ir ratifikācijas stadijā.

³⁴ Eiropas Parlaments 2012. gada 18. aprīlī pieņēma rezolūciju ar Eiropas Parlamenta ieteikumiem Padomei, Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam par sarunām par Eiropas Savienības un Azerbaidžānas asociācijas nolīgumu (P7_TA(2012)0127). Eiropas Parlaments 2012. gada 24. maijā arī pieņēma rezolūciju par cilvēktiesību situāciju Azerbaidžānā (P7_TA(2012)0228) un 2012. gada 13. septembrī rezolūciju par Azerbaidžānu – *Ramil Safarov* lietu (P7_TA(2012)0356).

2.4. VIDUSĀZIJA

2012. gada gaitā vēl aktīvāk tika īstenota ES stratēģija Vidusāzijai, tostarp izmantojot politisko dialogu un tehnisko sadarbību.

2012. gada jūnijā Padome ar attiecīgiem Padomes secinājumiem apstiprināja jaunāko Progresā ziņojumu par Stratēģijas īstenošanu. Tajos secināts, ka stratēģija joprojām ir spēkā, un iekļauts turpmāko ieviržu izklāsts, tajā galveno uzmanību pievēršot pasākumiem, kuriem nākamajos gados būs izšķirīga nozīme, tostarp vajadzībai savstarpējās attiecībās vairāk koncentrēties uz drošības jautājumiem, jo īpaši ņemot vērā notikumus Afganistānā un *ISAF* spēku atvilkšanu līdz 2014. gada beigām (kas varētu vairoot drošības problēmas plašākā reģionā).

2012. gada novembrī Biškekā (Kirgizstāna) notika ES un Vidusāzijas ministru sanāksme, kuru vadīja AP/PV. Šī sanāksme bija laba iespēja, lai apmainītos ar viedokļiem par Vidusāzijas stratēģiju un attiecīgo stratēģijas pārskatīšanu, kā arī lai pārrunātu reģionālas problēmas, tostarp vides un ūdens jautājumus, kā arī enerģētikas sadarbību un starptautiskos jautājumus. Panāca vienošanos politiskā direktora līmenī sākt ES un Vidusāzijas augsta līmeņa drošības dialogu, lai pastiprinātu dialogu par ārpolitikas jautājumiem un aktivizētu sadarbību transnacionālu apdraudējumu novēršanas jomā. AP/PV sava Vidusāzijas apmeklējuma laikā divpusējā līmenī apmeklēja Kirgizstānu, Uzbekistānu, Tadžikistānu un Kazahstānu³⁵ un visās šajās valstīs tikās ar valstu prezidentiem un ārlietu ministriem, lai pārrunātu reģionālās un divpusējās sadarbības jautājumus. Šī Vidusāzijas apmeklējuma laikā, tostarp sanāksmēs ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, tika izvirzīts cilvēktiesību jautājums. Turklāt ES saistībā ar gadskārtējiem divpusējiem cilvēktiesību dialogiem rīkoja padziļinātas diskusijas.

³⁵ Eiropas Parlaments 2012. gada 15. martā pieņēma rezolūciju par Kazahstānu (P7_TA(2012)0089) un 2012. gada 22. novembrī rezolūciju ar Eiropas Parlamenta ieteikumiem Padomei, Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam attiecībā uz sarunām par ES un Kazahstānas ciešākas partnerības un sadarbības nolīgumu (P7_TA(2012)0459).

Saistībā ar tiesiskuma ierosmi 6. un 7. decembrī Briselē notika trešā ES un Vidusāzijas valstu tieslietu ministru sanāksme. Ministri atkārtoti apstiprināja ES un Vidusāzijas Tiesiskuma ierosmes tematiskās prioritātes, piemēram, konstitucionālās tiesības, administratīvās tiesības un krimināltiesības un tiesu spēju veidošanas stiprināšanu.

Aprīlī Vīnē notikušās Vidusāzijas robežu drošības ierosmes (CABSI) 10. gadadienas sanāksmē tika pārrunāti robežu pārvaldības un reģionālās drošības jautājumi.

Visu gadu turpinājās sarunas par trīspusēju nolīgumu ar Turkmenistānu un Azerbaidžānu par Kaspijas jūras gāzes cauruļvada tiesisko regulējumu.

Jūnijā par ES īpašo pārstāvi Vidusāzijā iecēla *Patricia Flor*. ES īpašā pārstāve turpināja uzturēt kontaktus ar reģiona valstīm drošības jautājumos un jautājumos, kas skar vairākas nozares ³⁶.

3. RIETUMBALKĀNI

Rietumbalkāni 2012. gada gaitā joprojām bija viena no svarīgākajām ES prioritātēm. 2012. gada decembrī Padome atkārtoti apliecināja stingro atbalstu visa reģiona Eiropas perspektīvai, kas joprojām ir būtiska tā stabilitātei, izlīgumam un nākotnei. Padome arī uzsvēra vajadzību nodrošināt taisnīgus un stingrus nosacījumus saistībā ar Kopenhāgenas politiskajiem kritērijiem un stabilizācijas un asociācijas procesu, kas joprojām ir visaptveroša politiska sistēma, lai ar Rietumbalkānu valstīm veidotu attiecības un rīkotu sarunas. Paplašināšanās procesa būtiskas sastāvdaļas joprojām ir reģionālā sadarbība un labas kaimiņattiecības.

³⁶ Lai sekmētu dialogu un pieņemamus risinājumus, 2012. gadā uzmanības degpunktā jo īpaši bija ūdens jautājumi, proti, pretrunīgi un lieli ūdens projekti. ESĪP arī sekmēja ES un Vidusāzijas "Stratēģijas jaunām partnerattiecībām" pārskatīšanu, un pielika pūles, lai tiktu sākts ikgadējs reģionālās drošības dialogs. Viņa piedalījās 2012. gada novembra ES un Vidusāzijas ministru sanāksmes sagatavošanā un pavadīja AP/PV reģiona četru galvaspilsētu apmeklējuma laikā. Viņa sekmēja to, lai attiecībā uz Afganistānu izvērstu reģionālāku pieeju, un gan iekšējā, gan ārējā darbībā atbalstīja to, lai ES rīcība Vidusāzijā un Afganistānā būtu politiski un programmatiski sinerģiska. Viņa arī politiski atbalstīja darbu, ko reģionā turpina veikt tiesiskuma platforma, un sekmēja cilvēktiesības, cieši apspriežoties ar Eiropas Parlamentu.

Ņemot vērā pievienošanās sarunu sākumu ar Melnkalni, kandidātvalsts statusa piešķiršanu Serbijai 2012. gadā un Horvātijas sekmīgo pievienošanās procesu, attiecībā uz šo reģionu tika gūti būtiski panākumi. ES turpināja stingri iesaistīties reģionā, lai atrisinātu tā politiskās problēmas. Tā pārliecinoši uzņēmās vadību, lai stiprinātu un sekmētu dialogu starp Belgradu un Prištinu. ES uzturēja kontaktus ar Bosnijas un Hercegovinas politiskajiem līderiem, lai attiecībā uz šo valsti virzītu uz priekšu ar ES perspektīvu saistīto darbu, par vairākām pievienošanās procesa prioritātēm sāka augsta līmeņa dialogu ar bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku un turpināja uzturēt ciešus kontaktus ar Albāniju. Tas palīdzēja vēlreiz apstiprināt ES iesaisti šajā reģionā, kas ir būtiska ES perspektīvas ticamībai.

Belgradas un Prištinas dialogs. Pēc Serbijā notikušajām vēlēšanām AP/PV kopš 2012. gada oktobra vada ES sekmētu dialogu, kas norisinās Serbijas un Kosovas premjerministru līmenī, lai normalizētu to attiecības. Šis dialogs politiskā līmenī jau 2012. gadā deva vairākus nozīmīgus un taustāmus rezultātus, tostarp ir īstenota integrētā robežu pārvaldība, ir iedibināts sadarbības koordinācijas mehānisms, ieviesta reliģiskā un kultūras mantojuma aizsardzība un muitas nodevu iekasēšana³⁷. Padome decembrī, slavējot abus premjerministrus par viņu centieniem risināt dialogu, vienlaikus atgādināja, – lai Serbija un Kosova varētu turpināt to attiecīgo virzību uz Eiropu, abu valstu attiecībās ir vajadzīgi redzami un noturīgi uzlabojumi.

Serbija izrādīja arvien lielāku apņemšanos izpildīt ES prasību par redzamiem un noturīgiem uzlabojumiem attiecībās ar Kosovu. 2012. gadā Serbija deva savu piekrišanu jautājumos, kas saistīti ar politisko kritēriju izpildi, un Belgradas un Prištinas dialogā – jautājumā par Kosovas reģionālo pārstāvniecību (kas Kosovai ļauj pašai piedalīties reģionālajos *forumos*). Martā Serbijai tika piešķirts kandidātvalsts statuss.

³⁷ Dialogs turpinājās 2013. gadā un tā rezultātā abas puses aprīlī panāca vēsturisku vienošanos par attiecību normalizāciju, tostarp Ziemeļkosovā.

Lai uzsvērtu to, ka ir vajadzīgi turpmāki Serbijas vadības centieni normalizēt valsts attiecības ar Kosovu, AP/PV un ASV valsts sekretāre *Clinton* 30. oktobrī apmeklēja Belgradu un tikās ar prezidentu *Nikolic* un premjerministru *Dacic*.

Maijā rīkoto prezidenta un parlamenta vēlēšanu rezultātā par prezidentu tika ievēlēts toreizējais Serbijas Progresīvās partijas vadītājs *Tomislav Nikolic* un tika izveidota jauna koalīcijas valdība, kuru vadīja premjerministrs *Ivica Dacic*. Gan prezidents *Nikolic*, gan premjerministrs *Dacic* apstiprināja to, ka Serbija joprojām turpinās ES integrācijas procesu, kas ir valsts galvenā politiskā prioritāte.

Padome savos 11. decembra secinājumos mudināja Serbiju dot jaunu impulsu reformu programmai, turpināt to attīstīt un īstenot, jo īpaši tiesiskuma un galveno institūciju neatkarības jomās. Lai pieņemtu iespējamu lēmumu par to, ka ar Serbiju tiek sāktas pievienošanās sarunas, Padome arī nolēma 2013. gada pirmajā pusgadā izskatīt panākumus, ko Serbija guvusi, tostarp, lai normalizētu attiecības ar Kosovu ³⁸.

Kosova turpināja virzīt uz priekšu darbu ar jautājumiem, kas saistīti ar integrāciju ES, tostarp attiecībās ar Serbiju nodrošinot redzamus un noturīgus uzlabojumus. Tomēr joprojām neatrisinātas ir vairākas problēmas, jo īpaši tiesiskuma, valsts pārvaldes reformu, vēlēšanu reformu, kopienu integrācijas un ekonomikas jomās.

³⁸ Šādu lēmumu sākt pievienošanās sarunas pieņēma 2013. gadā.

2012. gadā ES attiecībā uz Kosovu nāca klajā ar vairākām ierosmēm. Janvārī sāka dialogu par vīzām, un tā rezultātā jūnijā nāca klajā ar ceļvedi vīzu jautājumos. Maijā ar Komisiju sāka strukturālu dialogu par tiesiskumu. Oktobrī Komisija nāca klajā ar stabilizācijas un asociācijas nolīguma priekšizpētes dokumentu. Ņemot vērā iespējamu lēmumu par to, ka ar Kosovu sāk sarunas par stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, Padome decembrī nolēma 2013. gada pirmajā pusgadā izskatīt Kosovas gūtos panākumus, pamatojoties uz ziņojumu, ko paredzējusi iesniegt Komisija un AP ³⁹.

Tika iecelts jauns ES īpašais pārstāvis Kosovā *Samuel Zbogar*, kas sāka darbu 2012. gada februārī, un *EULEX* pilnvaru termiņu pagarināja līdz 2014. gada jūnijam.

EULEX misija pieredzēja būtisku progresu, īstenojot izpildpilnvaras, proti, tika pasludināts vairāk nekā 300 spriedumu, no kuriem daudzi bija par smagiem noziegumiem un daudzi attiecās uz lietām, kurās iesaistītas augsta ranga personas. *EULEX* prokurori bija iesaistīti vairāk nekā 1851 lietas izmeklēšanā. Izmeklējot augsta ranga vadītājus, misija ir nopietni iedragājusi pārliecību par nesodāmību. Misija turpināja dot padomus un sniegt atbalstu vietējām iestādēm, lai uzlabotu Kosovas iestāžu spējas pievērsties tiesiskuma problemātikai.

Bosnija un Hercegovina. 2012. gadā ES turpināja īstenot stratēģiju un instrumentus, kas izklāstīti Padomes 2011. gada martā pieņemtajos secinājumos. Šī ES rīcība, kura uz vietas izpaudās kā darbs, ko ES īpašā pārstāvja un delegācijas vadītāja *Peter Sorensen* vadībā veica plaši pārstāvētās ES struktūras, palīdzēja pārvarēt politiskā strupceļa situāciju, kurā valsts bija atradusies kopš 2010. gada vispārējām vēlēšanām, un sekmēja to, ka 2012. gada februārī izveidoja Bosnijas un Hercegovinas valdību. Šīs pozitīvās politiskās virzības rezultātā tika pieņemti nozīmīgi ar ES saistīti tiesību akti, jo īpaši Valsts atbalsta likums un Statistiskās skaitīšanas likums.

³⁹ 2013. gadā pieņēma lēmumu sākt sarunas par stabilizācijas un asociācijas nolīgumu.

Tomēr vasaras gaitā šī pozitīvā virzība apsīka, kas skaidrojams ar nesaskaņām Bosnijas un Hercegovinas valdošajā koalīcijā, kā arī ar oktobrī gaidāmajām pašvaldību vēlēšanām. Novembrī notika pārmaiņas Ministru padomes sastāvā. Kaut gan tas daļēji ļāva uzlabot vadošo politisko partiju sliktās savstarpējās attiecības, tomēr nebija pietiekami, lai pārvarētu politisko strupceļu Bosnijas un Hercegovinas federālajā valdībā, kurš ilga līdz gada beigām.

AP/PV turpināja iesaistīšanās politiku Bosnijā un Hercegovinā, ne tikai uzturot regulāru dialogu ar Bosnijas un Hercegovinas vadītājiem, bet arī politiski atbalstot augsta līmeņa dialogu par pievienošanās procesu ⁴⁰. Stiprinot šo iesaistīšanās politiku, 30. oktobrī AP/PV kopā ar ASV valsts sekretāri Clinton apmeklēja Sarajevu, lai Bosnijas un Hercegovinas iestādes stingri mudinātu veikt nepieciešamos pasākumus, ar ko Bosniju un Hercegovinu tuvinātu Eiropas Savienībai un Eiroatlantiskajām struktūrām.

Tā kā Bosnija un Hercegovina ES integrācijas politikā nevarēja gūt panākumus, Padome decembrī pauda nožēlu par joprojām neatrisināto politisko strupceļu Bosnijā un Hercegovinā un aicināja virzīt uz priekšu darbu ar ES jautājumiem un īstenot spriedumu *Sedjic Finci* lietā. Padome arī aicināja Bosnijas un Hercegovinas iestādes veikt nepieciešamos pasākumus, ar ko valsti sagatavotu Horvātijas dalībai Eiropas Savienībā.

2012. gadā ES turpināja pastiprināt vispārēju klātbūtni uz vietas. ES īpašais pārstāvis pastiprināja savu biroju Baņa Lukā un izveidoja jaunus vietējos birojus Brčko apgabalā un Mostarā.

⁴⁰ Augsta līmeņa dialogu par pievienošanās procesu (*HLDAP*) sāka jūnijā ar mērķi sekmēt Bosnijas un Hercegovinas politisko vadītāju savstarpējo sadarbību attiecībā uz pasākumiem, kas vajadzīgi, lai panāktu virzību ES integrācijas procesā. Šajā dialogā Bosnijas un Hercegovinas politiskie vadītāji apņēmas atbalstīt ceļvedi, kura rezultātā tiktu īstenots minētais Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums, tomēr līdz šim šajā ziņā nav gūti nekādi panākumi.

2012. gada jūnijā ES pabeidza policijas misiju Bosnijā un Hercegovinā (ESPM), kas bija pirmā saskaņā ar Eiropas drošības un aizsardzības politiku (EDAP) īstenotā misija, kuru sāka 2003. gada janvārī. ESPM palīdzēja Bosnijas un Hercegovinas iestādēm izveidot modernus, profesionālus, etniski daudzveidīgus policijas spēkus, kas ir gatavi uzņemties pilnīgu atbildību, lai saskaņā ar starptautiskiem standartiem nodrošinātu tiesībaizsardzību. Pēc misijas slēgšanas ES turpināja rīcību šajā jomā, izmantojot citus KĀDP rīkus, jo īpaši jaunizveidoto ES Īpašā pārstāvja biroja Iekšlietu un publiskās drošības nodaļu un pirmspievienošanās palīdzības programmas.

2012. gada 1. septembrī tika pabeigta *EUFOR Althea* reorganizācija. Pašlaik šajā operācijā piedalās 600 militārpersonu, un tā galveno uzmanību pievērš Bosnijas un Hercegovinas bruņoto spēku spēju veidošanai un apmācībai, vienlaikus saglabājot situācijas apzināšanas spējas un pietiekamas atturēšanas rezerves, ar ko atbalsta centienus uzturēt vai atjaunot neapdraudētu un drošu vidi.

2012. gada 14. novembrī ANO Drošības padome uz vēl vienu gadu pagarināja misijas izpildpilnvaru termiņu.

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika. Pēc ārpuskārtas parlamenta vēlēšanām, kas notika 2011. gada jūnijā, premjerministrs *Gruevski* un *DUI* vadītājs *Ahmeti* kungs atkal izveidoja koalīciju, kas 2012. gadā sevi pierādīja kā stabila un darbotiespējīga, kaut gan augustā izcēlās valdības krīze par jautājumiem, kas tieši saistīti ar 2001. gada konfliktu (tostarp par dažu veterānu sociālām tiesībām). 2012. gada februārī un aprīlī etniskas nesaskaņas izraisīja divi incidenti, kuros bija bojāgājušie. ES delegācija, cieši kontaktējoties ar ES dalībvalstīm un starptautiskiem partneriem, sniedza palīdzību, lai pārvarētu šīs grūtības, un aicināja veikt efektīvu izmeklēšanu. Šie notikumi vēlreiz skaidri parādīja, ka Ohridas pamatnolīgums joprojām ir viens no valsts politiskās saliedētības pīlāriem. Joprojām nozīmīga prioritāte ir pilnībā īstenot un pārskatīt šo pamatnolīgumu.

2012. gada pavasarī Eiropas Komisija sāka augsta līmeņa pievienošanās dialogu (*HLAD*), kas notika trīs kārtās. Ar šo dialogu, pamatojoties uz augsta līmeņa un tiešiem kontaktiem starp valdību un Komisiju, veicināja ātrāku reformu īstenošanu. Oktobrī Komisija vēlreiz nāca klajā ar ieteikumu sākt pievienošanās sarunas. Padome šo ieteikumu pieņēma zināšanai, atzīstot gūtos panākumus. Atzīmējot, ka ir vajadzīgi nepārtraukti centieni, Padome mudināja saglabāt virzību, kas uzņemta reformu īstenošanā, turpinot uzmanību vērst uz tiesiskumu, tostarp uz vārda brīvību, cīņu pret korupciju, attiecībām starp etniskām grupām un samierināšanu.

Padome atgādināja, ka joprojām ir svarīgi saglabāt labas kaimiņattiecības, tostarp ANO aizbildnībā sarunu ceļā vienoties un rast savstarpēji pieņemamu risinājumu par valsts nosaukumu. Padome arī pauda gandarījumu, ka pēc Grieķijas priekšlikuma par saprašanās memorandu ir panākta pozitīva virzība, kuras pamatā ir nesen izvērstie kontakti/apmaiņa. Turklāt Padomes optimistisko noskaņojumu vairoja nesenie kontakti ar ANO starpnieku *Matthew Nimetz*. Tā arī ņēma vērā kontaktus starp bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku un Bulgāriju un cerēja, ka tie pāraugs konkrētā rīcībā un rezultātos. Komisijai lūdza līdz 2013. gada pavasarim izstrādāt ziņojumu, kurā novērtētu saistībā ar augsta līmeņa dialogu (*HLAD*) īstenotās reformas, kā arī pasākumus, kas veikti, lai sekmētu labas kaimiņattiecības un ANO aizgādībā sarunu ceļā panāktu savstarpēji pieņemamu risinājumu valsts nosaukuma jautājumā. Ņemot vērā iespējamu pievienošanās sarunu sākšanu, Padome, pamatojoties uz šo ziņojumu, 2013. gada pirmajā pusgadā izvērtēs gūtos panākumus.

24. decembrī starp opozīciju un valdību Parlamentā izcēlās strīds par 2013. gada budžeta pieņemšanas procedūru. 2012. gada beigās ES turpināja izvērst centienus pārvarēt šo krīzi.

Albānija. 2011. gada novembrī ES sekmēja vienošanos starp valdošo Demokrātisko partiju un opozīcijas Sociālistu partiju, tādējādi liekot pamatus plašai vairāku partiju sadarbībai, lai īstenotu ar ES saistītās reformas. Tā rezultātā 2012. gadā tika panākta virzība, lai izpildītu galvenās prioritātes, kas izklāstītas 2010. gada Komisijas ziņojumā. Ar abu lielo partiju atbalstu tika panākta vienošanās par vēlēšanu kodeksu, tiesībsarga ievēlēšanu un imunitāšu reformu. Atzīstot gūtos panākumus, Komisija 2012. gada oktobrī ierosināja, lai Padome Albānijai piešķirtu kandidātvalsts statusu, ja tiks izpildīti trīs galvenie pasākumi, kas attiecas uz tiesu un valsts pārvaldes reformām un Parlamenta reglamenta pārskatīšanu. Padome 2012. gada decembrī vienojās, ka par kandidātvalsts statusa piešķiršanu tā lems pēc tam, kad Komisija būs ziņojusi par šo trīs pasākumu apstiprināšanu, un uzsvēra, ka ir vajadzīga papildu rīcība korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas jomās. Tā arī uzsvēra to, cik nozīmīgi, lai 2013. gada jūnija parlamentārās vēlēšanas notiktu saskaņā ar starptautiskiem standartiem, un aicināja Albāniju izvairīties no nākšanas klajā ar paziņojumiem, kas būtu pretrunā ar labu kaimiņattiecību principu. Valsts 100 gadu gadskārtas svinības 2012. gada novembrī noritēja miermīlīgi, tomēr bija par pamatu pastiprinātai nacionālistiskai retorikai. Tuvojoties parlamentāro vēlēšanu kampaņas sākumam, valdošā koalīcija un opozīcija gada beigās joprojām nebija vienojušās par attiecīgo trīs tiesību aktu pieņemšanu. Starp abām galvenajām partijām turpinājās politiskā polarizācija.

Melnkalne. 2012. gada 29. jūnijā ES sāka pievienošanās sarunas ar Melnkalni. Decembra Eiropadome pozitīvi novērtēja Melnkalnes beidzamajā gadā gūtos panākumus un uzsvēra vajadzību turpināt tos izvērst. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai turpinātu gūt pārliecinošus rezultātus tiesiskuma jomā ar mērķi nodrošināt noturīgu un ilgstošu reformu īstenošanu. 2012. gada decembrī Melnkalne sāka un provizoriski slēdza sarunas par 25. sadaļu "Zinātne un pētniecība".

Horvātija. Saskaņā ar 2011. gada decembra Pievienošanās līgumu Komisija turpināja cieši pārraudzīt Horvātijas gatavošanos pievienoties ES, galveno uzmanību pievēršot jo īpaši konkurētspējai, tiesu iestādēm un pamattiesībām un tiesiskumam, brīvībai un drošībai. 2012. gada oktobrī iesniegtais Visaptverošais pārraudzības ziņojums, kā arī pārējā "paplašināšanās pakete" kopumā apliecināja, ka Horvātijas gatavošanās pievienoties ES notiek saskaņā ar plānoto, un ziņojumā bija apzināts neliels skaits jomu, kurās pirms pievienošanās ir jāgūst papildu panākumi.

4. TURCIJA UN RIETUMEIROPAS KAIMIŅVALSTIS

4.1. TURCIJA

Turcija, ņemot vērā tās dinamisko tautsaimniecību un stratēģisko izvietojumu, joprojām bija nozīmīga ES sarunu biedre, gan kā kandidātvalsts, gan kā viena no galvenajām reģionālajām partnerēm. Turcija ir aktīvi rīkojusies attiecībā uz Sīriju, stingri un atkārtoti nosodot režīma vardarbību pret civiliedzīvotājiem un sniedzot humāno palīdzību desmitiem tūkstošu sīriešiem, kuri devušies bēgļu gaitās prom no savas valsts. ES ir atzinusi Turcijas nozīmi Sīrijas jautājumā un atzinīgi novērtējusi to, ka Turcija uzņēmusies daļu nastas. Turcija ir turpinājusi aktīvi rīkoties savā plašākajā apkaimē un turpināja paust savu ietekmi, atbalstot reformas, tostarp saistībā ar notikumiem Ziemeļāfrikā. Turcija joprojām bija arī svarīga reģionālā dalībiece Tuvajos Austrumos, Rietumbalkānos, Afganistānā/Pakistānā, Dienvidkaukāzā un Āfrikas ragā. Šajā ziņā AP/VP joprojām bija apņēmības pilna vēl jo vairāk veicināt un pastiprināt ES politisko dialogu ar Turciju par ārpolitikas jautājumiem, kas izraisa kopīgu ieinteresētību, un vairākas reizes tikās ar Turcijas ārlietu ministru *Davutoglu*.

ES ir arī paudusi lielu atzinību par Turcijas ciešo iesaisti KDAP misijās un operācijās, jo īpaši *EUFOR Althea* un *EULEX Kosovo*. Turcija pauda principiālu interesi par turpmākām KDAP misijām.

ES turpināja paust atbalstu Turcijas iekšējām reformām un tās dinamikai, piemēram, ar pozitīvo darba programmu, ko izveidoja 2012. gadā, un pauda gandarījumu par to, ka Turcijas iestādes ir sākušas miera dialogu ar kurdiem.

Padome atkārtoti apstiprināja nozīmi, kādu tā piešķir ES attiecībām ar Turciju, un to, ka abu pušu interesēs ir drīz atgūt pievienošanās sarunu dinamiku. Turcija joprojām bija iesaistīta pievienošanās sarunu procesā un politisko reformu programmā, tomēr, lai pilnībā izpildītu Kopenhāgenas kritērijus, vairākās jomās jāpieliek ievērojamas papildu pūles, jo īpaši attiecībā uz pamatbrīvībām. Starp ES un Turciju notiek aktīvs dialogs terorisma apkarošanas jomā; gūti panākumi arī Eiropas Komisijas un Turcijas iestāžu dialoga uzsākšanā par vīzu režīma liberalizāciju. Tomēr šāda dialoga sākšanās ir atkarīga no tā, vai Turcija parakstīs atpakaļuzņemšanas nolīgumu ar ES, kas vēl nav izdarīts.

Padome 2012. gada 11. decembra secinājumos atkārtoti uzsvēra, ka Turcijai ir jāpauž nepārprotama apņemība uzturēt labas kaimiņattiecības un miermīlīgi atrisināt domstarpības saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtiem, vajadzības gadījumā vēršoties Starptautiskajā Tiesā. Šajā sakarā Savienība pauda nopietnas bažas un aicināja Turciju izvairīties no jebkādiem draudiem vai rīcības, kas vērsta pret kādu dalībvalsti, kā arī nesaskaņu avotiem vai rīcības, kas varētu kaitēt labām kaimiņattiecībām un miermīlīgam domstarpību risinājumam. Turklāt ES vēlreiz uzsvēra visas ES dalībvalstu suverēnās tiesības, kurās *inter alia* ietilpst tiesības slēgt divpusējus nolīgumus un tiesības izpētīt un izmantot savus dabas resursus saskaņā ar ES *acquis* un starptautiskajām tiesībām, tostarp saskaņā ar ANO Jūras tiesību konvenciju.

2012. gada decembra secinājumos Padome arī ar dziļu nožēlu atzīmēja, ka, neraugoties uz atkārtotiem aicinājumiem, Turcija joprojām atsacījās pildīt savas saistības – pilnībā un bez diskriminācijas īstenot Asociācijas nolīguma papildprotokolu attiecībā uz visām dalībvalstīm. Tas varētu būt nozīmīgs atbalsts sarunu procesam. Ja minētais jautājums netiks risināts, Padome saglabās 2006. gada pasākumus, un tas ilgstoši ietekmēs sarunu vispārējo gaitu.

Turklāt Turcija diemžēl joprojām nav guvusi panākumus attiecību normalizēšanā ar Kipras Republiku. Šajā sakarībā ES aicināja Turciju izbeigt bloķēt dalībvalstu centienus pievienoties starptautiskām organizācijām un mehānismiem ⁴¹. Decembra secinājumos Padome arī pauda dziļu nožēlu par to, ka Turcija 2012. gada otrajā pusē ir iesaldējusi attiecības ar ES prezidentvalsti, par Turcijas paziņojumiem šajā sakarā, kā arī par to, ka tā nepievienojas ES nostājām vai paziņojumiem starptautiskajos forumos.

⁴¹ Sk. MD 11485/12.

Padome atgādināja arī to, ka tā sagaida, ka Turcija aktīvi atbalstīs notiekošās sarunas, kuru mērķis ir panākt taisnīgu, vispārēju un ilgtspējīgu Kipras problēmas risinājumu atbilstoši ANO sistēmai, saskaņā ar attiecīgajām ANO Drošības padomes rezolūcijām un atbilstīgi principiem, kas ir Eiropas Savienības pamatā. Turcijas apņemībai un konkrētam ieguldījumam šādā vispusīgā risinājumā ir izšķiroša nozīme.

4.2. RIETUMEIROPA

ES attiecību pamatā ar šīm valstīm ir visaptveroši sadarbības nolīgumi, piemēram, Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu (**Norvēģija, Islande un Lihtenšteina**) vai Šengenas nolīgums (minētās trīs valstis un **Šveice**)⁴². Decembrī Komisija publicēja savu pārskatu par EEZ līguma darbību un paziņojumu par attiecībām ar Andoras Firstisti, Monako Firstisti un Sanmarīno Republiku. Padome pieņēma savus pusgada secinājumus par ES attiecībām ar EBTA valstīm un secinājumus par attiecībām ar Andoras Firstisti, Monako Firstisti un Sanmarīno Republiku.

KĀDP jomā 2012. gadā tika padziļināta ES sadarbība ar EEZ un EBTA valstīm, – tās pievienojās daudzām KĀDP deklarācijām, kā arī sadarbojās dažās kopīgās darbībās. ES rīkoja arī regulārus politiskos dialogus dažādos līmeņos un dažādos apstākļos; vairāk neformālu dialogu tika rīkots līdztekus nozīmīgiem starptautiskiem pasākumiem.

Attiecībā uz sadarbību KDAP jomā Šveice ir izteikusi vēlmi piedalīties *EUAVSEC South Sudan* un *EUCAP SAHEL NIGER*. Šveice patlaban piedalās ES militārajā operācijā *EUFOR Althea* Bosnijā un Hercegovinā (ar 19 personām) un civilajā misijā Kosovā (*EULEX*) (ar 8 personām). Norvēģija piedalījās *EUNAVFOR Atalanta*, *EULEX Kosovo*, *EUJUST Lex* operācijās un piedāvāja personālu *EUCAP Nestor*. Tā ir arī Ziemeļu kaujas grupu (*Nordic Battle Groups*) sastāvā.

⁴² Eiropas Parlaments 2012. gada 24. maijā pieņēma rezolūciju par Šveices noteiktajām kvotām saistībā ar Polijas, Lietuvas, Latvijas, Igaunijas, Slovēnijas, Slovākijas, Čehijas un Ungārijas valstspiederīgajiem piešķirto uzturēšanās atļauju skaitu (P7_TA(2012)0226).

Norvēģiju un Šveici 2012. gada novembrī pieņēma līdzdalībai *ASEM*.

Pastāv ļoti laba un cieša sadarbība starp ES un **Norvēģiju** ārpolitikas jomā, it īpaši saistībā ar Tuvajiem Austrumiem (Norvēģija vada *ad hoc* sadarbības komiteju), Arābu pavasari un Arktikas problēmām. 2012. gadā visos līmeņos notika regulāri dialogi. Norvēģija, tāpat kā Islande, stingri atbalsta ES pieteikumu pastāvīgā novērotāja statusam Arktikas Padomē. AP/PV *Ashton* apmeklēja Arktiku, tostarp Norvēģiju, 2012. gada martā. Norvēģija joprojām ir viena no galvenajām partnerēm energoapgādes drošības jomā. Priekšsēdētāji *Van Rompuy*, *Barroso* un *Schulz* 2012. gada decembrī piedalījās Nobela Miera prēmijas pasniegšanas ceremonijā Oslo par godu tam, ka 2012. gadā šī balva tika piešķirta Eiropas Savienībai.

Ar **Šveici** sadarbība turpinājās jomās, kas saistītas ar Dienvidkaukāzu, demokrātisko procesu Ziemeļāfrikā un Tuvo Austrumu miera procesu. Šveice aktīvi darbojās kā starpniece starp Krieviju un Gruziju, lai likvidētu šķērsli, kas kavē Krievijas iestāšanos PTO. Oficiāla politiska dialoga nav; neoficiāls politisks dialogs notiek politisko direktoru līmenī. 2012. gada 20. martā Šveices prezidents tikās ar priekšsēdētājiem *Van Rompuy*, *Barroso* un *Schulz*. Gada laikā notika arī vairākas sanāksmes starp Šveices ministriem un viņu amata brāļiem no Komisijas.

Kaut gan starp ES un Šveici nepastāv līgums par tiesību aktu saskaņošanu, Šveice joprojām bieži pievienojās ES nostājām un pasākumiem ⁴³.

Administratīva vienošanās par sadarbību ar Eiropas Aizsardzības aģentūru tika parakstīta 2012. gada 16. martā.

⁴³ Tomēr Šveice nepievienojās Padomes 2012. gada jūlija lēmumam par sankciju režīma pastiprināšanu pret Irānu attiecībā uz naftas un naftas produktu tirdzniecību un par attiecību saraušanu ar Irānas Centrālo banku.

2010. gada jūlijā sākās pievienošanās sarunas ar **Islandi**; jūnijā tās tika turpinātas, tostarp 2012. gada jūnijā tika provizoriski slēgta īpašā ārpolitikas, drošības un aizsardzības politikas sadaļa. Līdz 2012. gada decembrim pievienošanās sarunās ar Islandi tika atvērtas divdesmit septiņas sadaļas un slēgtas vienpadsmit sarunu sadaļas.

5. ĀZIJA UN KLUSĀ OKEĀNA REĢIONS

2012. gads ir bijis ievērojams gads ES un Āzijas un Klusā okeāna reģiona attiecībās. Daži no pastiprinātā dialoga un sadarbības ar minēto reģionu svarīgākajiem notikumiem bija ievērojams skaits augsta līmeņa vizīšu, četru samitu organizēšana ar stratēģiskiem partneriem, noslēgšana un laba virzība sarunās par jauktiem nolīgumiem, kā arī ES pievienošanās Dienvidaustrumāzijas draudzības un sadarbības līgumam parakstīšana. Šī dinamika atbilst iesaistes politikai reģionā, kur atrodas četri no ES stratēģiskajiem partneriem un kurš spēj uzturēt pastāvīgas izaugsmes tempu.

Kopīgs ES un ASV paziņojums par Āzijas un Klusā okeāna reģionu, ko 2012. gada 12. jūlijā valsts sekretāre *Hillary Clinton* un ES Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos *Catherine Ashton* parakstīja Pnompenā, apliecina nozīmi, kādu ES un ASV piešķir šim plaukstošajam reģionam un tā mierīgai un dinamiskai attīstībai. Pašreiz šis dokuments ir galvenais rezultāts transatlantiskajā dialogā par Āziju un Klusā okeāna reģionu.

ASEM 9. samits (2012. gada 5. un 6. novembrī Laosā) apliecināja Eiropas un Āzijas partneru interesi stiprināt savstarpējās attiecības un sadarbību, risinot mūsdienu problēmas. Šā dialoga nozīmi atkārtoti apliecināja apstākļi, ka tas ir saistošs lielākam skaitam valstu abos kontinentos un tas, ka šim procesam pievienojās arī Norvēģija, Šveice un Bangladeša.

ES turpināja aktīvi atbalstīt demokrātijas pieaugumu Mjanmā/Birmā un nekavējoties reaģēja uz izmaiņām, kas vērstas uz demokrātiju. Atbilde bija visaptveroša, saistīta ar palīdzības un dialoga paplašināšanu (tostarp visaugstākajā līmenī), ierobežojošo pasākumu apturēšanu (izņemot ieroču embargo) un ES biroja izveidi Jangonā (Rangunā).

ES ir konsolidējusi savu drošības un attīstības dalībnieka klātbūtni. Attiecībā uz Afganistānu ES atkārtoti apliecināja savas ilgtermiņa saistības. Divpusējās attiecības ar šo valsti balstīsies uz ilgtermiņa partnerības un attīstības sadarbības nolīgumu, kas sniegs juridisku pamatu ES iesaistei Afganistānā turpmāko gadu laikā. ES un Pakistānas 5 gadu iesaistīšanās plānu Padome apstiprināja janvārī, savukārt jūnijā tika uzsākts ES un Pakistānas stratēģiskais dialogs. Īpašu uzmanību ES ir veltījusi teritoriālo un jūrniecības jautājumu attīstībai reģionā. AP/PV ES vārdā uzsvēra, ka svarīgi ir rast miermīlīgus risinājumus, kas balstās uz sadarbību un atbilst starptautiskajām tiesībām.

5.1. AUSTRUMĀZIJA

5.1.1. Būtiski ir padziļinājusies sadarbība ar **Ķīnu** drošības un aizsardzības, kā arī globālo un starptautisko jautājumu jomā. Gada svarīgākie notikumi bija divi samiti, kas notika februārī ⁴⁴ un septembrī. Daži no vissvarīgākajiem rezultātiem bija šādi: "trešā pīlāra" – augsta līmeņa personīgu dialogu (ar ko papildina stratēģisko un tirdzniecības/ekonomikas pīlāru) – izveide ES un Ķīnas attiecībās aprīlī; ES un Ķīnas partnerības ilgtspējīgas urbanizācijas jomā sākšana maijā; pirmās augsta līmeņa sanāksmes organizēšana enerģētikas jomā, kas arī notika maijā; ES un Ķīnas kiberjautājumu uzdevumgrupas izveide septembrī; dialogs par inovāciju un vienošanās turpināt sarunas par investīciju nolīgumu. Apspriede par starptautiskiem jautājumiem, it īpaši par Sīriju, Irānu un Austrumķīnas jūras reģionu, bija nozīmīga. Abas puses vienojās vairāk sadarbīties enerģētiskās drošības, kodoldrošības, katastrofu pārvarēšanas un palīdzības jomā, kā arī pārtikas un ūdens nekaitīguma jomā. Bažas par cilvēktiesībām tika aplūkotas cilvēktiesību dialogā un seminārā un citās domu apmaiņas reizēs, atbilstīgi ES stratēģiskajam satvaram par cilvēktiesībām un demokrātiju ⁴⁵.

⁴⁴ Norises laiks tika mainīts pēc tam, kad 2011. gada oktobrī ārkārtas Eiropadomes sanāksmes dēļ samits ar Ķīnu pēdējā brīdī tika atcelts.

⁴⁵ Eiropas Parlaments 2012. gada 14. jūnijā pieņēma rezolūciju par cilvēktiesību stāvokli Tibetā (P7_TA(2012)0257) un 2012. gada 5. jūlijā – rezolūciju par piespiedu abortu skandālu Ķīnā (P7_TA(2012)0301).

Jūlijā Pekinā notika trešais ES un Ķīnas stratēģiskais dialogs starp AP/PV un valsts padomnieku *Dai Bingguo*. AP/PV otrreiz tikās arī ar aizsardzības ministru *Liang Guanglie*. Viens no šīs vizītes mērķiem bija lietderīgi izmantot stratēģiskās partnerattiecības, lai rastu risinājumus svarīgiem starptautiskiem un globāliem jautājumiem, it īpaši, ņemot vērā Ķīnas aizvien pieaugošo nozīmi starptautiskajā arēnā. Šajā nolūkā abas puses vienojās izveidot regulāru dialogu par drošības un aizsardzības politiku, kā arī iedibināt regulārus kontaktus starp īpašajiem pārstāvjiem un īpašajiem vēstniekiem, organizēt augsta līmeņa semināru par drošību un aizsardzību 2013. gadā un veicināt militārā personāla apmaiņas vizītes. Šos uzdevumus apstiprināja arī septembra samītā. Tika izvirzītas tādas tēmas kā Irāna, Sīrija, KTDR, Dienvidķīnas jūras reģions un veiksmīga sadarbība pirātu apkarošanas jomā. Ķīna tika aicināta apsvērt iespēju pievienoties jaunajām *EUCAP Nestor* un *EUAVSEC South Sudan* misijām.

ES, Ķīnas un Āfrikas dialogs par kājnieku ieročiem un vieglajiem ieročiem (VIKI) pirmo reizi notika 2012. gada decembrī. To nodibināja Padomes lēmuma rezultātā 2012. gada februārī, lai apkarotu VIKI nelegālu tirdzniecību un pārmērīgu uzkrāšanu.

5.1.2. 2012. gadā notika intensīvs darbs, lai sagatavotos ievērojami nostiprināt ES un **Japānas** attiecības ⁴⁶, risinot sarunas par pamatnolīgumu par politisku, nozaru un globālu sadarbību un brīvās tirdzniecības nolīgumu. Kad bija pabeigts rūpīgas un visaptverošas izvērtēšanas process, Padome 29. novembrī pieņēma sarunu norādes pamatnolīguma un brīvās tirdzniecības nolīguma pilnvarām ⁴⁷.

⁴⁶ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā un 2012. gada 25. oktobrī pieņēma rezolūcijas par ES tirdzniecības sarunām ar Japānu (P7_TA(2012)0246, P7_TA(2012)0398). Eiropas Parlaments 2012. gada 16. februārī pieņēma arī rezolūciju par nāvēssodu Japānā (P7_TA(2012)0065).

⁴⁷ Oficiāls sarunu sākums ir paredzēts 21. ES un Japānas samītā 2013. gada sākumā.

Vairākkārt notika kontakti vadītāju līmenī – priekšsēdētāji *Van Rompuy* un *Barroso* tikās ar premjerministru *Noda* G8 sanāksmes laikā Kempdeividā, Loskabosā (G20) un *ASEM* samita laikā novembrī Vjentjanā.

Septiņu komisāru vizītes Japānā 2012. gadā un vairāki augsta līmeņa dialogi skaidri parādīja, ka attiecības turpina paplašināties dažādās jomās, tostarp vairākās ES prioritārās nozarēs, piemēram, enerģētikas politikas, jūrniecības un zivsaimniecības sadarbības, katastrofu novēršanas gatavības, pārtikas drošības, sociālās politikas un zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomā.

Politikas un drošības jomā notika daudzas augsta līmeņa tikšanās – no politiska līmeņa līdz vecāko amatpersonu līmenim –, kā rezultātā notika apspriedes par plašu jautājumu loku. Viens svarīgs kopīgs aspekts bija saikne starp ilgtspējīgu izaugsmi, drošību un attīstību, sniedzot abām pusēm skaidrāku izpratni par potenciālu ES un Japānas sadarbībai nākotnē, piemēram, tādos jautājumos kā miers un drošība Āfrikā, katastrofu pārvaldība un spēja tām pielāgoties vai attīstības politika.

5.1.3. ES un Korejas Republika turpināja konsolidēt savu stratēģisko partnerību, īstenojot mērķus, kas izklāstīti 2012. gada 28. martā Seulā notikušajā 6. samitā.

2012. gada 12. oktobrī Briselē notika otrais politisko vadītāju dialogs, un cita starpā tika ņemta vērā vienošanās par procedūru noteikumiem regulārām konsultācijām cilvēktiesību jomā. Korejas Republika aicināja ES uz pirmo Seulas aizsardzības dialogu 2012. gada 14. novembrī, dodot iespēju apmainīties viedokļiem par krīzes pārvarēšanas operācijām un par perspektīvu sākt sarunas par vienošanos, lai Korejas Republika varētu piedalīties ES krīzes pārvarēšanas operācijās. Saņemot ES uzaicinājumu, Korejas Republika norādīja, ka tā ir gatava piedalīties *EUCAP NESTOR* misijā. Abas puses arī vienojās atsākt dialogu par ieroču neizplatīšanu un par atbrūņošanu, kā arī vienojās risināt šo dialogu augstākā līmenī un biežāk.

2012. gada 3. decembrī pirmo reizi notika konsultācijas par Tuvajiem Austrumiem un Ziemeļāfriku, savukārt 2012. gada 7.–9. jūnijā Seulā notika otrā EĀDD un Ārlietu ministrijas neoficiālo konsultāciju kārtā par politiku attiecībā uz KTDR.

2012. gada februārī Politikas un drošības komiteja uzņēma vizītē Korejas Republikas vienotības ministru YU.

Saskaņā ar pamat nolīgumu 2012. gada 24. septembrī Briselē tikās Apvienotā komiteja, lai pārskatītu panākumus, kas gūti visās sadarbības jomās. 2012. gada 16. oktobrī Briselē notika ES un Korejas Republikas ministru sanāksme, ko vadīja komisārs *De Gucht* un ministrs *Bark*; tajā notika viedokļu apmaiņa par brīvās tirdzniecības nolīguma ietekmi un par regulējumu un tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, kas interesē abas puses.

5.1.4. ES attiecības ar **Korejas Tautas Demokrātisko Republiku (KTDR)** joprojām noteica ES kritiskās pieejas politika. 2012. gadā ES turpināja uzmanīgi vērot situāciju reģionā un it īpaši Ziemeļkorejā. Ziemeļkorejas politika vairākās jomās joprojām izraisa nopietnas bažas (it īpaši ieroču neizplatīšanas jautājumi un cilvēktiesību pārkāpumi), un ES izvirza šos jautājumus Ziemeļkorejai katrā izdevīgā gadījumā ⁴⁸.

2012. gadā īpaši satraucoši bija divi raķešu izmēģinājumi (neveiksmīgs aprīlī un veiksmīgs decembrī), izmantojot ballistisko šāviņu tehnoloģiju, pārkāpjot KTDR starptautiskās saistības. Abos gadījumos AP/PV nāca klajā ar paziņojumiem, kuros pausts nosodījums par raķešu palaišanu un Ziemeļkoreja aicināta atturēties no turpmākām provokācijām un izvēlēties dialoga ceļu ar starptautisko sabiedrību, tostarp saistībā ar sešpusējām sarunām.

Saistībā ar cilvēktiesībām ES (kopīgi ar Japānu) 2012. gada martā ierosināja ANO Cilvēktiesību padomes rezolūciju, paužot bažas par ilgstošajiem un smagajiem cilvēktiesību pārkāpumiem KTDR.

⁴⁸ Eiropas Parlaments 2012. gada 24. maijā pieņēma rezolūciju par Ziemeļkorejas bēgļu stāvokli (P7_TA(2012)0229).

5.1.5. 2012. gadā ES un **Mongolija** turpināja attīstīt divpusējās attiecības, ņemot vērā gaidāmo partnerības un sadarbības nolīguma parakstīšanu. Abas puses turpināja intensificēt sadarbību tādās jomās kā valsts sektora iespēju veidošana, pārvaldība un tiesiskums, ES normu un standartu pieņemšana, profesionālā izglītība un apmācība, MVU (mazo un vidējo uzņēmumu) attīstība, kā arī pārvaldības jautājumi, kas saistīti ar Mongolijas strauji augošo kalnrūpniecības nozari. ES atbalstīja Mongolijas līdzdalību EDSO (2012. gada novembrī) un ar interesi vēroja Mongolijas pieaugošo iesaisti reģionālās un starptautiskās attiecībās (demokrātisko valstu kopienas vadība).

5.2. DIENVIDAUSTRUMĀZIJA

5.2.1. Visa gada laikā ES turpināja centienus palielināt savu iesaisti ar **ASEAN**. 19. ES un ASEAN ārlietu ministru sanāksmē, kas 26. un 27. aprīlī notika Brunejas Darusalamas Valstī, abas puses pieņēma jaunu rīcības plānu, lai veicinātu ASEAN un ES pastiprināto partnerību laikposmā no 2013. līdz 2017. gadam, lai paplašinātu un intensificētu attiecības, it īpaši politikas un drošības jomā. 12. jūlijā AP/VP piedalījās 19. ASEAN reģionālā foruma ministru sanāksmē un ES un ASEAN konferencē pēc ministru konferences noslēguma, kuras laikā viņa parakstīja protokolu par ES pievienošanos Līgumam par draudzību un sadarbību Dienvidaustrumu Āzijā. Minētais līgums ir neuzbrukšanas un sadarbības līgums starp ASEAN dalībvalstīm un to partneriem. Tas ir arī priekšnoteikums dalībai Austrumāzijas samitā.

2012. gada janvārī Dienvidaustrumāzijas valstu asociācijā (Džakarta) tika organizēta EĀDD misija, lai izpētītu iespējas stiprināt ES un ASEAN sadarbību, reaģējot uz krīzēm. Pēc minētās misijas ES iesniedza ASEAN konkrētus priekšlikumus, lai stiprinātu ES un ASEAN sadarbību, reaģējot uz krīzēm. Minētos priekšlikumus atzinīgi novērtēja 19. ES un ASEAN ministru sanāksmē. Šajā sakarā ASEAN un ES nolēma īstenot ciešāku sadarbību un koordināciju attiecībā uz katastrofu risku samazināšanu un novēršanu pasaules un reģionu līmenī ⁴⁹. Saistībā ar ES un ASEAN iniciatīvu EĀDD misija apmeklēja **Malaiziju** 2012. gada 25. un 26. novembrī ar mērķi izpētīt veidus, kā stiprināt divpusējo ES un Malaizijas sadarbību, reaģējot uz krīzēm.

Attiecīgi 27. jūnijā un 11. jūlijā AP/PV kopā ar Vjetnamas un Filipīnu ārlietu ministriem parakstīja jaunus partnerības un sadarbības nolīgumus. Abi partnerības un sadarbības nolīgumi nodrošina platformu, uz kuras pilnveidot un attīstīt divpusējās attiecības plašā jomu klāstā, tostarp drošības, cilvēktiesību, katastrofu pārvaldības, zinātnes, tehnoloģiju un izglītības jomā.

Saglabājot stratēģisko mērķi – reģionālu brīvās tirdzniecības nolīgumu –, ES turpināja divpusējas sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu ar ASEAN valstīm un pabeidza sarunas ar Singapūru 16. decembrī. Ievērojams progress panākts sarunās par brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Malaiziju, un ar Vjetnamu sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu oficiāli tika sāktas 26. jūnijā.

⁴⁹ ASEAN un ES ir nolēmušas konkrēti:

- izveidot reģionālu tīklu informācijas apmaiņai un agrīnās brīdināšanas sistēmas ārkārtas situācijās;
- stiprināt ASEAN koordinācijas centru humānās palīdzības sniegšanai un katastrofu pārvarēšanai (AHA centrs);
- darboties kopā, lai pēc pieprasījuma stiprinātu valsts katastrofu pārvaldības mehānismus dažādās ASEAN valstīs;
- sekmēt pieredzes apmaiņu un zināšanas par civili militāro sadarbību katastrofu risku samazināšanā un ārkārtas atbildes sniegšanā.

Atbilstīgi abu reģionu apņēmībai pilnveidot savas saistības aplūkojamā gadā notika intensīvas ES augsta līmeņa vizītes Dienvidaustrumāzijā. Novembra sākumā Eiropadomes priekšsēdētājs *Van Rompuy* apmeklēja Vjetnamu un Kambodžu⁵⁰, savukārt Eiropas Komisijas priekšsēdētājs *Barroso* apmeklēja Mjanmu/Birmu un Taizemi. Abi priekšsēdētāji piedalījās 9. *ASEM* samitā 5. un 6. novembrī Vjētnā (Laosā).

ES līdzdalība Džakartas starptautiskajā aizsardzības dialogā **Indonēzijā** 21.–23. martā sniedza izdevību attīstīt daudzsoļus kontaktus ar aizsardzības aprindām no *ASEAN/ARF* partnervalstīm, tostarp ar Indonēziju un Vjetnamu.

5.2.2. ES iesaiste Mjanmā/Birmā 2012. gadā ievērojami pastiprinājās, reaģējot uz valstī notikušajām pārmaiņām demokrātijas virzienā, kas radās pēc jaunās valdības stāšanās amatā 2011. gadā⁵¹. Atzīstot panākumus, kas gūti demokratizācijas un nacionālā izlīguma jomā, ES uz vienu gadu apturēja ierobežojošos pasākumus pret Mjanmu/Birmu, izņemot ieroču embargo un tāda aprīkojuma embargo, ko var izmantot represīviem nolūkiem. 23. aprīlī Padome nāca klajā ar secinājumiem, kuros ieskicēta jauna ES politika pret Mjanmu/Birmu. Komisijas priekšsēdētāja *Barroso* un AP/PV vizītes uz šo valsti apliecināja jaunu pagrieziena divpusējās attiecībās un bija būtiskas, lai palielinātu ES iesaisti šajā valstī (AP/PV atvēra ES biroju Jangonā (Rangunā), savukārt priekšsēdētājs *Barroso* atklāja Mjanmas Miera centru). EĀDD misija 2012. gada 21.–25. novembrī apmeklēja Mjanmu/Birmu, lai izpētītu veidus, kā stiprināt ES un Mjanmas/Birmas sadarbību krīzes reaģēšanas jomā, un tikās ar augstākajām politiskām un militārām amatpersonām. Mjanmas/Birmas iestādes izteica atzinīgu novērtējumu par EĀDD misijas klātbūtni – to uzskata par apliecinājumu tam, ka ES un Mjanmas/Birmas attiecības krīzes reaģēšanas jomā ir pastiprinājušās. EĀDD misija apmeklēja arī četras iekšzemē pārvietotu personu nometnes Rakhainas pavalstī (*Sittwe* zona). Tomēr vairākas problēmas ir saglabājušās, tostarp cīņas, kas turpinās Kačinas apgabalā, un kopienu nesaskaņas Rakhainas apgabalā. ES bija galvenā atbalstītāja ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijai par cilvēktiesību stāvokli Mjanmā/Birmā, kuru pieņēma 2012. gada beigās, pirmo reizi panākot konsensu.

⁵⁰ Eiropas Parlaments 2012. gada 26. oktobrī pieņēma rezolūciju par stāvokli Kambodžā (P7_TA(2012)0402).

⁵¹ Eiropas Parlaments 2012. gada 20. aprīlī pieņēma rezolūciju par situāciju Mjanmā/Birmā (P7_TA(2012)0142); 2012. gada 13. septembrī – rezolūciju par *Rohingya* musulmaņu vajāšanu Mjanmā/Birmā (P7_TA(2012)0355); 2012. gada 22. novembrī – rezolūciju par situāciju Mjanmā/Birmā, it īpaši saistībā ar vardarbības turpināšanos Rakainas apgabalā (P7_TA(2012)0464).

5.2.3. Politiski kontakti augstā līmenī tika uzturēti arī ar **Indonēziju**. Iepriekšējā politisko direktoru dialoga un augstākā ranga amatpersonu sanāksmes, kas 2012. gada decembrī viena pēc otras notika Briselē, kvalitāte liecina par aizvien nobriedušākām un padziļinātām attiecībām, kas atbilst Indonēzijas pieaugošajam nozīmīgumam reģionālā un starptautiskā mērogā. Abas puses pauda gatavību sadarboties ciešāk vai vismaz apmainīties ar pieredzi tādās jomās kā drošība un aizsardzība. Šajā sakarā būtu jāatzīmē, ka 2012. gada pavasarī Džakartā un rudenī Briselē notika pirmās augsta līmeņa personāla sarunas par drošības un aizsardzības jautājumiem ⁵². Jūrniecības drošība un pirātisma apkarošana tika minēta kā kopīga problēma un joma, kur potenciāli varētu apmainīties ar pieredzi un sadarboties. Abas puses pauda pārliecību, ka pieredzes apmaiņa un apmācība šajā jomā, kā arī miera uzturēšanas jomā, varētu palīdzēt veidot auglīgu sadarbību.

5.3. DIENVIDĀZIJA

5.3.1. Visa 2012. gada laikā turpinājās centieni, kas bija vērsti uz to, lai stiprinātu ES un **Indijas** ⁵³ stratēģiskās partnerības politikas un stratēģijas dimensiju. Gada sākumā notika gan ES un Indijas samits, gan ministru sanāksme – tā bija iespēja AP/PV doties uz Indiju un piedalīties vairākās augsta līmeņa sanāksmēs. Jūlijā Briselē notika otrās apspriedes par ārpolitiku, kas deva iespēju veikt vērtīgu domu apmaiņu par reģionāliem un globāliem jautājumiem, kā arī par sadarbību drošības jomā. Jūlija beigās politisko direktoru līmenī Briselē notika 6. drošības dialogs; tas apliecināja abu pušu lielo interesi sadarboties ar drošību saistītos jautājumos, tādus kā terorisma apkarošana, kibernetiskā drošība un kibernetiskā drošība, pirātisms un ieroču neizplatīšana. Šajā pasākumā panāca vienošanos par to, ka tiks sākts mērķtiecīgs dialogs par ieroču neizplatīšanu un atbrūošanu, lai šajā jomā panāktu savstarpēju izpratni.

⁵² Šis daudzsološais dialogs turpinājās Džakartā 2013. gada pavasarī.

⁵³ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. decembrī pieņēma rezolūciju par kastu diskrimināciju Indijā (P7_TA(2012)0512).

5.3.2. Afganistāna

2012. gada decembrī sākās pārejas procesa īstenošana ceturtajā provinču kārtā – tas nozīmē, ka pēc šā procesa pabeigšanas 87 % iedzīvotāju dzīvos teritorijās, kas ir Afganistānas valsts drošības spēku kontrolē. Tiek turpināta pakāpeniska *ISAF* spēku pārvietošana, ko paredzēts pabeigt līdz 2014. gada beigām.

Drošības situācija joprojām ir saspringta, notika daudzi pašnāvnieku un "savējo" uzbrukumi, kā arī vardarbība, kas vērsta pret ietekmīgiem reliģiskiem, cilšu un kopienu pārstāvjiem, kā arī pret vietējām un centrālām valdības struktūrām. Maijā Padome atkārtoti apliecināja ES ilgtermiņa saistības pret Afganistānu, apņemoties pēc pārejas perioda beigām 2014. gadā vismaz saglabāt palīdzību esošajā līmenī un atbalstīt afgāņu centienus nostiprināt civilo policiju un tiesiskumu. Šīs saistības bija ES solījumu pamatā virknē starptautisku konferenču, kuras notika Čikāgā, Kabulā, Bonnā un Tokijā un kurās tika panākta vienošanās par visaptverošu starptautisku sistēmu, ar ko atbalstīt palielinātu drošību un attīstību Afganistānā pēc pārejas posma beigām. Ar Afganistānas valdību notika divas sarunu kārtas par ilgtermiņa partnerības un attīstības sadarbības nolīgumu, kas sniegs juridisku pamatu ES iesaistei Afganistānā turpmāko gadu laikā. Divu amata vietu izpildītājs – delegācijas vadītājs un ES īpašais pārstāvis *Vygaudas Usackas* – turpināja ieņemt nozīmīgu vietu, koordinējot un pastiprinot ES klātbūtni uz vietas, kā paredzēts ES Rīcības plānā Afganistānai un Pakistānai.

2012. gadā *EUPOL Afghanistan* ciešā sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem turpināja sniegt atbalstu afgāņu kolēģiem saistībā ar trim programmatiskiem pīlāriem (Iekšlietu ministrijas institucionālā reforma, Afganistānas valsts policijas profesionalizācija un policijas sasaiste ar tieslietu nozari). Tas, ka atbildība par drošību tika nodota Afganistānas valsts drošības spēkiem, 2012. gadā tieši ietekmēja *EUPOL* klātbūtni notikumu vietā, kā rezultātā klātbūtne vairākās notikumu vietās tika pārtraukta. Saskaņā ar pārejas procesu un lai nodrošinātu panākumu stabilitāti, misija īpašu uzmanību veltīja tam, lai palielinātu afgāņu atbildību un Iekšlietu ministrijas un policijas spējas. Šajā sakarā *EUPOL* turpināja pievērsties kursiem, kuros apmāca mācībspēkus, un svarīgām pastāvīgām Afganistānas iestādēm, piemēram, Personāla skolai un Noziedzības apkarošanas centram. Misijas 2012. gada stratēģiska pārskata rezultātā dalībvalstis pieņēma lēmumu pagarināt *EUPOL* klātbūtni līdz 2014. gada beigām, saglabājot esošo funkcionālo ievirzi un koncentrējot *EUPOL* klātbūtni mazākā skaitā vietu ārpus Kabulas.

5.3.3. 2012. gada jūnijā AP/PV vizītes laikā Islamabadā tika uzsākts ES un **Pakistānas** ⁵⁴

stratēģiskais dialogs. Minētais dialogs balstās uz jaunu politisko programmu – ES un Pakistānas piecu gadu iesaistes plāns –, kuru Padome apstiprināja 23. janvārī. Minētā plāna mērķis ir uzlabot ES sadarbību ar Pakistānu saskaņā ar plašu politisku programmu un paplašināt attiecības, ietverot pilnu jautājumu klāstu, tostarp drošību, demokrātiju, pārvaldību, cilvēktiesības, sociāli ekonomisko attīstību, tirdzniecību un enerģētiku. Gatavojoties iespējamai 2013. gada pavasarī paredzēto parlamenta vēlēšanu novērošanai, ES no 2012. gada 18. oktobra līdz 6. novembrim nosūtīja pētniecisku vēlēšanu izvērtēšanas misiju. Padomes 2012. gada jūnija secinājumos par Pakistānu ir uzsvērtā ES apņēmība atbalstīt Pakistānu pirms un pēc vēlēšanām, taču arī paustas ES bažas par to, ka Pakistānai jāpieliek intensīvāki pūliņi, lai īstenotu politiskas, ekonomiskas, fiskālas un enerģētikas reformas. Ņemot vērā nepieredzēta apjoma postošos plūdus Pakistānā, 2012. gada novembrī stājās spēkā ārkārtas autonomas tirdzniecības preferences, un tās būs spēkā līdz 2013. gada decembrim. ES turpināja strādāt ar Pakistānu, ar dialoga un sadarbības palīdzību risinot cilvēktiesību jautājumus. Politisko direktoru līmeņa politiskajā dialogā, kas decembrī notika Briselē, tika paredzēta papildu iespēja padziļināt dialogu ārpolitikas un drošības politikas jautājumos. Šajā saistībā tika panākta vienošanās sākt vietējo dialogu cilvēktiesību jomā, kā arī atsevišķu dialogu par ieroču neizplatīšanu un atbrūņošanu. 2012. gada janvārī terorisma apkarošanas jomā tika uzsākts ES un Pakistānas terorisma apkarošanas dialogs.

5.3.4. ES pauda bažas par politisko vardarbību **Bangladešā** un turpināja dialogu ar valdību un citām iesaistītajām personām par veselības un drošības jautājumiem fabrikās, kas apkalpo ES tirgu. ES svarīgākās prioritātes joprojām bija atbalsts demokrātiskajām iestādēm, nabadzības mazināšana, sociālā integrācija, attieksme pret bēgļiem un etniskajām minoritātēm un cīņa pret klimata pārmaiņām. ES nodarbojās ar minētajām tēmām, īstenojot savas attīstības sadarbības programmas un politisko dialogu, tostarp augstākajā līmenī. Tā ir strādājusi kopā ar Bangladešu, lai gūtu vērienīgus rezultātus starptautiskajās sarunās par klimata pārmaiņām.

⁵⁴ Eiropas Parlaments 2012. gada 26. oktobrī pieņēma rezolūciju par meiteņu diskrimināciju Pakistānā, jo īpaši *Malala Yousafzai* lietu (P7_TA(2012)0401).

5.3.5. ANO Cilvēktiesību padomē 2012. gada martā ES atbalstīja rezolūciju, ar kuru veicina izlīgumu un atbildību, aicinot **Šrilanku** īstenot Šrilankas gūtās pieredzes un samierināšanas komisijas konstruktīvos ieteikumus, spert visus vajadzīgos soļus, lai apkarotu iespējamus starptautisko tiesību pārkāpumus, un nākt klajā ar visaptverošu rīcības plānu, kurā būtu izklāstīti valdības veiktie pasākumi. Arī vispārējā regulārajā pārskatā 2012. gada novembrī tika izvirzīti cilvēktiesību jautājumi. Līdztekus ES un Šrilanka ir izstrādājušas iespējas pastiprinātai sadarbībai dažādās tehniskās jomās, un ES ar attīstības palīdzību ir aktīvi iesaistījusies atjaunošanā pēc konflikta.

5.3.6. Maldīvijas jaunā demokrātiskā sistēma 2012. gadā tika pakļauta smagam pārbaudījumam. Pēc nedēļām ilgiem opozīcijas vadītiem protestiem un policijas dumpja 2012. gada februārī no amata atkāpās pirmais demokrātiskā ceļā ievēlētais prezidents *Mohamad Nasheed*, kura vietā kā prezidents stājās bijušais viceprezidents *Waheed*. ES vārdā sniegtajā deklarācijā AP/PV aicināja politiskās partijas iesaistīties politiskā dialoga procesā, lai konsolidētu demokrātisko procesu, un aicināja sarīkot prezidenta vēlēšanas, kas patlaban ir plānotas 2013. gada otrajā pusgadā.

5.4. KLUSĀ OKEĀNA VALSTIS

5.4.1. Balstoties uz prezidenta *Barosso* apmeklējumiem 2011. gada septembrī un AP/PV apmeklējumiem 2011. gada oktobrī, ES un **Austrālija** turpināja apmaiņas vizītes un dialogus, lai paplašinātu sadarbību ārlietu un drošības jautājumos, krīzes pārvaldībā, attīstības palīdzībā un globālos jautājumos, piemēram, klimata pārmaiņu un enerģētikas jomā. Pēc tam, kad 2011. gada oktobrī tika apstiprinātas pilnvaras pieņemt ES un Austrālijas pamat nolīgumu, 2012. gadā sarunās tika gūti labi panākumi.

27. jūlijā Kanberā notika ES un Austrālijas politiskais dialogs par Āziju, kurā notika detalizēta domu apmaiņa par notikumu attīstību Āzijas un Klusā okeāna valstu reģionā, kur abām pusēm ir līdzīgi viedokļi un daudzas kopīgas intereses un kur Austrālija pauž gandarījumu par plašāku ES iesaistīšanos. Politisko direktoru līmenī 7. novembrī Kanberā notika ES un Austrālijas drošības/stratēģiskais dialogs (tostarp apspriedes ar Ārlietu un tirdzniecības departamentu, valsts drošības padomnieka vietnieku, Valsts novērtēšanas biroju un Austrālijas drošības un izlūkošanas organizāciju) – daudzi darba kārtības punkti attiecās *inter alia* uz drošības jautājumiem Āzijas un Klusā okeāna valstīs, Mjanmā/Birmā, Indonēzijā, Fidži, Papua-Jaungvinejā, Irānā, Sīrijā, Ēģiptē, Tuvo Austrumu miera procesā, Afganistānā, Pakistānā, kā arī uz terorisma apkarošanu, ieroču neizplatīšanu un sadarbību krīžu pārvarēšanas jomā.

ES aicināja Austrāliju piedalīties *EUCAP NESTOR* un *EUAVSEC*. Veiksmīgi uz priekšu virzījās sarunas par līdzdalības pamatnolīgumu Austrālijas līdzdalībai krīžu pārvarēšanas operācijās. Pēc pabeigšanas tām vajadzētu veidot platformu Austrālijas līdzdalībai KDAP operācijās.

5.4.2. Jaunzēlande. Gada gaitā notika domu apmaiņa par ģeopolitiski nozīmīgiem un abpusēju interesi izraisošiem jautājumiem, it īpaši apspriedes starp EĀDD galveno izpilddirektoru un Ārlietu un tirdzniecības ministriju, Premjerministra departamentu un kabinetu Velingtonā, kā arī ar ārlietu ministru un tirdzniecības ministru Oklendā un pirmās ES un Jaunzēlandes politisko direktoru līmeņa neoficiālās sarunas drošības jomā, tostarp apspriedes ar aizsardzības ministru, ārlietu ministru un Jaunzēlandes izlūkdienestiem.

Jaunzēlande joprojām sniedza nozīmīgu ieguldījumu KDAP. Pamat nolīgumu par Jaunzēlandes līdzdalību ES krīžu pārvarēšanas operācijās parakstīja 2012. gada 18. aprīlī Briselē, ārlietu ministram *Murray McCully* tiekoties ar AP/PV. Jaunzēlande tika uzaicināta piedalīties *EUCAP NESTOR*.

Jaunzēlande kopš 2007. gada ir piedalījies *EUPOL Afghanistan* – šai dalībai bija svarīga nozīme – un 2012. gada septembrī Jaunzēlande paziņoja, ka līdz gada beigām izbeigs policistu misiju, kā arī atsauks Jaunzēlandes Provinču atjaunošanas grupu pēc pārejas posma beigām to darbības zonā.

5.4.3. Fidži. 2012. gadā ES turpināja cieši vērot demokratizācijas programmu un konstitucionālā procesa sākumu. ES nolēma vēl uz 12 mēnešiem pagarināt tā dēvētos "atbilstīgos pasākumus" (saskaņā ar Kotonū nolīguma 96. pantu un attīstības sadarbības instrumenta 37. pantu), bet kā pirmo – joprojām piesardzīgo – signālu piekrita uzsākt 11. EAF plānošanas diskusijas ar Fidži, vienlaikus atkārtojot aicinājumus atcelt atlikušos ierobežojumus saistībā ar demokrātisko principu ievērošanu, tiesiskumu, cilvēktiesībām un pamatbrīvībām.

5.4.4. Austrumtimoras neatkarības 10. gadskārtā, 2012. gadā, veiksmīgi noritēja prezidenta un parlamenta vēlēšanas – nozīmīgs solis valsts virzībā uz stabilu demokrātiju. ES nosūtīja vēlēšanu novērošanas misiju, Eiropas Parlamenta delegāciju, lai tā novērotu parlamenta vēlēšanas. ES uzskatīja, ka abi vēlēšanu procesi noritēja mierīgi, ietveroši un pārskatāmi.

5.4.5. Pēc vētrainām, bet gala rezultātā veiksmīgām nacionālajām vēlēšanām 2012. gadā **Papua-Jaungvineja** vienas paaudzes laikā ir paveikusi vadības maiņu, vienlaikus atjaunojot politisko stabilitāti. Jaunā valdība premjerministra *Peter O'Neill* vadībā ir sākusi īstenot vairākas jaunas ierosmes, piemēram, liek lielāku uzsvāru uz izglītību, veselības pakalpojumiem un pret korupciju vēršiem pasākumiem.

6. ĀFRIKA

Attiecībā uz Āfriku ES pievērsās savas stratēģiskās partnerības ar Āfrikas Savienību un Dienvidāfriku stiprināšanai, darbā izmantojot *DEVCO*, lai panāktu ES attīstības mērķus ar mūsu Āfrikas partneriem, īstenojot "Pārmaiņu programmu" un strādājot ar reģionālām un starptautiskām organizācijām, lai atrisinātu krīzes konkrētās valstīs, izmantojot visaptverošu un reģionālu pieeju, kurā nozīmīgu vietu ieņem ar cilvēktiesībām un pārvaldību saistīti jautājumi. Šajā gadā vairākās vietās īpaši bija vērojama arvien ciešāka sadarbība starp ES, ĀS un ANO. Somālijā, kur ES ir stingri iesaistījusies caur operāciju *Atalanta*, *EUTM* un vairākus gadus finansējot *AMISOM*, bija vērojams būtisks progress pēc ES Āfrikas raga stratēģijas īstenošanas (pieņemta 2011. gada beigās), Londonas konferences februārī un saskaņota starptautiskā atbalsta pārejas posma beigās. ES arī atbalstīja ĀS centienus Sudānā, kuros ir gūts zināms progress, lai gan stāvoklis joprojām ir ļoti nestabils. KDR, Gvinejā-Bisavā un Mali ES bija cieši iesaistījusies, reaģējot uz arvien pieaugošajām krīzēm. Preventīvā diplomātija citās Sāhelas reģiona valstīs, Gvinejā un Malāvijā palīdzēja novērst stāvokļa pasliktināšanos šajās valstīs, un ES vēlēšanu novērošanas misijām bija svarīga loma Sjerraleonē, Senegālā un Zambijā. Parakstot "kopējās turpmākās virzības" dokumentu ar Angolu, tika iezīmēts jauns līmenis attiecībās ar šo strauji augošo valsti.

6.1. ES UN ĀS

ES un Āfrikas Savienība (ĀS) turpināja dialogu un sadarbību politikas un drošības jautājumos. ES Politikas un drošības komiteja un ĀS Miera un drošības padome 29. maijā sarīkoja savu 5. kopīgo konsultatīvo sanākumi saistībā ar ES un Āfrikas kopējās stratēģijas īstenošanu laikā, kad turpinājās satraucoši notikumi Āfrikas raga reģionā un smaga politikas, drošības un humānā krīze dažos Rietumāfrikas reģionos. Apspriedēs, kurās pievērsās Somālijai, Sudānai, Dienvidsudānai, Gvinejai-Bisavai, Sāhelai un Mali, atkārtoti tika apliecināta abu pušu apņēmība stiprināt kopīgos centienus, lai novērstu krīzes un rastu tām risinājumu. Abas puses atkārtoti pauda apņēmību palielināt koordināciju globālos jautājumos, turpināt sadarbību saistībā ar Āfrikas miera un drošības sistēmu (APSA) un atzina, ka ĀS vadītām miera uzturēšanas operācijām nepieciešams, prognozējams, pielāgojams un stabils finansējums.

Saskaņā ar Āfrikas Miera nodrošināšanas fondu ES 2012. gadā atjaunoja savu atbalstu APSA, lai stiprinātu sinerģiju starp ĀS un reģionālajām ekonomikas kopienām/reģionālajiem mehānismiem, Āfrikas kontinenta agrīnās brīdināšanas sistēmas spējas, starpniecības struktūru darbību, piemēram, Viedo padomes un Āfrikas rezerves spēku darbību, kā arī atbalstu Āfrikas stratēģiskajām, politikas, īstenošanas un pārvaldības spējām. ES turpināja sniegt būtisku finansiālu atbalstu (EUR 167 miljoni) divām Āfrikas miera uzturēšanas operācijām: ĀS misijai Somālijā (*AMISOM*) un Centrālās Āfrikas valstu ekonomikas kopienas (*ECCAS*) misijai miera konsolidācijai Centrālāfrikas Republikā (*MICOPAX*). Izmantojot agrīnās reaģēšanas mehānismu (*ERM*), ES atbalstīja Āfrikas starpniecības centienus "Madagaskaras krīzes pārvarēšanas ceļveža" un Starpvaldību attīstības iestādes (*IGAD*) ierosmes īstenošanai, lai iesaistītos pirmsvēlēšanu miera kampaņā Kenijā.

ES īpašais pārstāvis ĀS *Gary Quince* kungs turpināja aktīvi iesaistīties ar ĀS partneriem un dalībvalstīm, it īpaši, sadarbojoties ar Āfrikas Savienības Miera un drošības komiteju un atbalstot Āfrikas miera un drošības sistēmas īstenošanu. Viņš arī veicināja ES cilvēktiesību politikas īstenošanu Āfrikas Savienībā, kam ir būtiska nozīme, lai uzturētu impulsu Āfrikas pārvaldības arhitektūras īstenošanā.

6.2. RIETUMĀFRIKA

6.2.1. ES stratēģijas īstenošana attiecībā uz drošību un attīstību **Sāhelā** turpinājās visu gadu, un pārskats liecina, ka gūti konkrēti panākumi visās četrās galvenajās jomās: i) attīstība, laba pārvaldība un iekšējo konfliktu risināšana; ii) politika un diplomātija; iii) drošība un tiesiskums; iv) vardarbīga ekstrēmisma novēršana. Minēto stratēģiju pieņēma un īstenoja savlaicīgi, lai gan pielāgojumi ir vajadzīgi, ņemot vērā notikumus Mali un citur Sāhelā. Stratēģija joprojām bija vērsta galvenokārt uz **Mali**, **Mauritāniju** un **Nigēru**, un, ņemot vērā reģionu skārušo problēmu nozīmi, tika aktīvi apspriesta turpmāka stratēģijas paplašināšana.

6.2.2. 2012. gada janvārī nemiernieku spēki, pastiprinājuši savu bruņojumu ar ekipējumu, kas kontrabandas ceļā bija ievests no kaimiņvalstīm, intensificēja operācijas **Mali** ⁵⁵ ziemeļu daļā. Martā valsts apvērsumā tika gāzta civilā valdība, saasinot krīzi valstī. Pēc tam bruņoti grupējumi pārņēma kontrolē visu valsts ziemeļu daļu, un tādējādi izveidojās strupceļš, kas turpinājās visu 2012. gadu. Kopš Mali krīzes sākuma ES atbalstīja šo valsti, aktīvi atbalstot reģionālo organizāciju (Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienas un Āfrikas Savienības) centienus rast risinājumu un atkārtoti apliecinot, tostarp ar vairākiem Padomes secinājumiem, pilnīgu atbalstu Mali teritoriālajai integritātei un krīzes politiskam noregulējumam dialoga ceļā ar tādiem sarunu partneriem, kuri nav teroristi. Tajā pašā laikā ES stingri un pastāvīgi atbalstīja civilu pāreju, kas pēc iespējas drīz dotu iespēju sarīkot vēlēšanas. Pēc valsts apvērsuma sadarbība ar Mali tika uz laiku apturēta, un tās atsākšana ir saistīta ar panākumiem pārejas procesā ⁵⁶. ES arī pilnībā iesaistījās triju nozīmīgu ANO Drošības padomes rezolūciju pieņemšanā (2056/12, 2071/12 un 2085/12), ar kurām apliecināja starptautiskās kopienas atbalstu Mali demokrātijai, tiesiskumam un integritātei. ES arī aktīvi iesaistījās humānās krīzes pārvarēšanā Sāhelā, ātri piegādājot lielu daudzumu palīdzības sūtījumu apdraudētajiem iedzīvotājiem.

⁵⁵ Eiropas Parlaments 2012. gada 20. aprīlī pieņēma rezolūciju par stāvokli Mali (P7_TA(2012)0141) un 2012. gada 14. jūnijā – rezolūciju par cilvēktiesībām un drošības stāvokli Sāhelas reģionā (P7_TA(2012)0263).

⁵⁶ Sadarbība attīstības jomā tika atsākta 2013. gadā.

Šajā sakarībā un saistībā ar nemainīgo apņēmību vērsties pret drošības problēmām Sāhelā ES uzsāka jaunu KDAP misiju "*EUCAP Sahel/Niger*", kuras mērķis ir uzlabot Nigēras drošības spēku (žandarmērijas, valsts policijas un nacionālās gvardes) spējas efektīvi un koordinēti apkarot terorismu un organizēto noziedzību. Pēc krīzes pārvaldības koncepcijas un Padomes lēmuma pienācīgas apstiprināšanas *EUCAP Sahel/Niger* tika uzsākta 2012. gada jūlijā, un tika norīkoti aptuveni 50 starptautisko policijas un militāro ekspertu. Turklāt ES turpināja gatavot vēl vienu būtisku KDAP operāciju, ES militāro misiju, lai palīdzētu Mali bruņoto spēku apmācībā (*EUTM*), kas saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju 2085/12 ir neatņemama sastāvdaļa ES visaptverošā pieejā stāvoklim Mali un Sāhelā.

6.2.3. Jaunajai Nigērijas ⁵⁷ pārvaldei nācās stāties pretim vardarbīgām no jauna uzliesmojuša terorisma izpausmēm, jo *Boko Haram* turpināja savas vardarbīgās ekstrēmisma kampaņas. Būtiska drošības problēma joprojām bija terorisms, jo notika vairāki teroristu uzbrukumi valsts iestādēm, kristiešiem un mērenajiem musulmaņiem; tos nosodīja AP/PV un galvenās ieinteresētās personas no starptautiskās kopienas. Situācija drošības jomā bija galvenais jautājums trešajā Nigērijas un ES ministru sanāksmē par Kopējo turpmāko virzību, kas 2012. gada februārī notika Abudžā. Sanāksmes rezultātā tika izveidots vietējā mēroga dialogs par mieru, stabilitāti un drošību.

6.2.4. Gambija 2012. gada augustā pārtrauca 27 gadu ilgo moratoriju nāvessoda piemērošanai – slepeni tika izpildīts nāvessods deviņiem uz nāvi notiesātajiem. Pēc starptautiskās sabiedrības paustā nosodījuma moratoriju dažas nedēļas vēlāk atjaunoja, un pēc tam nāvessodi vairs nav pildīti. Minētais gadījums liecina par to, ka cilvēktiesību stāvoklis Gambijā 2012. gadā ir pasliktinājies. ES ar reģiona dalībnieku, it īpaši Āfrikas Savienības, atbalstu Gambijā turpināja ar iestādēm risināt pārvaldības un cilvēktiesību stāvokļa jautājumu. 2012. gadā tika izdoti vairāki AP/PV, viņas pārstāvja un vietējie paziņojumi par svarīgākajiem jautājumiem, mudinot Gambiju ievērot savas starptautiskās saistības.

⁵⁷ Eiropas Parlaments 2012. gada 15. martā pieņēma rezolūciju par stāvokli Nigērijā (P7_TA(2012)0090).

6.2.5. Kotdivuārā likumdošanas vēlēšanu svinības un bijušā prezidenta *Gbagbo* izdošana

Starptautiskajai Krimināltiesai bija nozīmīgi soļi uz izlīgumu. Tomēr valsti joprojām ietekmēja vardarbība un spriedze. ES turpināja atbalstīt stabilizāciju, tiesiskumu un izlīgumu pēc krīzes, un ierobežojošie pasākumi pakāpeniski tika atcelti. Gan priekšsēdētājs *Van Rompuy*, gan priekšsēdētājs *Barroso*, kā arī komisārs *Piebalgs* 2012. gadā apmeklēja Kotdivuāru atbildes vizītē pēc prezidenta *Ouattara* vizītes Briselē. Šīs vizītes sniedza vēl vienu iespēju atkārtoti paust ES atbalstu demokrātijai, attīstībai, tiesiskumam un izlīgumam Kotdivuārā, tostarp ar objektīvas tiesu sistēmas un drošības sektora reformas palīdzību.

6.2.6. Pēc 2012. gada aprīļa valsts apvērsuma **Gvinejā-Bisavā**⁵⁸ sadarbība ar šo valsti tika apturēta un kopš tā laika ir iesaldēta. Patlaban tiek sniegta vienīgi humānā palīdzība un atbalsts tieši iedzīvotājiem. ES nekavējoties nosodīja apvērsumu un mudināja atjaunot civilo pārvaldi, un noteica ierobežojošus pasākumus pret vainīgajiem. ANO Drošības padomes Rezolūcijā 2048/12 pēc tam šis aicinājums tika atkārtots un noteiktas ANO sankcijas. Lai rastu demokrātisku un vienprātīgu krīzes risinājumu, ES aktīvi koordinē savu rīcību ar ĀS, ANO, Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienu un Portugāļu valodas valstu savienību (*CPLP*). Drošības sektora reforma, militārās hierarhijas atjaunošana un drošības spēku neiejaukšanās civilos jautājumos ir jebkura stabila risinājuma priekšnoteikumi; šādam risinājumam jāietver arī demokrātiskas vēlēšanas un stingra cilvēktiesību ievērošana.

6.2.7. **Gvinejā** pēc gūtajiem panākumiem pārejā uz demokrātiju ES varēja atcelt atlikušos šķēršļus, lai varētu parakstīt valsts indikatīvo programmu saskaņā ar 10. EAF (Eiropas Attīstības fondu), – tas notika 2012. gada decembrī. Gaidāms nozīmīgs notikums ir ilgi aizkavējušos likumdošanas vēlēšanu rīkošana 2013. gada septembrī. Turklāt joprojām spēkā ir ieroču embargo. Piecām personām, ko uzskata par vainīgām 2009. gada septembra vardarbīgajos notikumos, joprojām tiek piemērotas ES sankcijas.

⁵⁸ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā pieņēma rezolūciju par militāro apvērsumu Gvinejā-Bisavā (P7_TA(2012)0247).

6.3. AUSTRUMĀFRIKA

6.3.1. Āfrikas rags. 2012. gadā ES aktīvi centās īstenot stratēģisko satvaru Āfrikas ragam, mēģinot savām darbībām šajā reģionā piemērot visaptverošu pieeju. ES īpašais pārstāvis Āfrikas ragā *Alexander Rondos* un ES īpašā pārstāve Sudānā un Dienvidsudānā *Rosalind Marsden* sniedza ieguldījumu šajos centienos.

ES sniedza ieguldījumu situācijas uzlabošanā **Somālijā**, kas ilgu laiku ir bijusi Āfrikas raga reģiona nestabilitātes epicentrs. Tā turpināja sniegt politisku un drošības atbalstu Somālijai un Āfrikas Savienībai *AMISOM* vajadzībām⁵⁹. ES uzņēmās vadošo lomu, lai palīdzētu 2012. gada septembrī beigt pārejas posmu Somālijā, it īpaši, pateicoties Nairobi izvietotās ES Somālijā misijas un ES īpašā pārstāvja Āfrikas ragā centieniem. Reaģējot uz jauno politisko stāvokli, ES pielāgoja savu visaptverošo pieeju Somālijai, lai tiešāk strādātu ar Somālijas federālo valdību un atbalstītu Somālijas prioritātes. 2012. gadā ES sniedza ieguldījumu Somālijas drošības spēku attīstīšanā un ar panākumiem apmācīja Somālijas drošības spēkus, izmantojot savu Ugandā izvietoto militāro misiju *EUTM Somalia*⁶⁰. *EUTM* apmācītie karavīri, kas no jauna dislocēti Somālijā, veido Somālijas valsts bruņoto spēku kodolu, un līdz 2012. gada beigām viņiem kopā ar *AMISOM* bija būtiska nozīme drošības situācijas uzlabošanā Somālijā. 2012. gada augustā AP/PV apmeklēja Mogadišu, lai apliecinātu ES apņemību palīdzēt Somālijas procesā pēc pārejas posma beigām un lai uzsvērtu ES atbalstu labākai pārvaldībai, attīstībai un drošībai valstī.

⁵⁹ ES turpināja sniegt nozīmīgu atbalstu *AMISOM*, izmantojot Āfrikas Miera nodrošināšanas fondu (*APF*), piešķirot vairāk nekā EUR 150 miljonus *AMISOM* karaspēkam pēc tam, kad ANO Drošības padome pieņēma rezolūciju 2036, ar kuru ievērojami palielināja augšējo robežvērtību karaspēkam, kopējās *APF* uzņemtās saistības ieguldījumam *AMISOM* vajadzībām palielinot līdz EUR 411 miljoniem. Tādējādi ES ir sniegusi ieguldījumu drošības situācijas uzlabošanā Somālijā, atbalstot Āfrikas karaspēku.

⁶⁰ Līdz šim ES ir sniegusi ieguldījumu aptuveni 3000 Somālijas karavīru apmācībā. Mācību programmā bija arī starptautiskās humanitārās tiesības un cilvēktiesības, kā arī civiliedzīvotāju aizsardzība, tostarp sieviešu un bērnu īpašās aizsardzības vajadzības.

Stratēģiskā satvara mērķu sasniegšanā ievērojamu ieguldījumu sniedza plašs attīstības sadarbības projektu klāsts un četras KDAP operācijas un misijas (*EUNAVFOR Atalanta*, *EUTM Somalia*, *EUCAP Nestor* un *EUAVSEC* Džūbas lidostā), kuras patlaban darbojas Āfrikas ragā. 2012. gada martā tika aktivizēts ES Operāciju centrs, lai atbalstītu ES KDAP misiju un operāciju (izņemot *EUAVSEC*) plānošanu un lai atvieglotu to koordināciju atbilstīgi Politikas un drošības komitejas norādēm.

Īstenojot savas pilnvaras līdz 2014. gada decembrim, jūras operācija *EUNAVFOR Atalanta* deva Pasaules Pārtikas programmas kuģiem iespēju droši nogādāt pārtikas palīdzības sūtījumus, eskortējot vairāk nekā 120 tirdzniecības kuģu uz Mogadišu Somālijā. Līdzīgu skaitu neaizsargātu kuģu aizsargāja, kad tie veica piegādes ĀS misijai Somālijā (*AMISOM*). 2012. gada pirmajā pusgadā *EUNAVFOR Atalanta* veiksmīgi sniedza ieguldījumu pirātu uzbrukumam samazināšanā. Papildus militārām darbībām jūrā operācijai kopš 2012. gada marta bija dotas pilnvaras iznīcināt pirātu loģistikas noliktavas Somālijas piekrastē, tādējādi izjaucot pirātisma "biznesa modeli". Turklāt ES sniedza ieguldījumu plašā pret pirātismu vērstu darbību klāstā, īstenojot partnerattiecības ar ANO, starptautisko Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupu un Starptautisko Jūrnieceības organizāciju ⁶¹.

Lai stiprinātu Džibutijas, Kenijas, Tanzānijas un Seišelu spējas doties jūrā un tiesiskuma sektoru, sākotnēji Somālijas reģionos Puntlendā un Somālilendā, atbalstot piekrastes policijas spēku attīstību, 2012. gada jūlijā tika uzsākta jauna civila KDAP misija saistībā ar reģiona spēku izveidi Āfrikas ragā (*EUCAP Nestor*). *EUCAP Nestor* sākotnējā ģeogrāfiskā ievirze ir Džibutija, Kenija, Seišelas un Somālija.

⁶¹ Turklāt ir jāturpina par pirātismu aizdomās turētu personu (vai bruņotu jūras laupītāju) nodošana no EUNAVFOR kuģiem tiesāšanai tajās valstīs, kuras cieš no pirātisma – un ir gatavas saukt pie atbildības vainīgos –, lai izbeigtu nesodāmību Indijas okeānā. ES turpināja nodot pirātus tām valstīm, ar kurām joprojām ir spēkā divpusēji nolīgumi – Seišelām un Maurīcijai –, un sniedza atbalstu šo valstu tiesu struktūrām. ES sniedza ieguldījumu pirātu finanšu plūsmu apkarošanā. Izmeklēšana saistībā ar pirātismā aizdomās turētām personām pastāvīgi notiek vairākās ES dalībvalstīs, un koordinācija starp prasību iesniedzējiem un tiesībsargniecības iestāžu personālu jau ir sniegusi dažus uzmundrinošus panākumu piemērus. Kopīgā Nīderlandes un Vācijas izmeklētāju grupa finanšu plūsmu izsekošanai, kas darbojas Eiropola paspārnē, sāka darbu 2012. gada janvārī. Eiropols un Interpols cieši sadarbojas, apkopojot un analizējot datus par pirātisma lietām, un notiek darbs, gatavojot praktiskos pasākumus, lai uzlabotu to iespējas saņemt atbilstīgu informāciju no EUNAVFOR.

6.3.2. Neraugoties uz nolīgumu kopuma parakstīšanu Adisā 2012. gada septembrī, ES joprojām ir nobažījusies par to, ka nav panākumu neatrisināto VMN (Vispārējā miera nolīguma) jautājumu risināšanā starp **Sudānu un Dienvidsudānu**, kā arī par nolīgumu īstenošanas aizkavēšanos. ES joprojām turpināja pievērst īpašu uzmanību drošības situācijai un no tās izrietošajai humānajai krīzei Zilās Nīlas, Dienvidkordofānas ⁶², Dārfūras un Abjejas reģionos. Sadarbībā ar ĀS, ANO un starptautiskajiem partneriem ES centieni priekšgalā joprojām ir ES Īpašā pārstāve Sudānā un Dienvidsudānā, atbalstot sarunu procesu starp abām valstīm, kā arī iekšējo attīstību Sudānā un Dienvidsudānā ⁶³.

Prezidenta *Kiir* pirmā vizīte Briselē 2012. gada martā bija nozīmīgs notikums ciešu ilgtermiņa partnerattiecību izveidē ar Dienvidsudānu, sākot no attīstības sadarbības un beidzot ar mieru un drošību. Papildus tam, ka ES sagatavoja kopīgo ES attīstības palīdzības programmu Dienvidsudānai, tā 2012. gada oktobrī arī uzsāka *EUAVSEC* misiju, lai stiprinātu drošību Džūbas starptautiskajā lidostā.

6.3.3. Kenijā 2012. gadā pastiprinājās gatavošanās 2013. gada marta vēlēšanām – tās ir pirmais pārbaudījums Kenijas jaunajai konstitūcijai, jaunajai vēlēšanu sistēmai un pārveidotajai tiesību sistēmai. Pēc nozīmīgu reformu procesa šīs vēlēšanas būs izšķirīgas valstij un reģionam. ES piešķir tām lielu nozīmi un ir palielinājusi atbalstu vēlēšanu sagatavošanas atbalstam. 2012. gada augustā AP/PV apmeklēja Keniju, lai paustu apņēmību atbalstīt Kenijas centienus veicināt uzticamu vēlēšanu procesu. Oktobrī uz šo valsti devās ES izpētes misija, lai izvērtētu apstākļus *EU EOM* ⁶⁴ izvietojšanai.

⁶² Eiropas Parlaments 2011. gada 15. septembrī pieņēma rezolūciju par Sudānu. "Stāvoklis Dienvidkordofānā un kauju uzliesmojums Zilās Nīlas reģionā" (P7_TA-PROV(2011)0393).

⁶³ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā pieņēma rezolūciju par stāvokli Sudānā un Dienvidsudānā (P7_TA(2012)0248).

⁶⁴ *EOM* nosūtīja uz Keniju 2013. gada janvārī, lai dziļi un visaptveroši izvērtētu vēlēšanu procesu, tādējādi veicinot to pārskatāmību.

6.3.4. Madagaskara⁶⁵ joprojām bija "Kotonū 96. panta" valsts. Tomēr, pateicoties pozitīvām politiskām pārmaiņām (ar Dienvidāfrikas attīstības kopienas/SADC starpniecību parakstīts ceļvedis), 2011. gada decembrī tika grozīti attiecīgie spēkā esošie pasākumi, dodot iespēju ES sniegt uz nosacījumiem balstītu atbalstu notiekošajam pārejas procesam. 2012. gada decembrī minētos pasākumus pagarināja līdz brīdim, kad Padome būs secinājusi, ka ir notikušas uzticamas vēlēšanas un atjaunota konstitucionālā kārtība.

6.3.5. Etiopija spēja veikt pāreju no 14 gadus ilgušās *Meles Zenawi* valdīšanas, 2012. gada septembrī saskaņā ar konstitūciju par premjerministru ieceļot bijušo premjerministra vietnieku *Hailemariam Desalegn*. Jaunā vadība tika izveidota no kabineta pārkārtojumiem pagājušā gada novembrī, un tās darbus pārbaudīs *EPRDF* (Etiopijas Tautas revolucionārā demokrātiskā fronte) kongresā 2013. gada martā un vietējās vēlēšanās, kas paredzētas aprīlī. Valstij joprojām ir nozīmīga loma reģiona stabilitātē, un premjerministrs *Hailemariam* kopš 2013. gada janvāra ir jaunais ĀS priekšsēdētājs. Papildus Eiropas uzņēmējdarbības forumam, kuru izveidoja 2012. gada maijā, ES kopīgi ar Norvēģiju un Etiopijas valdību nesen pieņēma kopīgu plānošanas stratēģiju savstarpējai attīstības sadarbībai valstī.

6.4. CENTRĀLĀFRIKA

6.4.1. Kongo Demokrātiskā Republika (KDR) / Lielo ezeru reģions. Pēc KDR prezidenta un likumdevēja vēlēšanām (2011. gada novembrī) ES ir aicinājusi veikt turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu lielāku atbildību un uzticamību saistībā ar vēlēšanu cikla turpmākajām stadijām (provinču un vietējām vēlēšanām)⁶⁶.

⁶⁵ Eiropas Parlaments 2011. gada 9. jūnijā pieņēma rezolūciju par stāvokli Madagaskarā (P7_TA-PROV(2011)0270).

⁶⁶ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā pieņēma rezolūciju par vēlēšanu novērošanu Kongo Demokrātiskajā Republikā (P7_TA(2012)0252) un 2012. gada 13. decembrī – par stāvokli Kongo Demokrātiskajā Republikā (P7_TA(2012)0511).

Tomēr kopš 2012. gada vidus politisko un drošības situāciju aizēnoja "23. marta kustības" (M23) nemiernieku sacelšanās, krīze KDR austrumos un sekojošās diplomātiskās ierosmes, kuru mērķis bija miera atjaunošana (Lielo ezeru reģiona starptautiskā konference/Kampala, ANO pamatnolīgums). Šajā sakarībā Padome jūnijā, novembrī un decembrī pieņēma secinājumus par KDR/Lielo ezeru reģionu, uzsverot dziļās bažas par situāciju Kivu un nosodot sacelšanos. Padome arī aicināja uz konstruktīvu reģionālu sadarbību, vienlaikus mudinot rast risinājumu krīzei dialoga ceļā un novērst konflikta pamatiemeslus reģionālā un KDR līmenī. Priekšsēdētājs *Van Rompuy* (septembrī, oktobrī) un AP/PV (jūlijā, novembrī) tādā pašā garā puda ES bažas un ieteikumus.

Patlaban KDR ir izvietotas divas KDAP misijas drošības sektora reformai: *EUSEC RD Congo* un *EUPOL RD Congo*. 2012. gada septembrī abu misiju pilnvaras tika pagarinātas līdz 2013. gada 30. septembrim; pēc šā laikposma ir paredzēta pēdējā pārejas stadija divpadsmit mēnešu garumā, lai misijas varētu nodot tām uzticētos pienākumus.

EUSEC RD Congo sniedz konsultācijas par aizsardzības reformu (kā daļu no drošības sektora reformas) KDR, lai palīdzētu Kongo iestādēm izveidot aizsardzības aparātu, kas būtu pakļauts demokrātiskai kontrolei un spētu garantēt Kongo iedzīvotāju drošību⁶⁷. Misija arī palīdz Kongo iedzīvotājiem attīstīt loģistikas spējas un cenšas novērst cilvēktiesību pārkāpumus, tostarp seksuālo vardarbību.

⁶⁷ Misijas galvenās darbības ir šādas: atbalsts stratēģiskā līmenī Kongo Aizsardzības ministrijai un militārajam personālam, tostarp atbalsts Ģenerālinspekcijai, administratīvo resursu modernizācija un konsolidācija un cilvēkresursu pārvalde, apmācības sistēmas atjaunināšana, izmantojot militāro skolu virsvadības atbalstu, un visaptverošas apmācības politikas izstrāde.

2012. gadā *EUPOL RD Congo* drošības sektora reformu turpināja atbalstīt policijas darba un policijas saiknes ar tiesībsardzības sistēmu jomā, pārraugot, sniedzot konsultācijas un padomus, palīdzot Iekšlietu un drošības ministrijai un Kongo valsts policijai īstenot Policijas rīcības plānu (*Plan d'Action Triennal Actualisé* – atjaunināts trīs gadu rīcības plāns) un ar to saistītu likumdošanas sistēmu. Koordinējot ar vietējiem un starptautiskiem centieniem, misija arī sniedz ieguldījumu policijas operatīvo spēju uzlabošanā, sniedzot padomus, konsultācijas un pārraugot, kā arī apmācot. Tā arī atbalsta cīņu pret nesodāmību cilvēktiesību un seksuālās vardarbības jomā, veidojot partnerattiecības ar ANO Bērnu fondu, lai stiprinātu savas darbības bērnu aizsardzības jomā un lai uzlabotu saikni starp policiju un tieslietu iestādēm.

6.4.2. ANO ekspertu grupas 2012. gada jūnija un decembra konstatējumos bija minēta informācija par **Ruandas** atbalstu M23 bruņotiem grupējumiem Kongo austrumos. Šajā sakarībā Padome septembrī pieņēma secinājumus par KDR/Ruandu, kurā uzsvēra, ka Ruandai jāizbeidz sniegt jebkādu atbalstu M23 nemierniekiem un jāpauž nepārprotams nosodījums viņiem, jāuzņemas ievērot KDR suverenitāti un teritoriālo integritāti, jāturpina sadarboties ar ANO ekspertu grupu un konstruktīvi jāiesaistās ar KDR un reģionu, lai panāktu ilgtspējīgu politisku risinājumu, vēršoties par konflikta pamatiemesliem.

6.4.3. Situācija Centrālāfrikas Republikā joprojām bija sarežģīta, un miera procesā panākumu bija maz. Tomēr visi politiskie spēki atsāka tiešas sarunas un uzsāka vairākas diskusijas, lai panāktu konsensu un pieņemtu likumprojektu vēlēšanu likuma reformēšanai. ES turpināja pastiprinātu politikas dialogu ar Centrālāfrikas Republikas iestādēm. ES saglabāja uzsvāru uz to, lai turpinātu nacionālo izlīgumu un miera konsolidāciju valstī, tostarp atbalstot *ECCAS* (Centrālās Āfrikas valstu ekonomikas kopiena) vadīto Āfrikas miera atbalsta operāciju Centrālāfrikas Republikā (*MICOPAX*) un/vai mobilizējot papildu finansējumu demobilizācijas operāciju atbalstam saistībā ar notiekošo atbruņošanās, demobilizācijas un reintegrācijas programmu.

6.5. DIENVIDĀFRIKA

6.5.1. 2012. gada 18. septembrī Briselē notika piektais gadskārtējais ES un **Dienvīdāfrikas** samits. Samits bija intensīva politiska dialoga un dziļu politiskas sadarbības pasākumu gada kulminācija. Starp minētajiem pasākumiem bija 4. divpusējās konsultācijas politikas un drošības jomā 30. aprīlī Briselē, 13. kopīgās sadarbības padomes sanāksme 17. jūlijā Pretorijā un 11. ministru politikas dialogs, kurā piedalījās AP/PV un Dienvīdāfrikas ārlietu ministrs *M. Nkoana Mashabane*, 24. augustā Pretorijā. Visi minētie pasākumi deva iespēju panākt nozīmīgu progresu partnerattiecībās un pakāpeniski stiprināt politikas dialogu par ārpolitikas jautājumiem. Turpinājās auglīgi dialogi par nozaru politiku, ietverot dažādas jomas: tirdzniecību, attīstības sadarbību, vidi, enerģētiku, klimata pārmaiņas, izglītību, mobilitāti, zinātni un tehnoloģiju.

19. novembrī Padome oficiāli uzsāka ES un Dienvīdāfrikas cilvēktiesību dialogu, kuru paredzēts rīkot katru gadu un kurā paredzēts iztirzāt atbilstīgus cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma jautājumus ⁶⁸.

⁶⁸ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. septembrī pieņēma rezolūciju par Dienvīdāfriku "Streikotāju kalnraču slaktiņš" (P7_TA(2012)0354).

6.5.2. Angola. Pēc tam, kad 2012. gada aprīlī priekšsēdētājs *José Manuel Barroso* oficiālā vizītē apmeklēja Luandu, 2012. gada jūlijā tika parakstīts nolīgums "Angolas un ES kopējā turpmākā virzība". Tas bruģē ceļu vērienīgām politiskām partnerattiecībām un pastiprinātai sadarbībai. Atbilstīgi abas puses piedalījās plašās diskusijās par konfliktu Lielo ezeru reģionā. ES augstu novērtēja Angolas centienus Gvinejā-Bisavā, kas vērsti uz politikas demilitarizāciju un cīņu pret narkobiznesu. Angolas 2012. gada augustā notikušās vispārējās vēlēšanas, kurām ES mobilizēja ekspertu misiju un finansēja pilsoniskās sabiedrības projektus brīvu vēlēšanu un pārskatāmības atbalstam, klātesošie starptautiskie novērotāji uzskatīja par kopumā veiksmīgām. ES vēlēšanu ekspertu misija atzīmēja dažus trūkumus vēlēšanu procesā un pauda gatavību sniegt atbalstu Angolas iestādēm, lai nodrošinātu to, ka turpmākajās vēlēšanās šīs problēmas tiek efektīvi novērstas.

6.5.3. Malāvija. Pēc prezidenta *Bingu wa Mutharika* nāves ES aktīvi atbalstīja varas konstitucionālu nodošanu bijušajai viceprezidentei *Joyce Banda*, kura prezidenta amatu pārņēma 7. aprīlī. Kopš stāšanās amatā prezidente *Banda* ir veikusi daudzus progresīvus pasākumus, lai stiprinātu labu pārvaldību un atjaunotu sabiedrības paļāvību. Jaunā valdība sāka pilnīgu ekonomikas politikas pārveidi un izlaboja smagi pasliktinājušos cilvēktiesību stāvokli valstī. ES atzina prezidentes *Banda* apņemību stiprināt sociālo taisnīgumu, cilvēktiesības un mudināja viņu īstenot vērienīgo jauno politiku, lai stabilizētu ekonomiku (SVF programmas pieņemšana 2013. gada augustā) un noteikt kursu ilgtermiņa ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei. 2012. gada novembrī prezidente *Banda* piedalījās Eiropas Attīstības dienās un tikās ar AP/PV *Ashton*. 2012. gadā tika atsākti ES budžeta atbalsta maksājumi. 2012. gada novembrī pieņēma 2014. gada konstitūcijas grozījuma likumprojektu, lai noturētu trīspusējas (prezidents, parlaments un vietējā pārvalde) vēlēšanas ⁶⁹.

⁶⁹ Trīspusējās vēlēšanas radīs būtiskus loģistikas, pārvaldes un finanšu izaicinājumus. ES novēroja pēdējās divas vispārējās vēlēšanas, kas Malāvijā notika 2004. un 2009. gadā, un 2012. gada decembrī nosūtīja vēlēšanu novērošanas turpināšanas misiju, lai izvērtētu progresu un ņemtu vērā gatavošanos 2014. gada vēlēšanām.

6.5.4. Attiecībā uz **Zimbabvi** ES 2012. gada februārī pieņēma lēmumu 51 personu un 20 uzņēmumus svītrot no sava vīzu aizlieguma un aktīvu iesaldēšanas saraksta. ES arī apņēmas sešu mēnešu laikā pārskatīt savu attīstības politiku un veikt visaptverošu pasākumu pārskatīšanu. 2012. gada jūlijā ES attiecīgi pieņēma lēmumu apturēt to, ka tiek piemēroti 96. pantā (Kotonū nolīgums) paredzētie ierobežojumi attīstības sadarbībai, un sāka gatavot valsts stratēģijas dokumentu saistībā ar nākamo Eiropas Attīstības fondu. Tas dod iespēju ES strādāt tieši ar Zimbabves valdību un ar tās starpniecību. Jūlijā ES arī uzsvēra savu gatavību arī turpmāk pielāgot savu politiku attiecībā uz pasākumiem, ņemot vērā politisko partiju panākumus saistībā ar *SADC* ceļvedi. Šajā sakarā mierīgs un uzticams referendums par konstitūciju būtu svarīgs notikums ceļā uz demokrātiskām vēlēšanām, kas attaisnotu atcelt lielāko daļu no ES mērķtiecīgajiem ierobežojošajiem pasākumiem, kuri vērsti pret personām un vienībām. Attiecībā uz Kimberli procesu (KP) ES atkal bija svarīga nozīme konsensa veidošanā par to, kā rīkoties saistībā ar *Marange* dimantu laukiem Zimbabvē. KP Vašingtonas plenārsēdē novembrī panāktais lēmums atcelt īpašos uzraudzības pasākumus attiecībā uz *Marange* raktuvēm Zimbabvē bija solis pareizajā virzienā. Tādējādi tiek atzīti ievērojamie panākumi, kurus Zimbabve guvusi, lai uzlabotu KP ievērošanu. ES augstu novērtē Pilsoniskās sabiedrības koalīcijas pārstāvju ieguldījumu un Zimbabves vēlmi ieguldīt ilgstošus pūliņus KP ievērošanā, lai uzlabotu ieņēmumu pārskatāmību.

6.5.5. Priekšsēdētājs *Barroso* 2012. gada jūlijā oficiālā vizītē apmeklēja **Mozambiku**, lai stiprinātu divpusējās attiecības, apspriestu ES un Mozambikas sadarbību nākotnē un daudzpusējus jautājumus, it īpaši sadarbību ar Portugāļu valodas valstu savienību (*CPLP*) un Āfrikas valstu, kur oficiālā valoda ir portugāļu valoda (*Países Africanos de Língua Oficial Portuguesa*), un Austrumtimoras organizāciju (*PALOP-TL*). *Barroso* tikās ar Mozambikas prezidentu *Guebuza*, ar parlamenta spikeri *Macamo* un ar valdības pārstāvjiem.

7. Ziemeļamerika un Dienvidamerika

7.1. ASV un Kanāda

7.1.1. Amerikas Savienotās Valstis (ASV) joprojām ir ES vissvarīgākais stratēģiskais partneris pasaulē. Saziņa starp AP/PV un valsts sekretāri *Hillary Clinton* bija bieža un cieša visa gada laikā. AP/PV bieži tikās arī ar ASV valsts drošības padomnieku *Tom Donilon*. Gada laikā visos EĀDD līmeņos notika spēcīga un efektīva ES un ASV sadarbība ārpolitikas jomā. Ir notikusi cieša palīdzības koordinācija saistībā ar reformu procesu Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos, politisko un humanitāro situāciju Lībijā, kā arī sankcijām pret Irānu un Sīriju, papildus pastāvīgam dialogam par reģiona izredzēm ilgtermiņā. Irāna joprojām bija galvenais sadarbības jautājums, īstenojot E3+3 procesu un pastiprinātas sankcijas. ES ir uzturējusi ciešu sadarbību ar ASV iestādēm, lai nodrošinātu to, ka mūsu attiecīgie tiesību akti sankciju jomā būtu saskaņoti pēc iespējas labāk. ES un ASV ir palielinājušas humāno palīdzību Sīrijas bēgļiem. Notika arī kopīga augsta līmeņa iesaiste Balkānos ar konkrētu mērķi normalizēt attiecības starp Kosovu un Serbiju. 30. un 31. oktobrī AP/PV un valsts sekretāre *Clinton* kopīgi apmeklēja Bosniju un Hercegovinu, Serbiju un Kosovu labi koordinētā iesaistē šajā reģionā. Piedaloties Austrumu partnerības informācijas un koordinācijas grupā, kā arī līdzekļu devēju sanāksmēs par Baltkrieviju, ASV atbalstīja ES politiku veicināt demokrātiskas un tirgus reformas ES austrumu kaimiņvalstīs. ES un ASV cieši sadarbojās attiecībā uz Ukrainu, Baltkrieviju un Gruziju pirms parlamenta vēlēšanām šajās valstīs un pēc tām ⁷⁰. Visos līmeņos notika politisko dialogu sanāksmes pēc pilnas programmas. ASV tā dēvētie jauna līdzsvara meklējumi saistībā ar Āziju pavēra iespējas kopīgam darbam šajā reģionā, it īpaši Āzijas dienvidos, dienvidaustrumos un ziemeļos. Pastāvīgs dialogs un sadarbība iezīmēja attīstības jomu, kur ES un ASV pievērsa uzmanību izturētspējai un pārtikas drošībai, tūkstošgades attīstības mērķu nākotnei, kā arī saiknēm starp drošību un attīstību. Ņemot vērā kopīgo problēmu rast jaunus avotus izaugsmei un nodarbinātībai, ES un ASV turpināja meklēt iespējas veidot ciešākas ekonomiskas attiecības ⁷¹. 19. jūnija starpposma ziņojumā Augsta līmeņa darba grupa

⁷⁰ Piemēram, 24. oktobrī *The New York Times* tika publicēts AP/PV un valsts sekretāres *Clinton* kopīgs komentārs par Ukrainu.

⁷¹ Eiropas Parlaments 2012. gada 23. oktobrī pieņēma rezolūciju par tirdzniecību un ekonomiskajām attiecībām ar Amerikas Savienotajām Valstīm (P7_TA(2012)0388).

nodarbinātības un izaugsmes jautājumos atzina, ka visaptverošs transatlantiskais tirdzniecības un investīciju nolīgums ir instruments, kam piemīt vislielākais potenciāls veicināt nodarbinātību un izaugsmi, un konkurētspēju abos Atlantijas okeāna krastos. Briselē notikušās ES un ASV Enerģētikas padomes 5. decembra sanāksmes temats bija enerģētikas drošība, dažādojot gāzes un naftas piegādes avotus un ceļus. Diskusijā pievērsās arī dekarbonizācijas centieniem un pieaugošai energoefektivitātei. ES un ASV efektīvi sadarbojās krīžu pārvarēšanas jomā, jo ASV ir tieši iesaistīta KDAP krīzes pārvarēšanas operācijā Kosovā (*EULEX*) un atbalstīja ES centienus Sāhelā un Āfrikas ragā. Būtu jāatzīmē arī lieliskā jūras spēku sadarbība Indijas okeānā (apvienotā uzdevumgrupa 151 un *Atalanta*). Sniedzot komentāru par EĀDD KDAP partnerattiecību pārskatu, ASV norādīja, ka tās vēlētos, lai ES un NATO attiecības tiktu nostiprinātas. Laba sadarbība bija arī tiesiskuma, brīvības un drošības jomā. Sarunās par datu aizsardzības pamatnolīgumu tiesību aktu īstenošanas jomā tika gūts papildu progress – tas bija atzinīgi vērtēts vienotā ES un ASV ministru paziņojumā, ar ko klajā nāca 21. jūnijā. 1. jūlijā stājās spēkā jaunais ES un ASV nolīgums par pasažieru datu reģistru. Tas, ka 5. decembrī ministru līmenī tika kopīgi izveidota Vispasaules alianse pret bērnu seksuālu izmantošanu internetā, apliecināja kopīgu apņēmību apkarot kibernetizāciju.

7.1.2. ES un Kanādas attiecībās 2012. gadā dominēja virkne augsta līmeņa sarunu, jo īpaši saistībā ar 1976. gada pamatnolīguma atjaunināšanu, kuru abas puses gribētu pabeigt 2013. gadā, kā arī saistībā ar visaptverošu ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu. Jaunajā stratēģiskās partnerības nolīgumā juridiski saistošā instrumentā aptvers politiskos dialogus, kopējās saistības un vērtības cilvēktiesību, demokrātijas, tiesiskuma, ieroču neizplatīšanas, Starptautiskās Krimināltiesas atbalstīšanas un terorisma apkarošanas jomā. Tas būs arī pamats esošajai sadarbībai starptautiskā miera un drošības jautājumos. Būtisks progress tika gūts arī sarunās attiecībā uz jaunu nolīgumu par pasažieru datu reģistru – paredzēts, ka to noslēgs 2013. gadā. 2012. gadā ES ar Kanādu risināja politisko dialogu pēc pilnas programmas. AP/PV 18. aprīlī Briselē uzņēma ārlietu ministru *John Baird*. Kanāda turpināja sniegt ieguldījumu ES KDAP misijās Afganistānā un palestīniešu teritorijās. Bija stipra sadarbība tādos jautājumos kā sankcijas pret Irānu un Sīriju.

7.2. LATĪŅAMERIKA un KARĪBU JŪRAS REĢIONS

DAUDZPUSĒJI JAUTĀJUMI

7.2.1 REĢIONU ATTIECĪBAS (Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis)

Attiecības ar Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm 2012. gadā turpināja nostiprināties. Tika gūti turpmāki panākumi, īstenojot 2010. gada Madrides samita rezultātus – tika parakstīts asociācijas nolīgums ar Centrālameriku un tirdzniecības nolīgums ar Kolumbiju un Peru ⁷². ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona fonds tagad darbojas un īsteno pasākumus saskaņā ar savu darba plānu. Latīņamerikas ieguldījumu mehānisms joprojām apliecināja sevi kā īpaši efektīvu instrumentu, lai veicinātu ieguldījumus reģionā, un līdzīgs instruments – Karību jūras reģiona ieguldījumu fonds – ir sākts Karību jūras reģionam. Turpinājās Madrides rīcības plāna īstenošana. Tomēr sarunas par ES un Dienvidu kopējā tirgus asociācijas nolīgumu 2012. gadā kļuva lēnākas. Notiek mēģinājumi piešķirt tām jaunu impulsu.

Notika gatavošanās ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu un valdību vadītāju **Santjago samitam** ⁷³.

⁷² Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā pieņēma rezolūciju par ES tirdzniecības nolīgumu ar Kolumbiju un Peru (P7_TA(2012)0249) un 2012. gada 11. decembrī – rezolūciju par projektu Padomes lēmumam par to, lai noslēgtu nolīgumu, ar ko izveido asociāciju starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Centrālameriku, no otras puses (P7_TA(2012)0478). Turklāt Eiropas Parlaments 2012. gada 12. jūnijā pieņēma rezolūciju par jaunas attīstības sadarbības definēšanu attiecībā ar Latīņameriku (P7_TA(2012)0235) un 2012. gada 24. maijā – rezolūciju par iespējamo Venecuēlas izstāšanos no Amerikas Cilvēktiesību komisijas (P7_TA(2012)0227).

⁷³ 2013. gada 26.-27. janvārī notikušais samits bija septītais kopš pirmā ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu samita 1999. gadā, taču tas bija pirmais, kurā ES partnere bija Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopiena. Tā bija izdevība nodot spēcīgu signālu par ES politisko iesaisti Latīņamerikas un Karību jūras reģionā, norādīt uz mūsu ekonomikas savstarpējās atkarības pakāpi, uzsvērt nozīmīgo ieguldījumu, ko ES investīcijas sniedz reģiona ekonomikas un sociālajai attīstībai, uzsvērt to, ka ir svarīgi nepieļaut protekcionismu un uzturēt stabilu un pārskatāmu reglamentējošo vidi, lai turpinātu piesaistīt šādus ieguldījumus, palielināt daudzpusīgā brīvās tirdzniecības nolīguma ar Peru un Kolumbiju nozīmi, par asociācijas nolīgumu ar Vidusameriku, par jauno kopīgo stratēģiju ar Karību jūras reģionu un par nepieciešamību turpināt sarunas ar Dienvidu kopējo tirgu, par atbalstu reģionālai integrācijai Latīņamerikas kontinentā, vienoties par tālejošu kopīgu paziņojumu un par divu jaunu nozaru (dzimumu līdztiesību un ieguldījumu) pievienošanu ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas rīcības plānam, kamēr šā rīcības plāna pārskatīšanas laikā tiek izskatītas iespējas iekļaut papildu nodaļas, kas attiektos uz divu reģionu interesēm, piemēram, nodaļas par augstāko izglītību, sabiedrisko drošību un pārtikas nodrošinātību un uzturu.

ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu strukturētie dialogi par migrāciju un narkotikām turpinājās augsta līmeņa un tehniskās sanāksmēs.

Notika divas sarunu kārtas par ES un **Dienvīdu kopējā tirgus** asociācijas nolīgumu – viena Briselē un otra Brazīlā, kas deva pakāpenisku progresu. Pēc Brazīlijas sarunu kārtas abas puses vienojās apspriest jautājumu politiskā līmenī ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas samītā Santjago 2013. gada janvārī.

Saistībā ar vardarbības pieaugumu drošība un tiesiskums bija nozīmīgākās prioritātes ES politiskajā dialogā un sadarbībā ar **Centrālamerikas** valstīm 2012. gadā gan divpusējā, gan reģionālā līmenī. ES izmantoja dažādus sadarbības instrumentus, lai risinātu šo problēmu, atbalstot reformas drošības, tiesiskuma un cilvēktiesību jomā, kā arī politikas pasākumus vardarbības sociālai profilaksei, it īpaši jauniešu vidū. Turklāt ES sniedza ieguldījumu cīņā pret šaujamieroču nelikumīgu uzkrāšanu un kontrabandu Centrālamerikā un kaimiņvalstīs.

Viena no prioritātēm joprojām bija turpināt un pastiprināt politisko dialogu ar Karību jūras reģionu, un 2012. gadā notika Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna valstu forums (*CARIFORUM*).

CARIFORUM un ES dalībvalstis 2012. gada novembrī izstrādāja galīgo redakciju Vienotās Karību jūras valstu un ES partnerības stratēģijai un pieņēma to – vienošanās par tās pamatprincipiem bija panākta *CARIFORUM* un ES dalībvalstu samītā 2010. gadā. Stratēģijā ir uzsvērts, cik svarīgi ir ES un Karību jūras reģiona valstīm apvienot spēkus starptautiskajā arēnā savstarpēji interesējošos jautājumos. Drošība ir viena no galvenajām kopīgas intereses jomām, un ir sāktā drošības nozares programma, kuras mērķis ir izveidot jaudu reģionālajās drošības organizācijās, un ir sāktā noziedzības novēršana – to finansē no reģionālās programmas aptuveni EUR 10 miljonu apmērā.

7.2.2. EIROPAS UN LATĪŅAMERIKAS PARLAMENTĀRĀ ASAMBLEJA (*EuroLat*)

EuroLat turpināja sniegt nozīmīgu ieguldījumu divpusējas reģionālās politikas definēšanā un cieši sekoja notikumu attīstībai Latīņamerikā un ES. 2012. gadā notika izpildbiroja un komiteju sanāksmes par politiskiem, ekonomiskiem un sociāliem jautājumiem. Šīs sanāksmes deva iespēju ciešam dialogam par ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu stratēģisko partnerību, tostarp par pasaules ekonomiku, brīvās tirdzniecības/asociācijas nolīgumiem, ar migrāciju un drošību saistītiem jautājumiem. Tās palīdzēja arī sagatavot VI *EuroLat* plenāro asambleju, kas notika 2013. gada 23.–25. janvārī Santjago, Čīlē.

DIVPUSĒJI JAUTĀJUMI

7.2.3. BRAZĪLIJA. ⁷⁴ 2012. gadā tika ievērojami intensificēts augsta līmeņa politiskais dialogs, un notika divas ministru sanāksmes – viena Brazīlijā AP/PV vizītes laikā 2012. gada 6. un 7. februārī un otra Ņujorkā 2012. gada 25. septembrī līdztekus ANO Ģenerālās asamblejas sanāksmei. Gada laikā Brazīliju apmeklēja Eiropas Komisijas priekšsēdētājs *Jose Manuel Barroso* un septiņi Eiropas komisāri. Politisko direktoru līmeņa politiskais dialogs pirmo reizi notika Brazīlijā, un tā bija papildu iespēja padziļināt dialogu par ārlietu politiku un drošības politiku. Turpinājās regulāras konsultācijas par cilvēktiesībām, un tajās tika gūti konkrēti rezultāti, piemēram, vienošanās stiprināt koordināciju un kopīgs darbs Cilvēktiesību padomē, un apņēmība īstenot trīspusējos sadarbības pasākumus, lai palīdzētu trešām valstīm īstenot vispārējā regulārajā pārskatā sniegtos ieteikumus. ES un Brazīlija kopīgi strādāja, lai īstenotu kopīgo rīcības plānu 2012.–2014. gadam. Atklājot jaunas tēmas, piemēram, "Vispārējās ANO lietas" un "Narkotikas", notiekošo dialogu skaits iedaļā "Miers un drošība" ir sasniedzis 30. Septembrī Krīžu pārvarēšanas un plānošanas direktorāta direktors piedalījās IX *Forte de Copacabana* starptautiskajā drošības konferencē Riodežaneiro. Viņš tikās arī ar augsta līmeņa amatpersonām, lai izveidotu regulārāku dialogu par drošību, aizsardzību un krīžu pārvarēšanu un lai risinātu sarunas par līdzdalības pamatnolīguma noslēgšanu, lai atvieglinātu Brazīlijai turpmāku līdzdalību ES vadītās krīžu pārvarēšanas operācijās.

⁷⁴ 2012. gadā ikgadējais samits nenotika, jo priekšsēdētājiem bija nesaderīgas programmas, un to atlika uz 2013. gada janvāri, ielānojot vienlaikus ar Santjago ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas samitu. Notiks arī 2013. gada samits, kas provizoriski ir paredzēts oktobrī.

7.2.4. MEKSIKA. AP/PV pirmā oficiālā vizīte Meksikā 2012. gada februārī apvienojumā ar ES un Meksikas Apvienoto padomi lika pamatus turpmākai attiecību stiprināšanai ar šo līdzīgi domājošo stratēģisko partneri. 2012. gadā notika palielināta ES un Meksikas koordinācija, lai atbalstītu kopīgās nostājas tādos jautājumos, kā klimata pārmaiņas un ekonomikas liberalizācija, it īpaši saistībā ar G20. ES un Meksikas samitā 17. jūnijā Loskabosā priekšsēdētāji *Van Rompuy*, *Barroso* un prezidents *Calderon* apsprieda drošības un daudzpusējus jautājumus, it īpaši ekonomikas krīzi, un ekonomikas partnerattiecību, politikas koordinācijas un sadarbības nolīguma iespējamu pārskatīšanu. 2012. gada oktobrī notika trešā sanāksme augsta līmeņa divpusējā dialogā par cilvēktiesībām, kurā īpaši aplūkoja Meksikas centienus risināt tās iekšējās problēmas un federālās valdības īstenotās reformas atbilstīgi tās starptautiskajām saistībām. No ES puses dialogu vadīja ES īpašais pārstāvis cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis*.

7.2.5. VENEKUĒLA. 7. oktobrī notika miermīlīgas vispārējās vēlēšanas, un pašreizējais prezidents *Hugo Chavez* ar lielu balstu vairākumu pārspēja savu pretinieku *Henrique Capriles*. ES nebija aicināta nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju.

7.2.6. PARAGVAJA. 22. jūnijā pēc atcelšanas procesa Paragvajas kongress no amata atbrīvoja prezidentu *Fernando Lugo*. Par prezidentu tika iecelts prezidenta vietnieks *Federico Franco*. Tas radīja reģionāla mēroga spriedzi, un tika pārtraukta Paragvajas dalība *UNASUR* un *MERCOSUR*. 2012. gada decembrī pēc Paragvajas valdības lūguma AP/PV pieņēma lēmumu nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju uz 2013. gada aprīlī paredzētajām vispārējām vēlēšanām.

7.2.7. KUBA. Pēc ārlietu padomē notikušajām diskusijām par ES un Kubas turpmākajām attiecībām AP/PV secināja, ka viņa uzdos dienestiem sākt gatavot sarunu norādes, gatavojoties iespējamam gaidāmajam Politiskajam dialogam un sadarbības nolīgumam starp ES un Kubu. Kubas iestādēm tika izvirzīti jautājumi par cilvēktiesībām visos līmeņos gan Briselē, gan Havanā.

7.2.8. HAITI. 2012. gadā ES turpināja pildīt savu solījumu atbalstīt Haiti atjaunotni un ekonomikas atgūšanos. Aptuveni 85 % no 2010. gada martā līdzekļu devēju konferencē Ņujorkā apsolītajiem EUR 522 miljoniem ir piešķirti. Premjerministra *Laurent Lamothe* iecelšana amatā un jaunas valdības izveide 2012. gada maijā iezīmēja politiskās situācijas relatīvu stabilizāciju. ES atbalsta prezidenta *Martelly* uzsākto politisko un administratīvo reformu programmu, kuras mērķis ir konsolidēt demokrātiskos mehānismus, atjaunot Haiti pārvaldes spējas un panākt ES un starptautiskās palīdzības efektīvāku izmantojumu. Komisāra Piebalga vizīte Haiti 2012. gada martā un prezidenta *Martelly* vizīte ES iestādēs 2012. gada novembrī bija atjaunināta un spēcīgāka ES un Haiti dialoga pamatā gan sadarbības, gan politikas jomā. 2012. gada oktobra ANO Drošības padomes debatēs par drošības situāciju Haiti ES atzinīgi novērtēja ANO ģenerālsekretāra ziņojumu par *MINUSTAH*, kurā cita starpā paredzēta *MINUSTAH* pienākumu pakāpeniska nodošana Haiti iestādēm, balstoties uz demokrātijas stabilizācijas un drošības konsolidācijas procesu.

7.2.9. SURINAMA. 2012. gadā tika uzsākts politikas dialogs saskaņā ar Kotonū nolīguma 8. pantu, un tas ietver plašu jautājumu klāstu, tostarp cilvēktiesības, ekonomikas krīzi un attīstības sadarbību.

7.2.10. ANDU VALSTIS. Kolumbijā oficiālās miera sarunas, kas oktobrī tika uzsāktas starp valdību un *FARC*, sniedz vislabākās izredzes daudzu gadu laikā izbeigt piecas desmitgades veco konfliktu valstī. ES politiski atbalsta miera procesu (AP/PV paziņojumi augustā un septembrī). Tā ir arī paudusi gatavību palīdzēt īstenot iespējamu miera nolīgumu. Miers ne tikai palīdzētu Kolumbijai īstenot tās attīstības potenciālu, bet vairotu drošību un stabilitāti arī plašākā reģionā. Decembrī AP/PV nāca klajā ar paziņojumu par militārās kriminālās jurisdikcijas paplašināšanu Kolumbijā. Paredzams, ka daudzpusējais tirdzniecības nolīgums ar Kolumbiju un **Peru** uzlabos drošību. Tas radīs jaunas izdevības ilgtspējīgai attīstībai un sniegs ieguldījumu valdības centienos uzlabot sociālo kohēziju un apkarot nelikumīgas darbības izrakšanu ieguves vai narkotiku kontrabandas jomā, kas rada būtiskas drošības problēmas reģionā. Virzība uz nolīguma pieņemšanu (parakstīts jūnijā, Eiropas Parlaments to apstiprināja decembrī) ir piešķirusi papildu impulsu abu valstu attiecībās. Peru prezidents *Humala* jūnijā pirmo reizi apmeklēja ES iestādes. Intensīvāki ir kļuvuši sociālie konflikti kalnrūpniecības nozarē starp Peru un **Bolīviju**, un problēmas, kas saistītas ar dabas resursu pārvaldību, ir kļuvušas par nozīmīgu jautājumu politikas dialogu darba kārtībā ar Andu valstīm. Bolīvijā ES atbalsta jauna likuma pieņemšanu konsultāciju jomā. Pie **Ekvadoras** ziemeļu robežas ES atbalsta krīzes profilakses un konflikta pārvarēšanas darbības, kā arī neaizsargātu iedzīvotāju tiesību aizsardzību. **Čīles** prezidenta *Pinera* vizīte novembrī bija iespēja atzīmēt desmit gadus, kopš veiksmīgi tiek īstenots asociācijas nolīgums, un apspriest iespējas turpināt padziļināt attiecības tādās jomās kā krīžu pārvarēšana un klimata pārmaiņas. Čīle turpināja līdzdalību *EUFOR ALTHEA*. Panākumi tika gūti sarunās par pamatnolīgumu nolūkā atvieglināt Čīles līdzdalību ES krīžu pārvarēšanas operācijās ("līdzdalības pamatnolīgums"). Visbeidzot, ES turpināja cieši sadarbīties ar Andu reģionu narkotiku un narkotiku kontrabandas apkarošanā, rīkojot īpašas politikas dialoga sanāksmes ar **Andu Kopien**u, kā arī ar Bolīviju un Peru (novembrī) un ar savām sadarbības programmām atbalstot pret narkotikām vērstu politikas pasākumu īstenošanu.

B. DRAUDU UN PASAULES MĒROGA PROBLĒMU RISINĀŠANA

1. MASU IZNĪCINĀŠANAS IEROČU (MII) UN TO NOGĀDES LĪDZEKĻU/PARASTO IEROČU NEIZPLATĪŠANA

Ieroču neizplatīšana un atbrūošānās arī 2012. gadā bija ES ārpolitikas neatņemama sastāvdaļa, kas veicināja Eiropas Drošības stratēģijas efektīvu īstenošanu ⁷⁵.

Izmantojot jaunās iespējas, ko dod Lisabonas līgums, ir notikuši centieni vēl vairāk stiprināt koordināciju ES iestāžu starpā un starp ES iestādēm un dalībvalstīm, kā arī ar trešām valstīm un starptautiskiem partneriem. Prioritāte bija piešķirta tam, kā koncentrēt visus ES rīcībā esošos instrumentus un rīkus, lai nodrošinātu papildināmību un konsekveni. Konkrēti, ES turpināja atbalstīt vispārēju pievienošanas atbilstīgajiem starptautiskajiem nolīgumiem un instrumentiem un to pilnīgai un efektīvai īstenošanai. ES arī turpināja atbalstīt to, lai nolīgumos starp ES un trešām valstīm iekļautu klauzulas par MII neizplatīšanu un par vieglajiem un kājnieku ieročiem (VIKI). 2012. gadā sarunas par nolīgumiem, tostarp MII un VIKI klauzulām, notika ar Afganistānu, Armēniju, Austrāliju, Azerbaidžānu, Bruneju, Gruziju, Jaunzēlandi, Kanādu, Kazahstānu, Malaiziju, Singapūru un *MERCOSUR*.

⁷⁵ ES iesaiste šajā jomā veltīto pasākumu klāstā balstījās uz stratēģisku dokumentu kopumu: Eiropas 2003. gada Drošības stratēģiju; 2003. gada ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču (MII) izplatīšanas novēršanai un 2008. gada dokumentu "Jauni darbības virzieni, apkarojot MII un to piegādes sistēmas"; 2005. gada ES Stratēģiju vieglo un kājnieku ieroču (VIKI) un to munīcijas nelikumīgas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanai un 2008. gada ES Kopējo nostāju par parastu ieroču eksportu.

1.1. MII NEIZPLATĪŠANA

1.1.1. Kodolieroču neizplatīšanas līgums (KNL) 2012. gadā ES vērsa centienus uz to, lai aktīvi īstenotu 2010. gadā KNL pārskatīšanas konferencē pieņemto rīcības plānu, un ziņoja KNL Sagatavošanas komitejai (Vīnē 2012. gada 30. aprīlī – 11. maijā) par darbībām, kas veiktas šajā sakarā. ES nāca klajā ar četriem paziņojumiem – ar vispārīgu paziņojumu un trim konkrētiem paziņojumiem par trim KNL pīlāriem: neizplatīšanu, atbrūošanos un kodolenerģijas izmantošanu mierīgiem mērķiem. Tika iesniegti divi ES darba dokumenti – viens attiecībā uz KNL 2010. gada pārskatīšanas konferences secinājumu un ieteikto papildu pasākumu īstenošanu un otrs attiecībā uz kodolenerģijas izmantošanu mierīgos nolūkos. Izmantojot KĀDP finansētu ES MII neizplatīšanas ideju laboratoriju konsorciju, ES 2012. gada novembrī ar panākumiem organizēja otro ES semināru "Track 2" par zonu Tuvajos Austrumos, kurā nav MII ⁷⁶, sapulcinot gandrīz 140 dalībnieku no ES, reģiona valstīm, trešām valstīm un attiecīgām starptautiskām organizācijām, lai veicinātu procesu ceļā uz "Helsinku" konferenci, ko paredzēts sasaukt ANO ģenerālsekretāram, Krievijas Federācijai, Apvienotajai Karalistei un ASV.

ES uzsāktie centieni attiecībā uz Irānu un KTDR ir izklāstīti šā ziņojuma attiecīgās nodaļas A sadaļā.

⁷⁶ (Padomes Lēmums 2012/422/KĀDP, 2012. gada 23. jūlijs.)

1.1.2. Līgums par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu (CTBT) ES turpināja atbalstīt *CTBT* stāšanos spēkā un sniedza turpmāku atbalstu Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācijas (*CTBTO*) sagatavošanas komisijas darbībām. 2012. gada 13. novembrī tika pieņemts jauns Padomes lēmums ⁷⁷, lai, izmantojot KĀDP budžetu, sniegtu papildu finansiālu atbalstu *CTBTO* aptuveni EUR 5,2 miljonu apjomā, kas paredzēts, lai stiprinātu sagatavošanas komisijas uzraudzības un pārbaudes spējas. Finansiālo atbalstu papildināja un atbalstīja pastiprinātas diplomātiskas darbības ⁷⁸. ES nāca klajā ar paziņojumu sestajā ministru sanāksmē *CTBT* atbalstam (2012. gada 27. septembrī Ņujorkā).

1.1.3. Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra (SAEA) Izmantojot dažādus instrumentus, ES turpināja sniegt atbalstu arī SAEA Vīnē ⁷⁹. 2012. gadā tā sniedza papildu finanšu atbalstu SAEA projektā par mazbagātināta urāna banku, ar stabilitātes instrumenta starpniecību nodrošinot EUR 20 miljonus, un paziņoja par gatavību arī turpmāk no KĀDP budžeta atbalstīt šo projektu, kas tiek gatavots. ES arī sniedza papildu summu EUR 5 miljonu apjomā, lai modernizētu SAEA aizsargpasākumu laboratoriju Zeibersdorfā (Austrijā). SAEA sniegtā atbalsta galvenais mērķis ir panākt, lai tajos gadījumos, kad trešās valstis veic kodoldarbības, tiktu ievēroti visaugstākie kodoldrošuma un kodoldrošības standarti un drošības pasākumi. Tādēļ arī ES un tās dalībvalstis, katru gadu sniedzot aptuveni EUR 150 miljonu ieguldījumu, daļēji saskaņā ar SAEA dod savu artavu "miera mērķu" pasākumos enerģijas jomās un ar enerģiju nesaistītās jomās. ES un SAEA saglabāja ciešu sadarbību arī attiecībā uz Irānas kodolprogrammas jautājumu.

⁷⁷ Sk. 2012/699/KĀDP.

⁷⁸ Politikas dialogi, demarši, paziņojumi, kas sniegti ANO Ģenerālās asamblējas plenārsēdē par godu Starptautiskajai dienai pret kodolizmēģinājumiem un ministru sanāksmē, kuru 2012. gada septembrī Ņujorkā organizēja "CTBT draugi" un XIV panta koordinatori.

⁷⁹ ES arvien ir viena no lielākajām līdzekļu devējām SAEA kodoldrošības fondā, no kura labumu gūst vairāk nekā 80 valstis Āfrikā, Tuvajos Austrumos, Latīņamerikā un Āzijā, – kopš 2004. gada ES ieguldījusi vairāk nekā EUR 30 miljonus.

1.1.4. ES turpināja strādāt, lai panāktu **Ķīmisko ieroču konvencijas (CWC)** vispārēju piemērošanu un lai veicinātu jaunas darbības konkrētu projektu atbalstam. 2012. gada 23. martā tika pieņemts jauns ES Padomes lēmums par atbalstu Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas (*OPCW*) darbībām. ES sāka darbu, lai panāktu vienotu nostāju trešajā CWC pārskatīšanas konferencē, kas paredzēta 2013. gada aprīlī, uzsverot vajadzību pēc iespējas drīz pilnībā iznīcināt visus ķīmiskos ieročus, valsts mērogā iedarbīgi īstenot un pilnībā vispārēji piemērot Ķīmisko ieroču konvenciju un paužot lielas bažas par ķīmisko ieroču radītajiem starptautiskā miera un drošības draudiem Sīrijā.

1.1.5. Pēc **Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijas (BTIK)** 7. pārskatīšanas konferences, kas notika Ženēvā 2011. gada 5.–22. decembrī, un balstoties uz oficiālo kopējo nostāju, ko Padome pieņēma 2011. gada 18. jūlijā, ES aktīvi iesaistījās 2012.–2015. gada starpsesiju programmā, nākot klajā ar ES paziņojumiem un iesniedzot darba dokumentus par palīdzību un sadarbību (*X pants*) un par pasākumiem tādu apdraudējumu mazināšanai, ko izraisa zinātnes un tehnoloģiju attīstība. 2012. gada 23. jūlijā ES arī pieņēma jaunu Padomes lēmumu BTIK atbalstam un turpināja aktīvi iesaistīties, atbalstot uzlabojumus bioloģiskajā drošumā un bioloģiskajā drošībā.

1.1.6. Eksporta kontrole. Saistībā ar eksporta kontroles procesiem ES 2012. gadā turpināja atbalstīt ANO Drošības padomes Rezolūciju 1540, 1673 un 1810 īstenošanu ar Padomes Vienoto rīcību 2008, kuras mērķis ir stiprināt trešo valstu amatpersonu prasmes un spējas. Pēdējos piecos gados ES palīdzības programma divējāda lietojuma preču eksporta kontrolei, ko finansē ar stabilitātes instrumenta ilgtermiņa instrumentu, ar EUR 17 miljonu ieguldījumu ir veicinājusi eksporta kontroles darbības 28 valstīs ar skaidru mērķi palēnināt masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu.

1.1.7. Lai nodrošinātu darba turpinājumu saskaņā ar Padomes Lēmumu (2008) **Hāgas rīcības kodeksa pret ballistisko raķešu izplatīšanu (HCoC)** atbalstam, Padome vienojās par jaunu lēmumu *HCoC* atbalstam (galvenokārt pasākumiem attiecībā uz valstīm, kas nav iesaistījušās) un par plašāku cīņu pret raķešu izplatīšanu. Pamatojoties uz minēto lēmumu, ES Ņujorkā līdztekus ANO Ģenerālās asamblejas Pirmās komitejas sanāksmei 2012. gada 17. oktobrī organizēja informatīvu pasākumu gan parakstījušām, gan neparakstījušām valstīm ⁸⁰.

1.1.8. Saskaņā ar stabilitātes instrumentu *CBRN* (ķīmisks, bioloģisks, radioloģisks un kodola) apdraudējuma mazināšanas komponentā **CBRN izcilības centru** izveide izvēlētos reģionos ir labi pavisinājusies uz priekšu, un ir izveidoti pirmie centri šādās vietās: 1) Ziemeļāfrikā (Alžīrā), 2) Āfrikas daļā, kas atrodas pie Atlantijas okeāna (Rabatā), 3) Tuvajos Austrumos (Ammānā), 4) Dienvidaustrumeiropā – Dienvidkaukāzā, Moldovas Republikā, Ukrainā (Tbilisi), 5) Dienvidaustrumāzijā (Manilā), 6) Āfrikā uz dienvidiem no Sahāras (Nairobi), 7) Vidusāzijā (Taškenta) un 8) Persijas Līča sadarbības padomes valstīs; minētie centri jau ir sākuši darbu. To kompetencē ir reģionālās un starptautiskās sadarbības stiprināšana, sadarbība saistībā ar visiem ķīmiskiem, bioloģiskiem, radioloģiskiem un kodolapdraudējumiem neatkarīgi no to izcelsmes ⁸¹.

1.1.9. Veicot intensificētas konsultācijas ar trešām valstīm, ES turpināja darbu pie starptautiska rīcības kodeksa, ar ko paredzēts veicināt uzticību un pārskatāmību **kosmosā veiktās darbībās**.

⁸⁰ ES ir sākusi arī plānot pasākumu organizēšanu, kas notika 2013. gada sākumā, piemēram, *HCoC* parakstīšanas 10. gadskārtas piemiņas pasākumu Vīnē.

⁸¹ ANO Drošības padome nesen puda atzinību par šo centru izveidi (ANO DP priekšsēdētāja paziņojums 2012. gada 19. aprīlī).

1.2. PARASTIE IEROČI

1.2.1. Eksporta kontrole Dalībvalstu eksporta kontroles politikā attiecībā uz parastajiem ieročiem joprojām vadījās pēc Padomes 2008. gada decembra kopējās nostājas, kurā ir paredzēti vispārēji noteikumi militāru tehnoloģiju un iekārtu eksportam. Padomes Parasto ieroču eksporta jautājumu darba grupa (*COARM*) 2012. gadā veica kopējās nostājas pārskatīšanu. Pārskatīšanas sākotnējais izvērtējums apstiprināja kopējās nostājas piemērotību tam, lai veicinātu ES dalībvalstu ieroču eksporta politikas pasākumu tuvināšanu, un tuvāko mēnešu laikā tiks noteikti un izstrādāti ar īstenošanu saistīti darba virzieni. Padome un EĀDD 2012. gadā turpināja attīstīt padziļinātu dialogu ar Eiropas Parlamentu un pilsonisko sabiedrību par eksporta kontroles politiku.

Iepriekšējo gadu gaitā ES ir ieguldījusi ievērojamus diplomātiskus un finansiālus resursus informatīvos pasākumos, lai veicinātu atbildīgas un pārskatāmas eksporta kontroles sistēmas trešās valstīs. 2012. gada novembrī ES apņēmas veicināt šādus informatīvus pasākumus, pieņemot Padomes Lēmumu 2012/711/KĀDP (2012. gada 19. novembris), ar ko šim mērķim 2013. un 2014. gadā paredzēts atvēlēt EUR 1,86 miljonus.

2012. gadā ES pilnībā iesaistījās sarunās par **Ieroču tirdzniecības līgumu (ITL)**⁸², aktīvi piedaloties sagatavošanas komitejā 2012. gada februārī un diplomātiskajā konferencē 2012. gada jūlijā. ES arī īpaši aktīvi iesaistījās intensīvos informatīvos pasākumos visā pasaulē⁸³.

⁸² Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā pieņēma rezolūciju par sarunām par Ieroču tirdzniecības līgumu (ITL) (P7_TA(2012)0251).

⁸³ Saskaņā ar Padomes Lēmumu 2010/336/KĀDP, atbalstot ITL sarunu procesu, 2012. gadā sadarbībā ar *UNIDIR* (Apvienoto Nāciju Organizācijas Atbrūpošanās pētniecības institūts) tika organizēti trīs reģionāli semināri: Nairobi (Kenijā) Austrumāfrikas un Dienvidāfrikas valstīm (2012. gada februārī), Beirūtā (Libānā) Tuvo Austrumu valstīm (2012. gada martā) un Beigrādā (Serbijā) Eiropas un Kaukāza valstīm (2012. gada aprīlī).

1.2.2. Kājnieku ieroči un vieglie ieroči (VIKI) 2012. gadā ES aktīvi piedalījās ANO rīcības programmas par nelikumīgas vieglo ieroču un kājnieku ieroču tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu 2012. gada pārskatīšanas konferencē un iesniedza pārskatīšanas konferencei paredzētu darba dokumentu ar konkrētiem ieteikumiem, lai veicinātu rīcības programmas īstenošanu ⁸⁴. Sarunu gaitā par konferences rezultātu dokumenta projektu ES īpaši atbalstīja vajadzību turpināt uzlabot centienus, lai nepieļautu VIKI novirzes iespēju (cita starpā – plašāk izmantojot Interpola nelikumīgo ieroču reģistra un meklēšanas pārvaldes sistēmu), lai uzlabotu VIKI un munīcijas nodošanas kontroli, lai rīcības programmā pilnībā integrētu dzimumu līdztiesības aspektu un lai dotu iespēju miera atbalsta operācijām sniegt efektīvu ieguldījumu cīņā ar VIKI nelikumīgu tirdzniecību. ES turpināja finansēt instrumentu un paņēmieni izstrādi, lai apkarotu VIKI nelikumīgu tirdzniecību pa gaisa ceļiem, ANO Atbruņošanās lietu biroja darbības, lai īstenotu ANO rīcības programmu, kā arī palīdzību VIKI un munīcijas pārpalikumu uzkrājumu, savākšanas, reģistrācijas un iznīcināšanas pārvaldībai Rietumbalkānos. ES arī pieņēma jaunu Padomes lēmumu, lai atbalstītu darbības, kas vērstas uz apdraudējuma mazināšanu no VIKI nelikumīgas tirdzniecības un pārliekas uzkrāšanas EDSO reģionā.

1.2.3. Kājnieku mīnas un kasešu munīcija 2012. gadā ES pieņēma Padomes lēmumu par atbalstu Kartahenas rīcības plāna īstenošanai, ar ko atbalsta centienus ieviest rīcības plāna upuru atbalsta un atmīnēšanas aspektus un arī veicina konvencijas vispārēju pieņemšanu. 2012. gadā ES piedalījās vairākās Otavas konvencijas un **Konvencijas par kasešu munīciju (CCM)** valstu līgumslēdzēju pušu sanāksmēs.

⁸⁴ 2012. gada jūlijā Ārlietu padome vienojās par ES darba dokumentu par ANO rīcības programmas 2012. gada pārskatīšanas konferences rezultātiem.

2. KONFLIKTU NOVĒRŠANA UN STARPNIECĪBA

Padomes 2011. gada jūnija secinājumos par konfliktu novēršanu izceltas trīs konkrētas jomas: stiprināt agrīnas brīdināšanas spējas un pāreju uz agrīnu rīcību, stiprināt ES starpniecības spējas un konfliktu analīzes instrumentus un veidot/intensificēt partnerattiecības ar nevalstiskām un starptautiskām organizācijām un attiecīgām iestādēm.

Īstenojot minētās darbības, EĀDD struktūras ir mēģinājušas pieņemt visaptverošu pieeju, konfliktu novēršanas pieredzi pietuvinot KĀDP struktūrām un nodrošinot papildināmību ar ES reakcijas uz krīzēm un krīžu pārvarēšanas struktūrām, ar attiecīgiem Komisijas dienestiem, un cieši sadarbojoties ar partneriem, tostarp ANO, reģionālām organizācijām, pilsonisko sabiedrību un akadēmisko aprindu pārstāvjiem.

Šajā sistēmā 2012. gadā ir veiktas šādas darbības:

- operatīva atbalsta sniegšana ES delegācijām aptuveni divdesmit valstīs. Tas ietver konsultācijas par konfliktu profilaksi, miera uzturēšanu un starpniecību, ekspertu apzināšanu un norīkošanu, piemēram, Jemenas nacionālā dialoga sagatavošanas komitejas atbalstam, un konsultācijas Mjanmas miera centra izveidei, konfliktu analīzi, piemēram, lai izprastu *Boko Haram* ietekmi uz plašāku stabilitāti Nigērijas ziemeļu daļā un atbalstu starpniecības spējām, piemēram, savedot kopā dažādas starpniecībā iesaistītas personas, kas strādā ar Mali jautājumu.
- Turpmāks darbs, lai uzlabotu EĀDD starpniecības centienu spējas, ko atbalsta ar ES budžeta finansētu izmēģinājuma projektu pēc Eiropas Parlamenta ierosmes. Šajā sakarā neatkarīgiem konsultantiem tika pasūtīts pētījums, lai sniegtu ieguldījumu ES starpniecības atbalsta spēju attīstīšanā, tostarp lai izvērtētu priekšlikumu izveidot Eiropas Miera institūtu un izveidotu priekšlikumu, kā stiprināt atbalstu ES starpniecības spējām.

- Pievēršanās sistēmu, instrumentu un gaisotnes veidošanai, lai identificētu i) valstis, kam vidējā termiņā līdz ilgtermiņā draud vardarbīgs konflikts, un ii) iespējas agrīnai rīcībai, lai šos apdraudējumus novērstu. Šīs agrīnās brīdināšanas sistēmas mērķis nav prognozēt, kur notiks nākamā krīze, bet gan noteikt, kur pastāv konfliktu iespēja nākotnē, un nodrošināt savlaicīgas profilaktiskas rīcības īstenošanu.
- "Vieglā pieskāriena" konfliktu analīzes metodoloģijas attīstīšana, kas dod iespēju ātri diagnosticēt konflikta iespēju un noteikt iespējamu ES atbildes rīcību.
- Stiprināt EĀDD un Komisijas dienestu kopīgu darbu saistībā ar konfliktu profilaksi, izmantojot neoficiālas starpdienestu struktūras, tādas kā Konfliktu novēršanas grupa un SSR neoficiālā starpdienestu darba grupa.
- Kontaktu tīkla stiprināšana konfliktu profilakses un miera veidošanas jomā, tostarp iesaistot pilsonisko sabiedrību (izmantojot Pilsoniskās sabiedrības dialoga tīklu) un attiecīgas ANO struktūras: ANO Attīstības programmu, *UNDPA* (regulāri apmainoties viedokļiem ar videokonferenču palīdzību).

3. TERORISMS

Balstoties uz Eiropas Savienības terorisma apkarošanas stratēģiju un rīcības plānu, tika panākta vienošanās, ka ES kā prioritātei būtu jāpievēršas apdraudējumam, kas nāk no Pakistānas, Āfrikas raga un Jemenas, un Sāhelas. Secīgi tika panākta vienošanās par šo valstu stratēģijām un rīcības plāniem.

2012. gadā EĀDD vadībā ar svarīgākajiem partneriem turpinājās politiskie dialogi par terorisma apkarošanu. Īpaši dialogi notika ar ANO, Amerikas Savienotajām Valstīm, Krieviju, Turciju, Pakistānu, Indiju un Saūda Arābiju. Ar terorismu saistītus jautājumus apsprieda arī citās ES dialoga sanāksmēs, tostarp ārpolitikas drošības dialogos. EĀDD pilnībā piedalījās ANO Vispārējās terorisma apkarošanas stratēģijas pārskatīšanā 2012. gada jūnijā Ņujorkā un augsta līmeņa sanāksmē par kodolterorisma apkarošanu, kuru ANO ģenerālsekretārs sasauca 2012. gada septembrī.

Globālais terorisma apkarošanas forums (*GCTF*) turpināja 2011. gadā sākto ciešākas sadarbības procesu ar visiem 30 dibinātājiem locekļiem (29 valstīm un ES). Kā jūnijā Stambulā rīkotajā *GCTF* ministru sanāksmē paziņoja AP/PV, ES atbalstīs "Starptautiskā tiesību un tiesiskuma institūta – Tunisija" (*Hedayah*) izveidi. Pēdējā *GCTF* ministru sanāksmē 2012. gada 13. un 14. decembrī Abū Dabī atklāja Starptautisko vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas izcilības centru. 2012. gada 8.–10. februārī Dāresalāmā notika *GCTF* Āfrikas Raga reģiona darba grupas atklāšanas sanāksme; grupu kopīgi vada ES un Turcija, un tajā bija plaši pārstāvētas reģiona valstis un starptautiskās un reģionālās organizācijas.

2012. gada janvārī notika terorisma apkarošanas politiskais dialogs ar Indiju, kam 2012. gada 25. oktobrī sekoja 6. ES un Indijas dialogs drošības jomā. Pēdējā no minētajām sanāksmēm abas puses vienojās, ka ekspertiem būtu jāsāk īstenot secinājumus, par kuriem tika panākta vienošanās terorisma apkarošanas politiskajā dialogā, piemēram, par savstarpēju juridisku palīdzību un izraidīšanu, par naudas viltošanu, par radikalizācijas apkarošanu, par pastiprinātu tiesisko sadarbību un par finanšu plūsmu izsekošanu.

2012. gada februārī Padome pieņēma ES un Pakistānas 5 gadu attiecību stiprināšanas plānu. Atbilstīgi šim plānam abas puses apņēmas īstenot visaptverošu sadarbību terorisma apkarošanas jomā un vairākās saistītās jomās ⁸⁵.

⁸⁵ Pēc iesaistes stratēģijas tika pieņemta ES terorisma apkarošanas/drošības stratēģija par Pakistānu, kurā izklāstīta ES un tās dalībvalstu nostāja jautājumā par sadarbību ar Pakistānu terorisma apkarošanas jomā. Terorisma apkarošanas stratēģijā iekļauti divi rīcības plāni: Vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas rīcības plāns un Tiesiskuma rīcības plāns, kurus patlaban izstrādā.

Ņemot vērā notikumu attīstību Mali un iespēju, ka ziemeļos varētu izveidoties patvērums teroristiem, kā arī iespēju, ka šī problēma var apdraudēt arī citas reģiona valstis, Sāhelas prioritāte no ES viedokļa ir vēl vairāk pieaugusi. Civilā KDAP operācija Nigērā *EUCAP Sahel*, kas tika uzsākta 2012. gada jūlijā, ir pirmā KDAP misija, kuras pilnvarās iekļauta terorisma apkarošana. ES arī izskata veidus, kā sadarboties ar reģionālajām organizācijām, piemēram, ar Arābu valstu līgu. ES un Arābu valstu līgas ministru sanāksmē 2012. gada novembrī pieņēma rīcības plānu, kurā iekļauta sadarbība terorisma apkarošanas, tostarp krimināltiesību, jomā.

Komisija turpināja īstenot terorisma apkarošanas projektus saskaņā ar stabilitātes instrumentu, it īpaši civiltiesisku tiesībaizsardzības spēju veidošanas (*CCBLE*) projektu Pakistānā, projektus Sāhelā un Dienvidaustrumāzijā. Notika identifikācijas misijas, lai apzinātu vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas projektus Pakistānā un Āfrikas ragā, kā arī citus projektus Āfrikas ragā.

ES un tās dalībvalstis sarīkoja pusgada dialogu ar ASV Valsts departamenta juridisko padomnieku par terorisma apkarošanu un starptautiskajām tiesībām, kur apsprieda starptautisko tiesību principus, kas piemērojami terorisma apkarošanai. Minētā dialoga mērķis ir uzlabot savstarpēju izpratni par mūsu attiecīgajām tiesiskajām sistēmām un izstrādāt kopīgu pamatu, lai mēs varētu efektīvāk apkarot terorismu.

4. ORGANIZĒTĀ NOZIEDZĪBA

Smagi noziegumi un organizētā noziedzība palika ES politisko dialogu darba kārtībā ar daudzām valstīm, reģionālām un starptautiskām organizācijām. ES finansētas palīdzības programmas un KDAP misijas palīdzēja politiskas norādes ieviest praksē. Ar šīm darbībām arī mēģina papildināt ES (iekšējo) politikas ciklu organizētās noziedzības un smagu starptautisku noziegumu jomā 2011.–2013. gadam, kā arī jauno gaidāmo politikas ciklu 2014.–2016. gadam.

Ar kokaīna un heroīna ceļu programmām, ko finansē no stabilitātes instrumenta, turpināja veidot tiesībsardzības spējas un starptautiskās saiknes attiecīgajos "maršrutos". Pie tām piederēja jauns izmēģinājuma projekts par cilvēku tirdzniecību četrās valstīs uz "Heroīna ceļa" (Azerbaidžānā, Bosnijā un Hercegovinā, Moldovas Republikā un Turcijā), arī atbalstot jauno ES stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā un ar to saistīto prioritāro valstu un reģionu noteikšanu ⁸⁶.

EUR 16.5 miljonu vērtā Bīstamo jūras ceļu programma aptver 17 piekrastes valstis Indijas okeānu rietumu piekrastē, Dienvidaustrumāzijā un Gvinejas līcī. Ar to stiprina piekrastes valstu informācijas apmaiņas spējas un tiesībsardzības funkcijas, lai panāktu drošāku jūras satiksmi, cita starpā apkarojot pirātismu un bruņotas laupīšanas jūrā. 2012. gadā tika uzņemtas saistības par jaunām darbībām, tostarp par krasta apsardzes apmācību Gvinejas līcī, mēģinot ierobežot pirātu uzbrukumus Āfrikas rietumu piekrastē.

⁸⁶ Saskaņā ar kokaīna ceļu programmu tagad darbojas trīs kopīgas lidostu aizlieguma uzdevumgrupas Kaboverdē, Senegālā un Togo, ar kurām atbalsta cīņu pret organizēto noziedzību uz kokaīna ceļa (iekļautas 36 valstis Rietumāfrikā, Latīņamerikā un Karību jūras reģionā). Kopā ar Interpolu tika uzsākts arī jauns projekts reģionālas policijas informācijas sistēmas izveidei Rietumāfrikā un jaunas saistības narkotiku prekursoru novirzes nepieļaušanai (Latīņamerikā). Šīs programmas ir daļa no līdzsvarotas, integrētas ES pieejas narkotikām, ko atkārtoti apstiprināja jaunajā ES narkotiku apkarošanas stratēģijā 2013.–2020. gadam.

5. KIBERDROŠĪBA

Paziņojuma gatavošana par ES kiberdrošības stratēģiju (pieņemta 2013. gada februārī) notika visu 2012. gadu, tostarp tika veikti pirmie pasākumi spēju veidošanai trešās valstīs un starptautiski informatīvi pasākumi ⁸⁷. ES aktīvi palīdzēja sagatavot otro starptautisko konferenci par kibertelpu, kura notika Budapeštā. AP/PV minētajā pasākumā uzstājās ar runu, uzsverot to, cik svarīgs ir atvērts un brīvs internets, vienlaikus intensificējot cīņu pret kibernetizāciju un citiem kiberdraudiem. Līdzīgus tematus ES izvirzīja arī pirmajā ES un Ķīnas kiberdrošības uzdevumgrupas sanāksmē septembrī Pekinā. Oktobrī Deli notika otrās ES un Indijas konsultācijas kiberdrošības un kibernetizācijas jomā.

6. ENERGOAPGĀDES DROŠĪBA

2012. gadā Komisija cieši sadarbojās ar EĀDD, īstenojot turpmākus pasākumus, kas izklāstīti kopā ar AP/PV izstrādātajā Komisijas paziņojumā par energoapgādes drošību un starptautisko sadarbību (2011. gada septembris) ⁸⁸ saskaņā ar Padomes secinājumiem (2011. gada novembris) par ES enerģētikas politikas ārējās dimensijas stiprināšanu ⁸⁹.

⁸⁷ Eiropas Parlaments 2012. gada 12. jūnijā pieņēma rezolūciju par informācijas kritiskās infrastruktūras aizsardzību – sasniegumi un turpmākie pasākumi virzībā uz globālu kiberdrošību (P7_TA(2012)0237) un 2012. gada 22. novembrī – rezolūciju par kiberdrošību un kiberaizsardzību (P7_TA(2012)0457).

⁸⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par energoapgādes drošību un starptautisko sadarbību – "ES enerģētikas politika: attiecību veidošana ar partneriem ārpus mūsu robežām", COM(2011) 539 final, 7.9.2011.

⁸⁹ Padomes secinājumi par ES enerģētikas politikas ārējās dimensijas stiprināšanu, Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas padomes 3127. sanāksme (enerģētikas jautājumi), Brisele, 2011. gada 24. novembris. Eiropas Parlaments 2012. gada 12. jūnijā pieņēma rezolūciju par sadarbības veidošanu enerģētikas politikā ar partneriem ārpus ES robežām – stratēģiska pieeja drošas, ilgtspējīgas un konkurētspējīgas energoapgādes nodrošināšanai (P7_TA(2012)0238).

2012. gada 5. decembrī Briselē notika ceturrtā **ES un ASV** Enerģētikas padomes sanāksme (turpmāki pasākumi pēc iepriekšējās sanāksmes Vašingtonā 2011. gada novembrī). Darba programma tika vērsta uz Enerģētikas padomes trīskāršajām pilnvarām, proti, energoapgādes drošību, enerģētikas politiku un energotehnoloģiju, nopietni pievēršoties "ASV slānekļa gāzes/naftas revolūcijas" atskaņām, notikumiem enerģētikas jomā ES kaimiņreģionos, un tika apspriestas enerģētikas politikas un tehnoloģiju jomas, kurās ES un ASV varētu sadarboties. ES bija skaidra nostāja attiecībā uz tās interesēm enerģētikas jomā un plašākām pasaules mēroga problēmām saistībā ar klimata pārmaiņām. Cita starpā kā lielisku piemēru saskaņotai diplomātiskajai rīcībai enerģētikas jomā abas puses minēja ciešo sadarbību ar ASV saistībā ar ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu 2012. gadā.

Enerģētikas jomā ES attiecībām ar **Krieviju** arvien ir raksturīga stipra savstarpēja atkarība, jo Krievija joprojām ir galvenā ES ārējā enerģijas piegādātāja, bet ES – lielākā ārējā Krievijas ogļūdeņraža resursu patērētāja. 2012. gada 7. decembrī notika "Southstream" projekta atklāšana, un šajā gadā *Gazprom* noslēdza sarunas ar Serbiju, Ungāriju, Slovēniju un Bulgāriju. 2012. gada oktobrī tika atklāts otrais "Nordstream" gāzes cauruļvads, ar kuru Eiropas patērētājiem ik gadu paredzēts piegādāt līdz pat 55 miljardiem kubikmetru Krievijas gāzes. Eiropas Komisija nolēma uzsākt oficiālu procedūru, lai izmeklētu, vai *Gazprom* nekaitē konkurencei Centrāleiropas un Austrumeiropas gāzes tirgū, pārkāpjot ES prettrestu noteikumus. Visbeidzot, balstoties uz Eiropas Savienības 2012. gada februārī piešķirtajām pilnvarām, sarunas tika uzsāktas arī par nolīgumiem starp ES/Krieviju un **Baltkrieviju** saistībā ar elektroenerģijas tīklu pārvaldību Baltijas reģionā.

2011. gada 1. februārī Enerģētikas kopienai pievienojās **Ukraina**, un no 2012. gada februāra tā ir sasniegusi zināmu progresu attiecībā uz novēloto enerģētikas nozares reformu, ko īsteno saskaņā ar Enerģētikas kopienas līgumu, jo īpaši veicot pasākumus, lai nošķirtu *Naftogas*. Būtiska joma ES stratēģijā Vidusāzijai joprojām bija enerģijas transporta saišu stiprināšana. 2012. gadā tika turpināts darbs pie tā, lai īstenotu 2011. gada septembrī Eiropas Savienības pieņemtās pilnvaras risināt sarunas par juridisku saistošu līgumu starp ES, Azerbaidžānu un Turkmenistānu, ar ko paredz būvēt Kaspijas cauruļvadu sistēmu. Pozitīvs notikumu pavērsiens šajā ziņā bija Starpvaldību nolīgums par Transanatolijas cauruļvada būvniecību, ko Turcija un Azerbaidžāna parakstīja 2012. gada 28. jūnijā, lai no Turcijas austrumu robežas pievadītu gāzi Turcijas rietumu robežai, nodrošinot stabilu tranzītu caur valsti.

2012. gadā ES uzlaboja divpusējās attiecības ar **Irāku**, 2012. gada 11. maijā parakstot partnerības un sadarbības nolīgumu, un tā tagad cer pastiprināt sadarbību jo īpaši enerģētikas jomā, palīdzot Irākai izmantot tās nozīmīgo potenciālu. Daži projekti jau ir uzsākti, piemēram, ES un Irākas Enerģētikas tehnoloģiju centra izveide.

7. KLIMATA PĀRMAIŅAS UN DROŠĪBA

2012. gadā turpinājās Padomes 2011. gada jūlija secinājumu īstenošana, kuros aicināja pastiprināt ES diplomātiju klimata jomā un par prioritāti izvirzīt trīs darbības virzienus, tostarp vērst uzmanību uz saikni starp klimata pārmaiņām, dabas resursu nepietiekamību un starptautisko drošību, veicot preventīvus diplomātijas un īpašus sadarbības pasākumus⁹⁰. Lai turpinātu uzlabot informētību par klimata drošības problēmām, divpusējos un reģionālos politikas dialogos, piemēram, ar ASV, uzmanība joprojām tika vērsta uz propagandas pasākumiem, kā arī iesaistot EĀDD un Eiropas Savienības Militāro štābu īpašos politikas pasākumos. EĀDD arī piedalījās Eiropas Parlamenta Ārlietu komitejas un Drošības un aizsardzības komitejas darbā jautājumos par klimata drošību. Tika paplašināts atbalsts klimata drošības risku analizēšanai un pārvaldībai neaizsargātos reģionos un valstīs, tostarp sniedzot atbalstu lietišķai pētniecībai un dialogam reģionālā mērogā, piemēram, starpdisciplināra pētniecības projekta "Klimata pārmaiņas, ar ūdens resursiem saistīti konflikti un cilvēka drošība – *CLICO*" ietvaros, kura mērķis ir pievērsties "karstajiem punktiem" klimata un ūdensapgādes drošības jomā Sāhelā un Vidusjūras un Tuvo Austrumu reģionā. Turklāt ar stabilitātes instrumenta atbalstu 2012. gadā tika uzsākta jauna trīs gadu reģionāla programma ar Austrumeiropas, Dienvidkaukāza un Vidusāzijas valstīm. Darbs notiek *ENVSEC* (Vides un drošības iniciatīva) konsorciā, kas apvieno EDSO un dažādas ANO aģentūras. Darbības tiek vērstas uz risku izvērtēšanu vietējā līmenī, politiskiem pasākumiem un spēju veidošanu partnerībā ar reģiona pārvaldes iestādēm un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem.

⁹⁰ Eiropas Parlaments 2012. gada 22. novembrī pieņēma rezolūciju par kopējās drošības un aizsardzības politikas lomu saistībā ar klimata krīzēm un dabas katastrofām (P7_TA(2012)0458)

8. ŪDENSAPGĀDES DROŠĪBA

2012. gadā lielāka uzmanība tika pievērsta ūdensapgādes drošībai. "Gimnijas" sanāksmes (ES ārlietu ministri un AP/PV) laikā Pafā (Kipra) 2012. gada septembrī notika stratēģiska diskusija par ūdensapgādes drošību. Pastāvēja vienprātība, ka pievēršanās galvenajiem cēloņiem, it īpaši klimata pārmaiņām un demogrāfiskās un ekonomiskās attīstības grūtībām, ir pamatā starptautiskajiem un Eiropas centieniem, lai novērstu ūdensapgādes problēmas. Taču bija arī viedoklis, ka ūdens resursi ir viens no būtiskiem starptautiskās drošības spriedzes un konfliktu faktoriem, un tādēļ ES ir mudināta vēl vairāk iesaistīties konfliktu novēršanā reģionālajos un pārrobežu ūdens baseinos un veicināt uz sadarbību un ilgtspējīgu ūdens resursu pārvaldi vērstus pasākumus.

Lai labāk izprastu pašreizējo ES un dalībvalstu iesaistīšanos ūdensapgādes drošības jomā un kā sākumpunkts skaidrākas ārpolitikas iesaistes izstrādāšanai 2012. gada beigās ar ES un dalībvalstu līdzdalību tika uzsākti plānošanas pasākumi (*mapping exercise*) ūdensapgādes drošības jomā, lai gūtu priekšstatu par to, kādi ir katra pienākumi. Paredzams, ka minētie plānošanas pasākumi tiks pabeigti 2013. gada sākumā.

2012. gada septembrī līdztekus ANO Ģenerālajai asamblejai Ņujorkā AP/PV kopā ar valsts sekretāri Clinton un Apvienoto Nāciju Organizāciju vadīja ūdensapgādes drošības pasākumu, kurā tika panākta plaša vienošanās par to, ka ūdens ir nozīmīgs stabilitātei un attīstībai, kā arī miera un drošības nodrošināšanai, un tika pieņemts lēmums pastiprināt kopīgos centienus risināt ūdensapgādes drošības problēmas.

25. jūnijā Padome stratēģijas pārskatā par ES stratēģiju jaunām partnerattiecībām ar Vidusāziju, ko Eiropadome pieņēma 2007. gadā, no jauna apstiprināja, ka vide un ūdensapgāde ir svarīgākās darbības jomas ES iesaistē reģionā. ES iesaiste ūdensapgādes drošības jomā Vidusāzijā tika turpināta 2012. gadā, tostarp AP/PV apmeklēja minēto reģionu 2012. gada novembrī.

C. VĒL EFEKTĪVĀKAS DAUDZPUSĒJAS KĀRTĪBAS SEKMĒŠANA

Atzīstot, ka pasaules mēroga problēmām ir vajadzīgi risinājumi pasaules mērogā, ES turpināja sniegt nepārprotamu atbalstu daudzpusējām attiecībām, kā apliecināts Lisabonas līgumā. Vispārējā kārtība, ko Padome pieņēma 2011. gada 22. oktobrī attiecībā uz ES paziņojumu iesniegšanu starptautiskajās organizācijās, tika piemērota praksē visu 2012. gadu, tādējādi tika sekmēta šādu ES paziņojumu iesniegšana. Saskaņota ES dalība daudzpusējos forumos joprojām tika uzskatīta par prioritāti.

1. APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJA

ES turpināja īstenot iekšējos centienus, lai uzlabotu veidu, kā praksē tiek piemēroti 2011. gada maijā pieņemtās ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcijas 65/276 noteikumi par ES dalību ANO darbā. ES pilnā mērā lika lietā Rezolūcijas 65/276 noteikumus un aktīvi piedalījās ANO Ģenerālajā asamblējā, tās komitejās, darba grupās, starptautiskajās sanāksmēs un konferencēs, kas sasauktas Ģenerālās asamblejas paspārnē, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas konferencēs. ES darbības veicināja turpmāku noteikumu īstenošanu praksē un minētās rezolūcijas piemērošanu.

Par sava darba prioritātēm ANO ⁹¹ ES no jauna apstiprināja pašas nosprausto vispārējo mērķi – nodrošināt spēcīgu un efektīvu ANO, kas atrodas starptautiskās sistēmas virsotnē.

⁹¹ 2012. gada 13. jūnijā Eiropas Parlaments pieņēma ieteikumu Padomei par Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 67. sesiju (2012. gada 13. jūnijs) (A7-0186/2012). Padome 2012. gada 23. jūlija sanāksmē pieņēma ES prioritātes Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 67. sesijā (dok. 12851/12).

Miera un drošības jomā viena no galvenajām ES prioritātēm ANO joprojām bija principa "pienākums aizsargāt" īstenošana. ES turpināja strādāt, lai šo jēdzienu īstenotu ES instrumentos un politikā. Krīzes pārvarēšanas jomā ES un ANO joprojām iesaistījās sistemātiskā darbā, pievēršoties tam, kā ES varētu turpināt atbalstīt ANO miera uzturēšanas procesu, un ES turpināja sniegt atbalstu ANO miera veidošanas procesam, jo īpaši atbalstot ANO Miera veidošanas komisiju. ES deva savu artavu, lai pozitīvi rezultāti tiktu sasniegti pašā pirmajā ANO Ģenerālās asamblejas augsta līmeņa sanāksmē par tiesiskuma jautājumiem valsts un starptautiskā mērogā, kas notika 2012. gada septembrī. Šajā sakarā ES un tās dalībvalstis attiecībā uz vairākām jomām puda solījumus ar mērķi pastiprināt tiesiskumu starptautiskā un valsts līmenī gan Eiropas Savienībā, gan ārpus tās, sniedzot atbalstu trešām valstīm. Lielākā daļa no solījumiem būtu jāīsteno līdz 2014. vai 2015. gadam.

Citur šajā ziņojumā sīkāk ir apskatīti cilvēktiesību jautājumi, tādēļ šajā kontekstā pietiek atgādināt tikai to, ka cilvēktiesības, demokrātija un tiesiskums joprojām kā sarkanais pavediens vijās cauri ES darbībai ANO 2012. gada laikā. ES veiksmīgi strādāja pie tā, lai atbalstītu ANO ĢA 67. sesijas rezolūciju par nāvessodu, kā arī iniciatīvas, kuras ES attiecībā uz cilvēktiesību stāvokli konkrētās valstīs īsteno Trešajā komitejā, un turpināja aktīvi sadarboties ar trešām valstīm attiecībā uz galvenajām prioritātēm, piemēram, reliģijas vai ticības brīvību, lai no jauna apstiprinātu un pilnveidotu *acquis* saistībā ar rezolūcijām, kuras ES iesniegusi ANO Ģenerālajai asamblejai un Cilvēktiesību komitejai.

Ilgspējīgas attīstības jomā galvenie prioritārie jautājumi bija "Rio+20" rezultātu izvērtēšana un attīstības sistēmas sagatavošana darbībai pēc 2015. gada. Ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt to, lai šie abi procesi nav virzīti atsevišķi, bet lai tie ir apvienoti vienā, visaptverošā sistēmā. ES strādāja pie tā, lai ANO struktūrās un forumos nodrošinātu saskaņotas un mērķtiecīgas diskusijas attiecībā uz iniciatīvām, kas saistītas ar pārvaldību, tostarp pasaules mēroga ekonomikas pārvaldību, "Rio+20" rezultātu izvērtēšanu un attīstības sistēmu pēc 2015. gada. Kā daļu no turpmākiem pasākumiem pēc "Rio+20" ES atbalstīja to, ka ANO Ģenerālā asambleja pieņem rezolūciju, ar ko stiprina un atjaunina ANO Vides programmu (ANO Vides programma). Galvenais ES mērķis ANO bija arī klimata pārmaiņu apkarošana.

ES arī veicināja ANO sistēmas reformēšanu. Tā joprojām bija apņēmības pilna nodrošināt, lai ANO finanšu resursi tiktu pārvaldīti efektīvi un lietīšķi saskaņā ar budžeta disciplīnas un konsekvences principiem, ievērojot visaugstākos starptautiskos standartus, kā arī stiprināt iedarbīgumu uz vietas.

2. EDSO

ES jo īpaši puda atbalstu EDSO stiprināšanai visā konflikta ciklā (no agrīnas brīdināšanas līdz pēckonfliktu rehabilitācijai), tostarp ar Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos darbu un izmantojot EDSO misijas notikumu vietās. ES puda atzinību par EDSO centieniem atjaunot un turpināt 5+2 sarunas par Moldovas Republikas konflikta risinājumu un atzinīgi vērtēja gūtos panākumus sarunās par galīgo Piedņestras konflikta regulējumu. Lielu nozīmi ES piešķīra arī panākumiem EDSO humānās dimensijas jomā, tostarp saistībā ar EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroju un plašsaziņas līdzekļu brīvības pārstāvi. Sadarbība ar EDSO tika attīstīta tādās jomās kā plašsaziņas līdzekļu brīvība, cilvēktiesības un pārrobežu apdraudējuma novēršana, tostarp ietverot jautājumus par robežu pārvaldību un drošību un kiberdrošību.

ES joprojām augsti vērtē autonomo EDSO iestāžu lomu, uzraugot EDSO dalībvalstu saistību īstenošanu un palīdzot tām uzlabot rādītājus šajā ziņā. Tas iekļauj vēlēšanu novērošanu visā EDSO zonā. ES sniedza ieguldījumu, lai tiktu panākta vienošanās par EDSO lomu Kosovas rezidentu dalības veicināšanai serbu vēlēšanās.

ES turpināja aktīvi piedalīties dialogā par Eiropas drošības nākotni, tostarp rīkojot diskusijas par Helsinki+40 procesu, kā arī EDSO darbā saistībā ar ieroču kontroles stiprināšanu un modernizēšanu un uzticības un drošības vairošanas pasākumiem.

Tomēr, neskatoties uz vadības nozīmīgajiem centieniem un konstruktīvo ES iesaisti, 2012. gada laikā nebija iespējams panākt progresu visās trīs EDSO dimensijās. ES pauda dziļu nožēlu, ka Dublinas ministru padomē 2012. gada decembrī netika pieņemti lēmumi humānajā dimensijā, un bija neapmierināta, ka nebija iespējams vienoties par jautājumiem saistībā ar sadarbības attīstības forumu.

3. EIROPAS PADOME

ES turpināja sadarbību ar Eiropas Padomi (EP) demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību jautājumos atbilstīgi abu organizāciju saprašanās memorandam, jo īpaši attiecībā uz EKP reģionu (īpaši pievēršoties Austrumu partnerībai un Vidusjūras dienvidu reģiona dimensijai) un Rietumbalkāniem. Tai joprojām bija īpaši laba sadarbība ar Eiropas Padomi tieslietu un iekšlietu jautājumos, īstenojot ES "Stokholmas programmu", kā arī tiesiskuma un demokrātijas jomās par konstitucionālo reformu un vēlēšanu likuma jautājumiem cieši sadarbojoties ar Venēcijas komisiju. Ir izveidota efektīva sadarbība starp ES īpašo pārstāvi cilvēktiesību jautājumos un atbilstošu amatpersonu Eiropas Padomē, piemēram, cilvēktiesību komisāru. Ar EUR 4 miljonus vērtu instrumentu kaimiņattiecību politikas austrumu valstīm, ko uzsāka 2011. gadā, tika risināti tādi jautājumi kā tieslietu reforma, kibernetizācija un korupcijas apkarošana. Pēc tam, kad politiskā un tehniskā līmenī tika panākta vienošanās par sadarbību, kopīgās programmas "Demokrātisko reformu nostiprināšana dienvidu kaimiņvalstīs" īstenošana tika uzsākta 2012. gada sākumā Marokā un Tunisijā, pēc tam Jordānijā. Pēc viena gada pārtraukuma, kas bija nepieciešams ES iekšējām apspriedēm par 2011. gadā tehniskajā līmenī panāktās vienošanās projektu, balstoties uz ES priekšlikumiem, tika atsāktas sarunas par ES pievienošanos Eiropas Cilvēktiesību konvencijai.

D. CILVĒKTIESĪBU, DEMOKRĀTIJAS UN TIESISKUMA VEICINĀŠANA

2012. gadā ES cilvēktiesību politikā notika būtiskas izmaiņas. 25. jūnijā pieņemot ES stratēģisko satvaru un rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā, ES no jauna apliecināja, ka cilvēktiesības ir ne tikai tās pamatprincipu pašā centrā, bet tās kā sarkans pavediens vijas cauri visām ES darbībām.

ES STRATĒGISKAIS SATVARS PAR CILVĒKTIESĪBĀM UN DEMOKRĀTIJU

Stratēģiskais satvars⁹² paredz, ka "ES visās savas ārējās darbības jomās bez izņēmumiem veicinās cilvēktiesības". Tajā izklāstīti principi, mērķi un prioritātes, ar kuriem nākamo desmit gadu laikā paredzēts uzlabot ES cilvēktiesību politikas efektivitāti un konsekveni kopumā⁹³. Tas veido pamatu, par ko panākta vienošanās un uz kā balstīsies patiesi kopīgi centieni, kuros iesaistītas ES dalībvalstis, tāpat arī ES iestādes. Stratēģiskajā satvarā ir ietverta arī apņemšanās veidot patiesu partnerību ar pilsonisko sabiedrību.

Stratēģiskais satvars ir saskaņots ES pieeja, lai reaģētu uz jaunām globālām problēmām. Eiropas Komisijas un AP/PV 2011. gada decembra **kopīgais paziņojums** "*Cilvēktiesības un demokrātija – ES ārējās darbības svarīgākais elements – efektīvākas pieejas virzienā*"⁹⁴ vēstī, ka, integrējot cilvēktiesības ārējā politikā, nepieciešams ievērot saskaņotību. Paziņojumā apstiprina, ka cilvēktiesību un demokrātijas kontekstā ES ir jāievēro principi, runājot par kritērijiem un vērtībām, ko tā vēlas saglabāt; tas jāpanāk radoši un ar lielu apņemību gūt konkrētus rezultātus.

⁹² Padomes secinājumi par cilvēktiesībām un demokrātiju, Ārlietu padomes 3179. sanāksme, Luksemburga, 2012. gada 25. jūnijs.

⁹³ Eiropas Parlaments 2012. gada 18. aprīlī pieņēma rezolūciju par gada ziņojumu par cilvēktiesībām pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā, tostarp arī ietekmi uz ES politikas stratēģiju cilvēktiesību jomā (P7_TA(2012)0126); 2012. gada 13. decembrī tas pieņēma rezolūciju par 2011. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā (P7_TA(2012)0503), kā arī rezolūciju par ES cilvēktiesību stratēģijas pārskatīšanu (P7_TA(2012)0504).

⁹⁴ AP/PV un EK kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei. Cilvēktiesības un demokrātija – ES ārējās darbības svarīgākais elements, COM(2011) 886 final.

Satvaru papildina **rīcības plāns**, kurā 36 punktos apvienotas 97 darbības, aptverot laikposmu līdz 2014. gada 31. decembrim. Vienas no rīcības plānā ietvertajām saistībām ir šādas – gada ziņojumā par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē Eiropas Savienībai būtu jāizklāsta savi panākumi mērķu īstenošanā.

Cilvēktiesību aspekts visā ES politikā

Jaunās cilvēktiesību paketes ietvaros šogad ir paredzēta **ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos** iecelšana, lai veicinātu stratēģiskā satvara un rīcības plāna īstenošanu, kā arī lai uzlabotu ES politikas efektivitāti un redzamību⁹⁵. *Stavros Lambrinidis* stājās amatā 2012. gada septembrī un jau ir paudis savu nostāju – it īpaši attiecībā uz ES stratēģiskajiem partneriem, kaimiņreģiona valstīm un valstīm pārejas procesā. Viņš vadīja cilvēktiesību dialogus ar Meksiku un Āfrikas Savienību; strādāja pie tā, lai attīstītu attiecības ar Krieviju un Ēģipti; piedalījās augsta līmeņa pasākumos, piemēram, ANO Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību forumā un EDSO humānās dimensijas īstenošanas sanāsmē, kā arī tikās ar cilvēktiesību aizstāvjiem, Eiropas Parlamenta deputātiem un dalībvalstu pārstāvjiem. Viņš atbalstīja ES darbu tādās cilvēktiesību jomās kā dzimumu līdztiesība, reliģijas vai ticības brīvība un vārda brīvība.

Eiropas Savienībai 2012. gads bija rosīgs gads, – saskaņā ar satvaru tā vēl vairāk centās nostiprināt cilvēktiesību aspektu savās darbībās. Visām 140 delegācijām un birojiem, kā arī 15 KDAP misijām un operācijām tagad uz vietas ir izveidoti **cilvēktiesību un demokrātijas kontaktpunkti**.

101 valstī ir iecelti arī cilvēktiesību aizstāvju sadarbības koordinatori. Cilvēktiesību kontaktpunkti tagad ir izveidoti katrā ģeogrāfiskajā izpilddirektorātā, un to mērķis ir konsekventi iekļaut cilvēktiesību jautājumus visā EĀDD darbā.

⁹⁵ Eiropas Parlaments 2012. gada 13. jūnijā pieņēma rezolūciju par ES īpašo pārstāvi cilvēktiesību jautājumos (P7_TA(2012)0250).

Komisijas **Starpdienestu grupa cilvēktiesību jautājumos** saistībā ar stratēģisko satvaru un rīcības plānu atkārtoti palielināja savas darbības apmērus. 2012. gadā tā vairākas reizes rīkoja EĀDD un Komisijas ģenerāldirektorātu tikšanos, tādējādi pierādot, ka tā spēj nodrošināt saskaņotu rīcību starp visiem cilvēktiesību jautājumos iesaistītajiem dažādajiem dienestiem.

2012. gadā jaunums bija augsta līmeņa **Eiropas Parlamenta, EĀDD un Komisijas kontaktgrupas izveide cilvēktiesību jautājumos**. Arī šī grupa tika izveidota stratēģiskā satvara un rīcības plāna ietvaros. Pēc pirmās sanāksmes 2012. gada 16. aprīlī tā darbojās kā forums Eiropas Parlamenta deputātu un EĀDD augsta ranga ierēdņu regulārai viedokļu apmaiņai par cilvēktiesību jautājumiem. Kopš stratēģiskā satvara un rīcības plāna pieņemšanas grupa ir turpinājusi sanāksmes un šobrīd tiek uzskatīta par svarīgu saziņas kanālu.

Šajā gadā ES aktīvāk pauda apņemšanos veidot partnerības ar **pilsonisko sabiedrību**. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas tiek regulāri uzklaustītas saistībā ar visa veida plānošanu, un tās tagad ir cieši iesaistītas politikas veidošanā, piemēram, izstrādājot pamatnostādnes cilvēktiesību jomā un visaptverošu pieeju ANO Drošības padomes Rezolūcijai 1325 par sievietēm, mieru un drošību.

ES darbības šajā jomā ir ārkārtīgi nozīmīgas, jo 2012. gadā tika samazināta NVO telpa. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas aizvien vairāk sastopas ar nopietniem un daudzveidīgiem vārda un pulcēšanās brīvības ierobežojumiem, ko tām nosaka valsts iestādes, kas vēlas apklusināt šīs organizācijas un apspiest to darbības.

Lai palīdzētu šīm organizācijām 2012. gadā vairāk nekā 100 valstīs **EIDHR** (Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments) sniedza atbalstu cilvēktiesību aizstāvjiem, pilsoniskajai sabiedrībai un citām iesaistītajām personām. Lai vēl vairāk atbalstītu to centienus, Eiropas Komisija regulas priekšlikumā ierosināja piešķirt EUR 1,4 miljardus laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam, taču joprojām notiek sarunas par konkrētu budžetu un tā tvērumu.

Oktobra Komisijas paziņojumā "**Demokrātijas un ilgtspējīgas attīstības pirmsākumi: Eiropas iesaistīšanās ar pilsonisko sabiedrību ārējo attiecību jomā**"⁹⁶ skaidri tiek pausta ES apņemšanās sniegt lielāku atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām partnervalstīs, lai tās varētu pilnībā veikt savu lomu, sniedzot sociālos pakalpojumus, nodrošinot pārredzamību, labas pārvaldības aizstāvību un piedalītos politikas veidošanā. Šobrīd notiek plānošanas pasākumi, lai varētu palielināt ES darbību efektivitāti.

Oktobrī tika izveidots arī **Eiropas Demokrātijas fonds (EED)**, kura mērķis ir atbalstīt demokrātijas aizstāvjus, kas cīnās par demokrātisku pāreju Eiropas kaimiņreģionā un ārpus tā⁹⁷. Tas ir paredzēts jau esošo instrumentu, tostarp *EIDHR*, papildināšanai. *EED* pievienoto vērtību radīs ātrs un elastīgs atbalsts tiem dalībniekiem, kuri vēl nesaņem atbalstu vai kuri to saņem nepietiekami, vai kuriem ir grūtības saņemt atbalstu no jau esošajiem ES instrumentiem; uzskatāmākie piemēri ir pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kustības un atsevišķi aktīvisti, kas darbojas plurālistiskas daudzpartiju sistēmas labā, neatkarīgi no viņu lieluma un oficiālā statusa.

Bet pats svarīgākais tomēr ir tas, kas slēpjas aiz iestāžu daiļrunības un iesniegtajiem ziņojumiem, – vai ES politika un projekti realitātē uzlabo cilvēktiesību situāciju.

Cilvēktiesību vispārējas piemērošanas veicināšana

2012. gada laikā ES atkārtoti apstiprināja savu apņemšanos veicināt un aizsargāt visa veida cilvēktiesības, gan pilsoniskās un politiskās, gan ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības. Šajā sakarā 14. ikgadējais **ES NVO forums** par cilvēktiesībām, kas notika decembrī, apvienoja vairāk nekā 200 iesaistīto cilvēktiesību aizstāvju, aktīvistu un politikas veidotāju, kas apņēmušies kopīgas intereses pārvērst kopīgā rīcībā. Aktīvi piedaloties pārstāvjiem no starptautiskiem un reģionāliem cilvēktiesību mehānismiem no visas pasaules, forumā izvērtēja reģionālo mehānismu lomu universāluma veicināšanā.

⁹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0492:FIN:EN:PDF>

⁹⁷ Eiropas Parlaments 2012. gada 29. martā pieņēma ieteikumu Padomei par Eiropas Demokrātijas fonda iespējamās izveides kārtību (P7_TA(2012)0113).

ES turpināja strādāt ANO līmenī, lai veicinātu cilvēktiesību vispārēju piemērošanu. Tā mudināja ratificēt galvenos starptautiskos cilvēktiesību līgumus un turpināja uzsvērt, ka cilvēktiesību, pārvaldības, demokrātijas, tiesiskuma jautājumus nepieciešams integrēt tūkstošgades attīstības mērķu satvarā (TAM) pēc 2015. gada.

Ir svarīgi apzināties cilvēktiesību universālo būtību, lai cīnītos ar problēmām, kas sniedzas pāri valstu robežām. 2012. gadam iezīmīga bija jaunu **cilvēktiesību krīžu** parādīšanās, un jau esošo krīžu pasliktināšanās visā pasaulē – gan represīvu likumu ieviešana dažās Austrumeiropas un Vidusāzijas valstīs, gan ieilgusi drošības krīze Sāhelā. 2012. gadā strauji pasliktinājās situācija Mali – valsts apvērsums un ekstrēmu bruņotu grupējumu darbības izraisīja rupjus cilvēktiesību pārkāpumus. Visu reģionu satricināja politiskie nemieri, teroristu aktivitāte, narkotisko vielu nelikumīga tirdzniecība un ieroču kontrabanda, izplatoties pāri robežām un apdraudot mieru un drošību.

Eiropas Savienība, vēršoties pret cilvēktiesību aizstāvju un NVO telpas samazināšanos, kā arī pret dzimumu nevienlīdzības turpināšanos, lika lietā virkni instrumentu, lai sniegtu atbalstu cilvēkiem, kam tas nepieciešams.

Cilvēktiesības visos ES ārpolitikas aspektos

2012. gadā ES visās savas ārējās darbības jomās bez izņēmumiem veicināja cilvēktiesības. ES 2012. gadā turpināja nodrošināt to, lai cilvēktiesību klauzulas tiktu integrētas visos politiskos pamat nolīgumos ar industriālajām un neindustriālajām valstīm, un lai atbilstošas saiknes tiek veidotas ar brīvās tirdzniecības nolīgumiem. Tas joprojām bija aktuāli, lai gan ne vienmēr bija viegli panākt vienošanos ar partnervalsti. Šādas klauzulas 2012. gadā tika iekļautas nolīgumos ar Irāku, Vjetnamu, Centrālameriku un Filipīnām ⁹⁸.

⁹⁸ Eiropas Parlaments 2012. gada 14. jūnijā pieņēma rezolūciju par nesodāmības gadījumiem Filipīnās (P7_TA(2012)0264).

Kopējās drošības un aizsardzības politikas ietvaros sadarbībā ar apmācību iestādēm no ES dalībvalstīm un pilsonisko sabiedrību, tika izstrādāti pirms nosūtīšanas sniegtas apmācības modeļi par cilvēktiesībām, bērnu aizsardzību un dzimumu līdztiesību, un tie tiks pilnībā izmantoti 2013. gadā.

ES prioritāšu īstenošana cilvēktiesību jomā

2012. gadā ES turpināja atkārtoti paust savu nostāju pret **nāvēssodu** un pielietoja visus diplomātiskos instrumentus, kas bija tās rīcībā, lai visā pasaulē panāktu nāvēssoda atcelšanu. Virzība uz nāvēssoda atcelšanu ir viena no galvenajām prioritātēm, kas apzināta stratēģiskajā satvarā un rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā.

Atzīmējot pasaules un Eiropas dienu pret nāvēssodu 10. oktobrī, ES un Eiropas Padome nāca klajā ar kopīgu paziņojumu, kurā atkārtoti apliecināja nostāju pret nāvēssoda piemērošanu jebkādos apstākļos un apņemšanos panākt nāvēssoda atcelšanu visā pasaulē. ES delegācijas visā pasaulē atzīmēja šo dienu, rīkojot dažādus seminārus, preses konferences, izstādes un pasākumus.

ES turpināja paust savu nostāju pret nāvēssodu visos nozīmīgākajos forumos, īpaši ANO, EDSO un Eiropas Padomē. Veicot plašu lobēšanu un ietekmes pasākumus, ES kopā ar dalībvalstīm aktīvi piedalījās starpreģionu aliansē, kas atbalsta ANO Ģenerālās asamblejas 2010. gada 21. decembra Rezolūciju 65/206, kurā atkārtots aicinājums noteikt moratoriju nāvēssoda piemērošanai. Salīdzinot ar līdzīgām rezolūcijām 2007., 2008. un 2010. gadā, šo rezolūciju pieņēma ar iepriekš nepieredzēti lielu balsu skaitu – 111 balsis "par", 41 "pret" un 34 "atturo".

Tika turpināts darbs, lai noteiktu jaunas **cilvēktiesību pamatnostādnes**, kā arī turpinātu izstrādāt jau esošās. Šie ir praktiski instrumenti, kas paredzēti, lai ES pārstāvjiem palīdzētu notikumu vietā labāk virzīt cilvēktiesību politiku. Tika uzsākts darbs pie reliģijas vai ticības brīvības pamatnostādņu izstrādes un LGBTI ⁹⁹ (lesbietes, geji, biseksuāļi, transpersonas un interseksuāļi) rīku kopuma pārstrādāšanu par pamatnostādnēm. Tika pārskatītas arī Eiropas Savienības politiskās pamatnostādnes attiecībā uz trešām valstīm par spīdzināšanu un citiem nežēlīgiem, necilvēcīgiem vai cieņu pazemojošiem apiešanās un sodīšanas veidiem. Tāpat 2012. gadā tika atjauninātas pamatnostādnes par invaliditāti un attīstību.

ES cilvēktiesību prioritāšu sarakstā redzamu vietu ieņēma **bērni**. Vairāk nekā 50 valstīs ar programmu "Ieguldījums cilvēkos" un *EIDHR* tika finansēti daudzi uz bērniem vērsti projekti. Tajā skaitā ES uzsāka īstenot 15 projektus saistībā ar bērnu darba aizliegšanu, kuru kopējā vērtība ir aptuveni EUR 11,1 miljons.

2012. gadā ES veica globālu lobēšanas kampaņu, lai veicinātu abu Konvencijas par bērna tiesībām fakultatīvo protokolu par bērnu iesaistīšanu bruņotos konfliktos ratifikāciju un Starptautiskās Darba organizācijas (*ILO*) Konvencijas Nr. 182 par smagāko bērnu darba veidu aizliegšanu ratifikāciju. Vēl tika ratificēti 18 dažādi citi instrumenti.

⁹⁹ Eiropas Parlaments 2012. gada 5. jūlijā pieņēma rezolūciju par vardarbību pret lesbietēm un lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un starpdzimuma personu (LGBTI) tiesībām Āfrikā (P7_TA(2012)0299).

2012. gada darba kārtībā svarīgi bija jautājumi par **dzimumu līdztiesību** ¹⁰⁰. ES turpināja veicināt sieviešu tiesības, aktīvi risinot cilvēktiesību dialogus un apspriežoties ar partneriem. 2012. gada novembrī tika sagatavots un pieņemts otrais īstenošanas ziņojums par ES rīcības plānu attiecībā uz dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm saistībā ar attīstību. Ziņojumā ietverti konkrēti piemēri par dzimumu līdztiesības jautājumu iekļaušanu ES ģeogrāfiskajos instrumentos. Attiecībā uz jautājumu par iespēju nodrošināšanu "Vienlīdzīgas nākotnes partnerības" ("*Equal Futures Partnership*") ietvaros septembrī ES un 12 līdzdibinātājas valstis kā prioritātes apņēmas panākt sieviešu līdzdalību politikā un ekonomisko iespēju uzlabošanu.

ES turpināja uzņemties vadošo lomu, īstenojot visaptverošo pieeju attiecībā uz ANO Drošības Padomes Rezolūciju 1325 par sievietēm, mieru un drošību. Šajā gadā tā aktīvi pievērsās jautājumiem par sievietēm, mieru un drošību vairāk nekā 70 valstīs, piešķirot atbalstu aptuveni EUR 200 miljonu apmērā, lai izstrādātu un īstenotu valstu rīcības plānus, dibinātu nevalstiskās organizācijas un apmācītu valstu aģentūras ¹⁰¹.

ES pieņēma uz cilvēktiesībām vērstu un ar dzimumu līdztiesību saistītu pieeju **ES Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā**, ko pieņēma 2012. gada jūnijā. Stratēģijā tiek turpināta visaptveroša pieeja, kurā uzmanību vērš uz cilvēku tirdzniecības novēršanu, noziedznieku saukšanu pie atbildības, cietušo aizsardzību un partnerībām ar dažādām iesaistītajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību.

¹⁰⁰ Ikgadējā KDAP cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības jautājumu konsultantu sanāksme notika 2012. gada 15. jūnijā Briselē. Konsultanti no gandrīz visām misijām un operācijām sniedza informāciju par paveikto darbu un apsprieda jo īpaši trīs tematus: mācības un resursi, darbs ar pilsonisko sabiedrību un iekšējie/organizatoriskie jautājumi, tostarp attiecības ar galvenajām mītnēm. Visu KDAP civilo misiju plānošanas dokumentiem ietver skaidras atsauces uz cilvēktiesībām/dzimumu līdztiesību, miera un drošības jautājumiem; 50 % no pilnvarojumiem ietver tādas pašas skaidras atsauces, un 60 % misiju ziņo par šiem jautājumiem. 60 % KDAP civilo misiju ir iecēluši konsultantus dzimumu līdztiesības jautājumos vai kontaktpunktus, kas konkrēti nodarbojas ar krīzes pārvarēšanas dzimumu aspektiem.

¹⁰¹ Eiropas Parlaments 2012. gada 2. februārī pieņēma rezolūciju par sieviešu situāciju kara apstākļos (P7_TA(2012)0028).

Attiecībā uz **vārda brīvību tiešsaistē un ārpus tās**¹⁰² ES divpusējo attiecību ietvaros ar trešām valstīm (Irāna, Sīrija, Ķīna, Ēģipte, Lībija, Vjetnama) un daudzpusējos forumos vairākkārt ir nosodījusi vārda brīvības un interneta piekļuves ierobežojumus, kā arī kā arī emuāru autoru apcietināšanu. Jūnijā ES ieņēma nozīmīgu lomu, nodrošinot to, ka Cilvēktiesību padome vienprātīgi pieņem pirmo rezolūciju par vārda brīvības aizsargāšanu internetā, ko ierosināja Zviedrija¹⁰³. Ar "Neatvienošanas stratēģiju" ES turpināja sniegt pastāvīgu atbalstu autoritārā režīma interneta lietotājiem, emuāru autoriem un kiberaktīvistiem.

Izglītība

Viens no galvenajiem horizontālajiem jautājumiem, ko apsprieda "Gimnijas" sanāsmē (Pafa, 2012. gada 7. un 8. septembris), bija izglītība. AP/PV izvirzīja izglītību kā galveno horizontālo jautājumu, kas būtu jāatspoguļo visaptverošajā pieejā ārpolitikai. "Maigās varas" potenciāls pārveidot sabiedrību tika uzsvērts kā jēdziens, kam vajadzētu būt mūsu ārpolitikas pamatā. Tas jo īpaši attiecas uz konfliktu novēršanu, iesaistīšanos konfliktu zonās un valstīs, kurās notiek pāreja. Tika paustas bažas par sieviešu un meiteņu zemo līdzdalību izglītības sistēmā, un tika uzsvērtā vajadzība piešķirt resursus izglītības infrastruktūrai.

Darbs ar divpusējiem partneriem

2012. gadā ES centās panākt ietekmi uz vietas, veicot dialogus un piemērojot īpaši pielāgotas pieejas.

¹⁰² Eiropas Parlaments 2012. gada 11. decembrī pieņēma rezolūciju par Digitālās brīvības stratēģiju ES ārpolitikā (P7_TA(2012)0470).

¹⁰³ A/HRC/20/L.13 "Cilvēktiesību veicināšana, aizsardzība un īstenošana internetā", <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G12/147/10/PDF/G1214710.pdf?OpenElement>

Gada laikā tika rīkoti 30 **īpaši cilvēktiesību dialogi** un konsultācijas, kuros ar partnervalstīm tika apspriesti problēmjautājumi. Brazīlijā, Gruzijā, Indonēzijā un Meksikā paralēli cilvēktiesību dialogiem notika arī semināri ar pilsonisko sabiedrību. 2012. gadā AP/PV un EĀDD sniedza vairākus paziņojumus un deklarācijas, un daudzās citās vietās notika "aizkulišu" diplomātiskie pasākumi.

No ES delegācijām tika saņemtas un dalībvalstīm nosūtītas 140 **valstu cilvēktiesību stratēģijas**, un Padome novembrī apstiprināja pirmās 48 stratēģijas. Lai gan jāapliecina, ka apstiprināšanas process ir izrādījies garš, visas stratēģijas sagatavoja ES misiju vadītāji, un tās jau ir apstiprinātas vietējā līmenī un jau tiek īstenotas; pirmie īstenošanas ziņojumi, kas balstīti uz situācijas izvērtēšanu uz vietas, tiek sagaidīti 2013. gada sākumā.

Darbs ar daudzpusēju iestāžu starpniecību

Nav labāka foruma par **Apvienoto Nāciju Organizāciju**, lai nodrošinātu, ka vispārējās cilvēktiesības tiek atzītas un piemērotas attiecībā uz jebkuru sievieti, vīrieti un bērnu – lai kur tie arī dzīvotu.

2012. gadā ES turpināja iesaistīties ANO cilvēktiesību forumos. Raugoties no ES perspektīvas, visas trīs **Cilvēktiesību padomes** sesijas, kas notika gada laikā, bija ļoti veiksmīgas¹⁰⁴. ES izstrādāja rezolūcijas par Sīriju, Mjanmu/Birmu, Korejas Tautas Demokrātisko Republiku (kopā ar Japānu) un Baltkrieviju, tostarp tematiskas rezolūcijas par reliģijas vai ticības brīvību un bērna tiesībām (kopā ar Latīņamerikas un Karību jūras valstu grupu, (*GRULAC*)). Tā aktīvi atbalstīja vēl daudzas citas rezolūcijas, tostarp rezolūciju par vārda brīvību, par Šrilanku, Irānu, Eritreju, Kotdivuāru un Somāliju. ES ierosināja izstrādāt jaunu valsts pilnvarojumu un īpašu referentu Baltkrievijai un atbalstīja jaunā īpašā referenta par Eritreju iecelšanu. ES ar dalībvalstu atbalstu pilnībā atbalstīja izmeklēšanas komisiju par Sīriju un piešķīra nepieciešamos pilnvarojuma pagarinājumus, kā arī stingri aicināja nodrošināt pārskatatbildību un novērst nesodāmību. Starp tematiskajiem jautājumiem dominēja sieviešu cilvēktiesības, un 20. sesijas laikā ES kopā ar Brazīliju rīkoja labi apmeklētu papildpasākumu par sieviešu cilvēktiesību aizstāvjiem.

¹⁰⁴ Eiropas Parlaments 2012. gada 16. februārī pieņēma rezolūciju par Parlamenta nostāju attiecībā uz ANO Cilvēktiesību padomes 19. sesiju (P7_TA(2012)0058).

Ģenerālās asamblejas 67. sesijas laikā **Ņujorkā** ar lielu atbalstu tika apstiprinātas visas ES ierosmes. Līdz šim gan balsu skaita ziņā, gan līdzdalības ziņā lielākais atbalsts tika saņemts par starpreģionu ierosmi pret nāvessodu, apstiprinot globālo tendenci virzīties uz nāvessoda atcelšanu. Ņemot vērā gūtos panākumus saistībā ar Mjanmu/Birmu, tika panākta vienprātība attiecībā uz rezolūciju par šo valsti, kas ir atzīstams progress, taču tas norāda arī uz atlikušajām cilvēktiesību problēmjomām, kurās būtu nepieciešams turpmāks darbs. Bez balsojuma tika pieņemts teksts par KTDR un ierosme par Sīriju, ko iesniedza plaša Arābu līgas vadītu valstu koalīcija, tostarp dažas ES dalībvalstis, guva rekordlielu atbalstu. Ar ES atbalstu tika iesniegta visaptveroša rezolūcija par cilvēktiesībām Irānā, un to pieņēma ar labiem rezultātiem. No jauna vienprātīgi tika pieņemta ES ikgadējā rezolūcija par reliģijas vai ticības brīvību. Sesijā tika pieņemta arī rezolūcija par bērna tiesībām, uzmanību vēršot uz pamatiedzīvotāju bērniem, un tika pieņemta pati pirmā ANO ĢA rezolūcija – pēc Āfrikas iniciatīvas un ar stingru ES atbalstu –, kurā aicina izbeigt sieviešu dzimumorgānu sakroplošanu, kā arī teksti, kuros aicina izskaust jebkāda veida vardarbību pret sievietēm un ārpustiesas sodīšanu ar nāvi.

Šajā gadā ES turpināja cieši sadarboties ar **reģionālajiem partneriem** visā pasaulē, piemēram, Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO), Āfrikas Savienību, kā arī Arābu valstu līgu, un uzsāka sadarbību ar Islāma sadarbības organizāciju. Pirmo reizi tika pieņemtas ES prioritātes sadarbībai ar Eiropas Padomi 2012.–2013. gadā, kas saistītas ar Eiropas Padomes darbības divgadu programmu. ES un Eiropas Padome ir īstenojušas aizvien lielāku skaitu kopīgu programmu tādās jomās kā tiesiskums, demokrātija un cilvēktiesības; 2012. gadā projektu summa sasniedza EUR 101 miljona vērtību (vidējais ES līdzfinansējums – 89 %).

ES kopējā sadarbība

2012. gads bija iezīmīgs ar to, ka tika pastiprināta sadarbība starp ES iestādēm.

Priekšsēdētāji *Van Rompuy, Barroso* un *Schulz* 10. decembrī saņēma **Nobela miera prēmiju**. Tika nolemts, ka ar Nobela miera prēmiju iegūtie līdzekļi tiks izmantoti, lai finansētu projektus, kas paredzēti bruņotos konfliktos cietušo bērnu izglītošanai.

Prēmija ir liela atzinība par iepriekš sasniegto, bet tā arī vērš uzmanību uz to, ka visiem eiropiešiem – ES iestādēm, dalībvalstīm un 500 miljoniem iedzīvotāju – ir jāsadarbojas un jāpalielina pūliņi, lai veicinātu un aizsargātu cilvēktiesības ne tikai mūsu robežās, bet arī visā pasaulē.

Demokrātija un tiesiskums

Demokrātija un tiesiskums ir ES cilvēktiesību politikas neatņemama sastāvdaļa. 2012. gadā ES turpināja centīgi atbalstīt vēlēšanu procesus visā pasaulē, nosūtot **vēlēšanu novērošanas misijas (EOM)** un **vēlēšanu ekspertu misijas (EEM)**, kā arī sniedzot atbalstu vēlēšanu norisei un vietējiem novērotājiem. Kopumā ES 2012. gadā nosūtīja 13 vēlēšanu novērošanas misijas un vēlēšanu ekspertu misijas. Šīs misijas sniedza ieguldījumu demokrātijas atbalstā ES kaimiņreģionā (vēlēšanu novērošanas misija Alžīrijā, vēlēšanu izvērtēšanas grupa Lībijā un vēlēšanu ekspertu misija Ēģiptē), bija klāt, kad notika varas nodošana opozīcijai (vēlēšanu novērošanas misija un vēlēšanu ekspertu misija Senegālā, vēlēšanu ekspertu misija Meksikā) un demokrātijas nostiprināšana nestabilās valstīs (vēlēšanu novērošanas misija Austrumtimorā un Sjerraleonē).

Tika pastiprināti centieni, lai nodrošinātu sistemātisku ES vēlēšanu misiju ieteikumu turpmāku ievērošanu. Visas Padomes ģeogrāfiskās darba grupas tika iesaistītas, un visām ES delegācijām tika nosūtīti norādījumi. Šo pasākumu ietvaros decembrī ES uz Malāviju nosūtīja pirmo vēlēšanu pārraudzības misiju, kuras uzdevums bija izvērtēt vēlēšanu reformā gūtos panākumus un ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumu ietekmi.

Pēc 2011. gadā jo īpaši dienvidu kaimiņreģionā gūtajiem nozīmīgajiem sasniegumiem demokrātijas un cilvēktiesību jomā, 2012. gadā realitāte un izaicinājumi bija daudz skarbāki, uzsverot to, ka ir nepieciešamas vairāk nekā vienas vēlēšanas, lai demokrātija nostiprinātos.

Politisko procesu nepakļāvīgā būtība Ēģiptē pierādīja to, cik trausla ir pāreja un cik daudz konsolidācijas joprojām ir vajadzīgs. Skaidri parādījās saikne starp politisko un pilsonisko tiesību izpildi un ekonomikas, sociālo un kultūras tiesību izmantošanu, jo šī saikne atrisās politiskajās sistēmās, kas ir (vai nav) spējīgas sniegt labklājību pilsoņiem, tostarp sievietēm un minoritātēm.

Tika organizētas ES īpašās uzdevumgrupas Tunisijā (2011. gadā), Jordānijā (2012. gadā) un Ēģiptē (2012. gadā), lai sniegtu tik ļoti nepieciešamo politisko un ekonomisko atbalstu šajās valstīs, kurās notiek pāreja uz demokrātiju. Šādējādi ES parādīja gatavību būt par patiesu partneri, taču tikai tad, ja tiks nodrošināta cilvēktiesību un demokrātijas principu ievērošana.

Gada laikā ES, lai panāktu pilnvērtīgu cilvēktiesību un demokrātijas ievērošanu, centās izmantot visus tās rīcībā esošos instrumentus – politisko dialogu, attīstības sadarbību, ierobežojošus pasākumus. Papildus 2009. gada Padomes secinājumiem¹⁰⁵ darbs tika turpināts pie saskaņotākas pieejas demokrātijas atbalstam. Oktobrī tika pieņemts saskaņots kopīgais ziņojums par demokrātijas atbalsta rīcības plānu īstenošanu deviņās izmēģinājuma valstīs. Gūtā pieredze tiks izmantota nākamajās izmēģinājuma valstīs 2013. gada sākumā.

Demokrātija un tiesiskums ir noteikti cieši saistīti ar **attīstību**. 2012. gadā ES virzīja ES nākotnes attīstības sadarbības politiku ar pārmaiņu programmu¹⁰⁶, kurā uzsvērts, ka jāatbalsta tāda **pieeja attīstībai, kuras pamatā ir cilvēktiesības**, un jānodrošina, ka attīstības procesi ir ietveroši. Arī "Budžeta atbalsta pamatnostādņēs"¹⁰⁷ cilvēktiesības, pārvaldība un demokrātija ir noteiktas kā galvenās ES attīstības sadarbības prioritātes.

¹⁰⁵ Padomes secinājumi par demokrātijas atbalstu ES ārējās attiecībās – ceļā uz labāku saskaņotību un efektivitāti (dok. [16081/09](http://register.consilium.europa.eu/pdf/lv/09/st16/st16081.lv09.pdf)), <http://register.consilium.europa.eu/pdf/lv/09/st16/st16081.lv09.pdf>

¹⁰⁶ Padomes secinājumi "ES attīstības politikas ietekmes palielināšana: "Pārmaiņu programma" (Ārlietu padomes 3166. sanāksme, 2012. gada 14. maijs, Brisele).

¹⁰⁷ Padomes secinājumi "Turpmāka pieeja saistībā ar ES budžeta atbalstu trešām valstīm", Ārlietu padomes 3166. sanāksme Briselē 2012. gada 14. maijā.

Briselē 2012. gada 22. un 23. novembrī notika seminārs "Tiesiskums KDAP misiju ekspertiem". Tā bija pirmā reize, kad CPĪC (Civilās plānošanas un īstenošanas centrs) rīkoja šādu pasākumu par tiesiskumu. Seminārā pievērsās problēmām, ar kādām sastopas CPĪC desmit misijās Eiropā, Āfrikā, Tuvajos un Vidējos Austrumos, kurās tā atbalsta tiesiskuma attīstīšanu. CPĪC nodrošināja forumu, kurā apmainīties ar viedokļiem, apspriesties un izveidot iesaistīto personu un ekspertu tīklu turpmākiem pasākumiem šajā jomā ¹⁰⁸.

2012. gadā ES turpināja atbalstīt un uzlabot iesaisti, lai stiprinātu tiesiskumu visās savās KDAP misijās, tostarp jo īpaši *EULEX Kosovo*, *EUPOL Afghanistan*, *EUJUST Lex Iraq* un *EUPOL COPPS* (okupētās palestīniešu teritorijas).

E. EFEKTĪVĀKA, SPĒJĪGĀKA UN SASKAŅOTĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA AR KDAP STARPNIECĪBU

2012. gadā tika sāktas trīs jaunas civilās misijas: *EUCAP NESTOR*, lai atbalstītu reģiona jūras spēku izveidi Āfrikas ragā un Indijas okeāna rietumdaļas valstīs; *EUAVSEC* Dienvidsudāna, lai palīdzētu stiprināt drošību Džūbas starptautiskajā lidostā, un *EUCAP Sahel Niger*, lai uzlabotu Nigēras drošības spēku spēju veidošanu terorisma un organizētas noziedzības apkarošanā. Turklāt 2012. gada beigās tika arī pabeigts plānot KDAP rīcību Mali un Lībijā.

¹⁰⁸ Seminārā divas dienas pulcējās aptuveni 60 cilvēki no piecām dažādām misijām (*EUJUSTLEX IRAQ*, *EULEX KOSOVO*, *EUPOL AFGHANISTAN*, *EUPOL CONGO*, *EUPOLCOPPS*), citām ES iestādēm, ANO, dalībvalstīm, NVO, apmācību centriem, kā arī pētnieki.

Valstu un valdību vadītāji 2012. gada 14. decembrī – pieņemot procesuālus secinājumus par KDAP, gatavojoties 2013. gada decembrī paredzētajām Eiropadomes diskusijām par drošību un aizsardzību, – deva skaidru vēstījumu, lai stiprinātu ES spēju darboties, nodrošinot drošību. Gatavojoties minētajām debatēm, Eiropadome – atgādinot apņemšanos stiprināt KDAP kā visaptverošas ES pieejas svarīgu sastāvdaļu – aicināja AP (ar EĀDD un EAA starpniecību) un Komisiju līdz 2013. gada septembrim ziņot par to attiecīgajiem priekšlikumiem un darbībām, lai stiprinātu KDAP un uzlabotu civilo un militāro spēju pieejamību. Šajā sakarā Eiropadome ir noteikusi trīs prioritātes: i) palielināt KDAP efektivitāti, pamanāmību un ietekmi; ii) paplašināt aizsardzības spēju attīstību; iii) stiprināt Eiropas aizsardzības nozari ¹⁰⁹.

1. SPĒJĪGĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA

1.1. Konceptijas par KDAP darbībām

ES koncepciju attīstība joprojām bija laicīgi un svarīgi centieni, kas vajadzīgi ES spēju attīstībai 2012. gadā saistībā ar triju jaunu misiju sākšanu. Konceptijas ir izšķiroši līdzekļi, ko izmanto kā pamatnorādes un rokasgrāmatas KDAP darbībai dažādās jomās. Veco koncepciju pārskatīšana un jauno koncepciju attīstīšana, balstoties uz ES krīzes pārvarēšanas misijās gūto mācību un citu starptautisko dalībnieku pieredzi, palīdz uzlabot un paātrināt jaunu misiju un operāciju plānošanu. Mācības ir gūtas galvenokārt no pašas ES pieredzes, un tās tiek apstiprinātas un īstenotas, pateicoties jaunām vai atjaunotām koncepcijām. Daži no vissvarīgākajiem konceptuālajiem darbiem bija – pārskatīt un atjaunot "EDAP Robežsardzes misijas koncepciju saistībā ar krīžu civilu pārvarēšanu" un izstrādāt "Jūras drošības operāciju koncepciju" ¹¹⁰.

¹⁰⁹ Eiropas Parlaments 2012. gada 22. novembrī pieņēma rezolūciju par kopējās drošības un aizsardzības politikas īstenošanu (P7_TA(2012)0455). EP pieņēma arī rezolūciju par ES savstarpējās aizsardzības un solidaritātes noteikumiem - politiskie un darbības aspekti (P7_TA(2012)0456).

¹¹⁰ Eiropas Parlaments 2012. gada 10. maijā pieņēma rezolūciju par jūras pirātismu (P7_TA(2012)0203).

1.2. Civilās un militārās spējas

CIVILĀS SPĒJAS

2012. gadā tiks īstenoti svarīgi pasākumi, lai turpinātu attīstīt KDAP civilās spējas. Turklāt tā kā ES turpina izvērst dažādas un sarežģītas misijas, bieži naidīgā vidē un kur vajadzīgs plašs speciālistu spektrs, ir vajadzīgs turpmāks darbs.

Atbildot uz Padomes 2011. gada decembra uzdevumu, EĀDD izstrādāja daudzgadu civilo spēju attīstības plānu, balstoties uz darbu, kas veikts saskaņā ar abiem civilajiem pamatmērķiem, lai izveidotu ilgstošu shēmu KĀDP civilo spēju attīstībai, izmantojot dažādos darba virzienus civilo spēju attīstībai un ziņošanas un politiskās vadības strukturēšanai ¹¹¹.

2012. gadā notika četri augsta līmeņa semināri par to, kā atvieglot civilo darbinieku nosūtīšanu KDAP misijās ¹¹², un tajos pievērsās civilo darbinieku trūķumam KDAP misijās tiesiskuma jomā. Civilo spēju jautājums 2012. gadā ieguva lielu politisku redzamību arī, pateicoties drošības politikas direktoru diskusijai. Šo praksi turpinās 2013. gadā.

Liels progress 2012. gadā tika panākts, lai pabeigtu programmatūras vides *Goalkeeper* (civilo spēju pārvaldības instruments) izstrādi, kuras mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm izveidot savus civilo darbinieku sarakstus un izmantot Eiropā piešķirtās apmācības iespējas ¹¹³, lai atvieglinātu civilo spēju izvēršanu KDAP misijās.

¹¹¹ Padomes 2011. gada decembra uzdevums ir iekļauts KDAP – Padomes secinājumi (dok. 17991/11). Par veikto darbu saskaņā ar diviem civilajiem pamatmērķiem sk. Nobeiguma ziņojumu par 2008. gada civilo pamatmērķi (dok. 14807/07) un Nobeiguma ziņojumu par 2010. gada civilo pamatmērķi (dok. 16817/10).

¹¹² Četri semināri (2009. gada jūnijā, 2010. gada jūlijā, 2011. gada jūlijā, 2012. gada septembrī), kas notika Briselē, bija paredzēti augsta līmeņa pārstāvjiem no visām valsts ministrijām un dienestiem, kuri tajā brīdī ir atbildīgi par darbinieku nosūtīšanu uz civilajām KDAP misijām. Attiecīgie semināru ziņojumi ir iekļauti dok. 12018/09 (2009. gada seminārs), dok. 14201/10 (2010. gada seminārs), dok. 16109/11 (2011. gada seminārs) un dok. 15337/12 (2012. gada seminārs). Par dalībvalstu progresu, kā atvieglināt civilo darbinieku nosūtīšanu uz KDAP misijām, tika ziņots Padomei 2009. gada novembrī un 2010. gada decembrī (sk. attiecīgi dokumentus 15842/09 un 16989/10). Trešajam progresu ziņojumam jānāk klajā 2013. gada sākumā.

¹¹³ Jaunākais *Goalkeeper* progresu ziņojums ir iekļauts dok. 12312/12. Ceturto *Goalkeeper* progresu ziņojumu ir paredzēts laist klajā 2013. gada aprīlī.

Noris darbs, lai stiprinātu saiknes starp KDAP un brīvības, drošības un tiesiskuma jomu, lai palielinātu iekšējās drošības kopienas apzināšanos par civilo misiju vajadzībām attiecībā uz darbiniekiem, izmantojot vairākas darbības ar dalībvalstu, ES iekšējo drošības aģentūru un ES iestāžu iesaisti.

Tāpat 2012. gada beigās turpmāko KDAP misiju straujā izvietošana tika lielā mērā pastiprināta, izveidojot KDAP noliktavu, kuras galvenais mērķis būs misijas ātri apgādāt ar aprīkojumu, kas ir būtisks to straujai izvietošanai un darbībai.

Visbeidzot, 2012. gada rudenī Komisija (saskaņā ar spēkā esošajiem Finanšu regulas noteikumiem) atvieglināja iepirkuma noteikumus, kas attiecas uz misijām, kuras darbojas krīžu skartajās valstīs – tādējādi KDAP misijas vieglāk var īstenot savas vajadzības attiecībā uz aprīkojumu un pakalpojumiem.

MILITĀRĀS SPĒJAS

Padome novembra secinājumos atgādināja aicinājumu saglabāt un turpmāk attīstīt militārās spējas, lai atbalstītu un stiprinātu KDAP, kas liek pamatus ES spējai darboties kā drošības nodrošinātājai plašākas visaptverošas pieejas kontekstā. Kipra organizēja dažādus pasākumus par militārām spējām, tādējādi jautājumu izvirzot priekšplānā visu līmeņu diskusijās 2012. gada otrajā pusē.

Pēc 2011. gadā veiktās EAA Spēju attīstības plāna atjaunošanas jauna pārskatīšana tiek gatavota 2014. gadā, risinot gan satura, gan struktūras jautājumu.

Panākumi, kas Eiropas Militārās komitejas vadībā tika gūti ES militāro spēju attīstības procesā, tika izklāstīti Vienotajā progresā ziņojumā par ES militāro spēju attīstību ¹¹⁴. Starp galvenajiem aprakstītajiem panākumiem bija resursu apvienošana un koplietošana (ar uzsvaru uz apmācību un izglītību), kiberaizsardzība, militārā iesaiste Eiropas vienotajā gaisa telpā, koncepciju izstrāde un apgādes atbalsts KDAP operācijām. Galvenie konstatētie pašreizējie trūkumi ir saistīti ar samazinātu atbalsta līmeni ES jūras spēku un gaisa spēku ātras reaģēšanas mehānismiem, kavējumu ES operāciju teritoriālo tīklu īstermiņa attīstībā un pastāvīgajām vakancēm ES kaujas vienību sarakstā, kas, iespējams, var samazināt ES ātras militāras reakcijas spēju.

Attiecībā uz trūkumu pārskatīšanu Padome novembra secinājumos uzsvēra, ka militāro spēju attīstībā ir jākoncentrējas uz trūkumu novēršanu un jaunu KDAP prasību ievērošanu. Tā aicināja ES Militāro komiteju 2013. gadā izskatīt militāro spēju trūkumus un prioritātes, kas būtu ieguldījums Eiropas Aizsardzības aģentūras (EAA) spēju attīstības plānā, kura mērķis ir sniegt informāciju saistībā ar valsts lēmumiem par aizsardzības ieguldījumiem spēju attīstībai.

Resursu apvienošana un kopīga izmantošana

Sadarbības projektu izstrādes divējāda pieceja, kas veido Eiropas aizsardzības sadarbību sistemātiskāku un noturīgāku ilgtermiņā, turpinājās, balstoties uz ES centieniem. Šajā sakarā EAA valde pieņēma brīvprātīgo rīcības kodeksu resursu apvienošanai un kopīgai izmantošanai, tostarp konkrētas darbības, lai atbalstītu sadarbību valsts lēmumu pieņemšanas procesos. Progress tika panākts arī attiecībā uz EAA atbalstītajiem resursu apvienošanas un kopīgas izmantošanas projektiem. Tiešām 2012. gadā tika gūti ievērojami rezultāti, jo īpaši tādās jomās kā degvielas uzpilde gaisā (parakstīta nodomu vēstule par Eiropas stratēģiskās iniciatīvas īstenošanu saistībā ar daudzfunkcionālu cisternu pārvadājumiem), helikopteru pilotu apmācība (parakstīti tehniskie nosacījumi helikopteru pilotu mācību programmas īstenošanai), pašdarinātu spridzekļu neitralizācijas apmācība, medicīniskie lauka hospitāļi, jūras uzraudzība, satelītsakari (pakalpojumu iepirkumu daļa) un diplomātiskā pielaipe (parakstīti programmas nosacījumi attiecībā uz diplomātisko pielaidi dalībnieku militārajiem gaisa kuģiem, kas veic pārvadājumus to attiecīgajā valsts gaisa telpā vai teritorijā).

¹¹⁴ Vienotais progresā ziņojums par ES militāro spēju attīstību no 2011. gada novembra līdz 2012. gada oktobrim (dok. 15476/12, 25.10.2012.).

Padome novembra secinājumos pauda gandarījumu par sagatavošanas darbu, ko veica Komisijas darba grupa aizsardzības nozares un tirgus jautājumos, mudinot Eiropas Komisiju un EAA ciešāk sadarboties ar dalībvalstīm, lai Eiropā izveidotu konkurētspējīgāku un pārredzamāku aizsardzības tirgu un spēcīgāku Eiropas aizsardzības nozari, un veicināt sinerģiju divējāda lietojuma pētniecībā un tehnoloģijās (arī tādās jomās kā bezpilota lidaparāti, kiberdrošība, jūras satiksmes drošība, kosmos, enerģētika un vide).

1.3. Gūtā pieredze un labākā prakse civilajā un militārajā KDAP

Tiek stiprināta sistēma, lai gūtu pieredzi no KDAP civilajām un militārajām dimensijām. EĀDD 30. novembrī iepazīstināja ar dokumentu kopumu "Gūtā pieredze: galarezultāta uzlabošana". To atzinīgi novērtēja dalībvalstis. Starp dokumentiem bija projekts koncepcijai par pieredzi un labāko praksi civilajā KDAP, kurā uzsvēra, ka jānodrošina pieredzes konkrēta īstenošana un tās pārveidošana labākajā praksē, lai sniegtu pozitīvus modeļus.

Daļa no "galarezultāta uzlabošanas" bija divi kopīgie civilie/militārie ziņojumi: viens ziņojums par ikgadējo civilo/militāro pieredzi un labāko praksi un tematisks pieredzes ziņojums par civilo/militāro KDAP atbalstu drošības sektora reformai. Drošības sektora reforma ir viena no galvenajām jomām, kurā ES iesaistās, atbalstot starptautisko mieru un drošību. Krīžu pārvarēšanas un plānošanas direktorāts iepazīstināja ar ziņojumiem, kurus PDK atzinīgi novērtēja. Tika iesniegts arī ziņojums par pieredzi, kas KDAP jomā gūta no EK finansētās policijas spēku apmācības programmas *EUPFT* 2008.–2010. gadā. Ieteikumi no minētajiem ziņojumiem ietekmēs darbu ar pieredzi un labāko praksi 2013. gadā.

2012. gadā tika izveidota arī civilās un militārās pieredzes un labākās prakses datubāze KDAP jomā, lai atvieglinātu krīzes pārvaldības praktiķu dalīšanos ar zināšanām, pieredzi un labāko praksi. Šis īpaši nozīmīgais uzdevums ietver visas ieinteresētās personas (Padome, EĀDD, Komisijas struktūrvienības): debates par gūto pieredzi turpinājās 2013. gadā, kad EĀDD un Komisija Padomes apstiprināšanai būs iesniegusi ceļa karti par faktiskajiem uzlabojumiem.

1.4. Apmācība un mācības

Ievērojami centieni 2012. gadā tika ieguldīti ES un dalībvalstu līmenī, lai sasniegtu vispārējos mērķus un uzlabotu KDAP apmācību attiecībā uz visām darbinieku kategorijām, kas darbojas KDAP jautājumos vai ir nosūtīti KDAP misijās un operācijās.

EĀDD 2012. gada maijā pirmo reizi organizēja sanāksmi, kas sapulcināja apmācības nodaļu vadītājus un apmācības speciālistus no KDAP misijām un operācijām, ES iestādēm un galvenos apmācības sniedzējus krīzes pārvarēšanas jomā. Pasākums atvieglināja sakarus starp trim galvenajām iesaistīto dalībnieku grupām, tostarp diskusijas par labāko praksi misiju iekšējās apmācības aktivitātēs, arī to saikni ar pirms nosūtīšanas sniegto apmācību, un palielināja apzināšanos par apmācības atbalsta instrumentiem, kas pieejami ES līmenī. Sanāksmē piedalījās daudz dalībnieku, kas to pozitīvi novērtēja. Tā kļuva par ikgadēju notikumu.

Notika svarīgi apmācības pasākumi arī par tādiem jautājumiem kā iespējamu KDAP misiju un operāciju vecāko misiju vadītāju sagatavošana, stratēģisku misiju plānošana un dzimumu līdztiesības jautājumu iekļaušana KDAP operatīvajās darbībās.

Visaptveroša pieeja tika attīstīta tādējādi, ka ES Militārais štābs organizēja trīs uz stratēģiju vērstus operatīvās plānošanas kursus, kuros piedalījās dalībnieki no ES iestādēm. ES Militārais štābs un Eiropas Drošības un aizsardzības koledža (EDAK) sekmīgi vadīja pirmos kopīgos orientācijas kursus. EDAK cieši sadarbojās arī ar ES policijas koledžu (CEPOL) un Komisijas projektu "Eiropas jaunā apmācību ierosme krīžu civilās pārvarēšanas jomā", kas cita starpā organizē pirms izvietojšanas rīkotas apmācības vairākām civilām KDAP misijām.

EĀDD un Komisija 2012. gadā sagatavoja priekšlikumu, lai stiprinātu EDAK un to saistītu ciešāk ar EĀDD.

Atspoguļojot pēc Lisabonas līguma izveidoto vidi, EĀDD pirmo reizi vadīja krīzes novēršanas mācības, proti, "*Multi Layer 2012*", kurās apmācīja saistībā ar visiem trim lēmumu veidošanas līmeņiem ¹¹⁵, sniedzot KDAP atbildi uz izdomātu krīzi. Šo mācību dotā vērtība bija to elementu pārbaude, kas ietilpst jaunajās krīzes pārvarēšanas procedūrās un EĀDD krīžu reaģēšanas sistēmā. Šajās mācībās gūtā pieredze palīdzēs pārskatīt un grozīt ES mācību politiku un koncepciju, kas jāpabeidz 2013. gadā.

2. EFEKTĪVĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA

2.1. Sadarbība ar partneriem krīžu pārvarēšanā

PARTNERVALSTIS

Tika pastiprināti centieni, lai turpinātu būtisku dialogu un sadarbību ar trešām valstīm, tostarp ar stratēģiskiem partneriem, un attīstītu attiecības ar jaunām partnervalstīm. Dalībvalstis apstiprināja ieteikumu kopumu, lai uzlabotu un pastiprinātu sadarbību ar partneriem KDAP jautājumos, kam būs vajadzīgi turpmāki pasākumi. ES turpināja dialogu ar Eiropas NATO dalībvalstīm, kas nav ES dalībvalstis, ar citām valstīm, kas ir ES kandidātvalstis, kā arī ar vairākām citām nozīmīgām partnervalstīm, tostarp ar ASV, Kanādu, Ķīnu, Japānu, Krieviju un Ukrainu, un ES austrumu un dienvidu kaimiņvalstīm.

2012. gadā 14 valstis (Albānija, ASV, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Čīle, Horvātija, Islande, Jaunzēlande, Kanāda, Melnkalne, Norvēģija, Serbija, Šveice, Turcija, Ukraina) piedalījās 9 KDAP misijās un operācijās (*EUFOR ALTHEA*, *EUJUST LEX Iraq*, *EULEX Kosovo*, *EUPM BiH* (pilnvaru termiņš beidzās 2012. gada 30. jūnijā), *EUPOL COPPS*, *EUPOL Afghanistan*, *EUNAVFOR ATALANTA*, *EUTM SOMALIA*, *EUSEC RD Congo*). Turpinājās sekmīga sadarbība ar dažiem citiem partneriem pirātisma apkarošanas jomā.

¹¹⁵ Lēmumu veidošanas trīs līmeņi, kas ietilpa mācībās, bija: politiski stratēģiskais, militāri stratēģiskais un operatīvais līmenis.

2012. gadā bijusi Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Jaunzēlande un Moldovas Republika noslēdza ar ES nolīgumus, lai izveidotu sistēmu to dalībai ES krīžu pārvarēšanas operācijās ("dalības pamatnolīgumi"). Ir sāktas sarunas par dalības pamatnolīgumiem ar Gruziju un Korejas Republiku.

2.2. Starptautiskās organizācijas

ES un NATO

2012. gadā efektīvi un raiti turpinājās ES un NATO ciešā sadarbība krīzes novēršanas jomā "*Berlin plus*" mehānisma ietvaros saistībā ar KDAP operāciju *EUFOR Althea* Bosnijā un Hercegovinā.

Kad noskaidrojās, ka plānošana attiecībā uz Mali varētu novest pie jaunas ES militārās operācijas, tika nodrošināta procesa pilnīga pārredzamība sabiedrotajām Eiropas valstīm, kas nav ES dalībvalstis, gan divpusējā līmenī, gan saskaņotajā formātā.

EĀDD piedalījās NATO krīzes pārvarēšanas mācībās "CMX 12" kā novērotājs.

Atbilstoši 2010. gada septembra Eiropadomes dotajām pilnvarām 2012. gadā turpinājās 2011. gadā NATO ģenerālsekretāram nosūtīto konkrēto priekšlikumu īstenošana.

- Šobrīd daudzās krīžu pārvarēšanas jomās ir izveidojušies personāla savstarpējie kontakti. Personāla augsta līmeņa sanāksmes jaunos formātos ir palīdzējušas uzlabot pārredzamību un papildināmību kopīgu interešu jautājumos, īpaši jomās, kur abas organizācijas darbojas līdztekus.
- ES personāls ir rīkojis informatīvās sanāksmes NATO darba grupām tādos jautājumos kā kiberaizsardzība vai terorisma apkarošana, un NATO personāls savukārt par šiem pašiem jautājumiem ir rīkojis informatīvās sanāksmes ES darba grupām; tas ir nodrošinājis viedokļu apmaiņu, ko atzinīgi vērtēja dalībvalstis un abu organizāciju dalībnieces.
- Turklāt attiecībā uz aizsardzības spējām turpinājās ES un NATO personāla ražīga sadarbība resursu apvienošanā un kopīgā izmantošanā un viedās aizsardzības projektu saskaņošanā, lai nodrošinātu saskaņotību, savstarpēju papildināmību un lai novērstu dublēšanos.

ES un ANO

PDK 2012. gada 3. jūlijā apstiprināja "Rīcības plānu ES KDAP atbalsta ANO miera uzturēšanas operācijām stiprināšanai". 2012. gada rudenī ES sāka īstenot šo rīcības plānu. Pirmajā posmā īpaša uzmanība tika pievērsta tām darbībām, kuras ir ANO un ES galvenās prioritātes un kuras ir jāīsteno salīdzinoši īsā laika posmā.

2012. gada 2. februārī Briselē notika ES un ANO Krīžu pārvarēšanas koordinācijas komitejas 12. sanāksme. Tā bija pirmā koordinācijas komiteja kopš EĀDD izveides un arī pirmā sanāksme pēc divu gadu pārtraukuma. Darba kārtībā bija jautājumi par krīzēm Āfrikā, piemēram, Dienvidsudāna, Kongo Demokrātiskā Republika un Somālija, un tika apspriesti arī jautājumi par koordinācijas komitejas jauno darbības kārtību un civilajām spējām. Nākamā sanāksme notika 26. novembrī Ņujorkā, un tās uzmanības lokā atkal bija notikumi Āfrikā, proti, Mali, Somālija un Kongo Demokrātiskā Republika. Tika apspriesti arī jautājumi par plānošanu un cilvēktiesībām miera uzturēšanā/krīžu pārvarēšanā.

AP/PV un Starptautiskās Jūrnieceības organizācijas (*IMO*) ģenerālsekretārs 2012. gada maijā parakstīja Kopīgu deklarāciju par partnerību jūras pirātisma un bruņotas laupīšanas apkarošanā Indijas okeāna rietumdaļā.

Turklāt saistībā ar Somālijas piekrastes pirātisma jautājumu kontaktgrupu ir izveidota "Spēju veidošanas koordinācijas grupa", apvienojot galvenās organizācijas, kas ir atbildīgas par spēju veidošanas pasākumu lielākās daļas īstenošanu Indijas okeāna rietumdaļā. To darbu atviegloja vispārēji pieejama starptautiska datubāze, kurā iekļauti visi attiecīgie spēju veidošanas pasākumi šajā reģionā.

2.3. ES Satelītcentrs (ESSC)

2012. gadā turpinājās tendence, kas vērojama attiecībā uz ES Satelītcentra (ESSC) pieaugošo lomu kopējā drošības un aizsardzības politikā (KDAP). Nodrošinot analīzi par satelītu attēliem konfliktu skartās valstīs un reģionos, Satelītcentrs sniedz atbalstu lēmumu pieņemšanas procesam saistībā ar KDAP misiju un operāciju sākšanu un norisi. Satelītu attēlu analīze par situāciju Sīrijā palīdzēja veidot ES nostāju. Masu iznīcināšanas ieroču iespējamās izplatīšanas un raķešu spēku attīstības novērošana palīdzēja risināt politiskas sarunas ar Irānu.

Pašreizējās krīzes Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos dēļ Centra uzdevumu skaits ir pieaudzis. Pavisam kopā Satelītcentrs strādāja pie 84 jauniem uzdevumiem, kā rezultātā tika radīti vairāk nekā 800 ¹¹⁶ produktu. EĀDD un arī ES dalībvalstis izmanto šo atbalstu.

2012. gadā ESSC apliecināja savu spēju gandrīz reāllaikā atbalstīt ANO operāciju uz vietas Sīrijā – *UNSMIS*. Centra lielākais darba apjoms viena atsevišķa uzdevuma ietvaros bija krīzes novērošana Sīrijā, un šajā sakarībā tas izstrādāja vairāk nekā 300 produktu. Šajā laikposmā ESSC strādāja krīzes režīmā (virsstundu darbs, darbs maiņās un darbs nedēļas nogalēs).

ESSC spējas kļūst aizvien pamanāmākas, un starptautisku organizāciju (ANO, ĀS, NATO) pieprasījumu skaits pakāpeniski pieaug. ESSC veido pamatu ES unikālajai spējai darboties kā drošības garantam, kas spēj laicīgi sniegt atbalstu ES partneru misijām vai operācijām.

¹¹⁶ 2011. gadā ESSC izstrādāja aptuveni 600 produktu.

2012. gada 14. septembrī AP/PV iesniedza Padomei ziņojumu par Eiropas Savienības Satelītcentra darbību. Šajā ziņojumā ir uzsvērts, ka Centrs ir skaidri pierādījis sava darba lietderību un kvalitāti. Tomēr tajā ir arī atzīmēts, ka nesenās krīzes liecina par Centra operatīvo spēju pārslogotību gan cilvēku, gan finanšu resursu ziņā.

3. SASKAŅOTĀKA KRĪŽU PĀRVARĒŠANA

Civilas un militāras sinerģijas

Sinerģiju veicināšana starp dalībvalstīm civilu un militāru spēju pilnveidošanā ir paredzēta, lai veidotu pilnīgākas ES operatīvās spējas konfliktu novēršanas un krīžu pārvarēšanas jomā. Šis darbs ietver plašu darbību klāstu, kas cita starpā veicina civilu vai militāru spēju divējādu izmantošanu, jaunas mācību paketes operāciju zonās izvietotajam personālam, apgādes atbalsta sinerģijas, labāku civilu un militāru elementu savstarpēju izmantojamību, labāku instrumentu kopīgo izmantošanu un operācijās gūtās pieredzes apkopošanu, kā arī saskaņotāku ziņojumu sniegšanu par spēju attīstību.

2012. gada jūlijā PDK izvērtēšanai tika iesniegts ziņojums par minēto darba plāna pasākumu rezultātiem ¹¹⁷. Turpinās darbs, lai noteiktu darbību prioritātes un uzlabotu procesa efektivitāti.

¹¹⁷ "Sinerģijas veicināšana starp ES civilo un militāro spēju attīstību – Progresā ziņojums par darba plāna rezultātiem līdz 2012. gada pirmā ceturkšņa beigām" (dok. 12586/12, 2012. gada 16. jūlijs).

II DAĻA: 2012. GADA KĀDP ZIŅOJUMA IESKATS TURPMĀKAJĀS DARBĪBĀS

Atbalsts ilgtermiņa demokrātiskajām pārmaiņām dienvidu kaimiņvalstīs vēl aizvien būs ES ārējās darbības galvenais mērķis, pamatojoties uz Partnerības demokrātijai un kopīgai labklājībai īstenošanu, par ko vienojās 2011. gadā, un pieeju "lielāks atbalsts lielākām reformām", kas ir iekļauta Eiropas kaimiņattiecību politikā. Turpmāk tiks izmantota tā sauktā "uzdevumgrupas pieeja", apvienojot ES, reģiona valdības, starptautiskās finanšu iestādes un dažādas vietējās nevalstiskās ieinteresētās personas un privātā sektora pārstāvjus. Pāreja ir sarežģīts process. ES būtu jāsaglabā un vajadzības gadījumā jāpastiprina iesaistīšanās šajā procesā, tostarp svarīgākajos brīžos un ilgtermiņā.

Nesenie satraucošie notikumi, īpaši Ēģiptē, iezīmē turpmākās problēmas reģionā, kurām ir jāpievērš būtiska politiskā uzmanība. Turpmāka iesaistīšanās būs vajadzīga arī pašreizējā diezgan sarežģītajā pārejā Tunisijā un Lībijā. Pārejas atbalstā būs jāņem vērā diferencēta pieeja, partneru objektīvās vajadzības, vietējās kultūras tradīcijas un vērtības, bet tam arī stingri jābalstās uz galveno ES vērtību, piemēram, demokrātijas, cilvēktiesību un iekļautības, stimulēšanu.

Tuvākajā nākotnē Sīrija joprojām būs saistīta ar lielām problēmām. ES ir apņēmusies turpināt savu iesaistīšanos ciešā sadarbībā ar tās starptautiskajiem partneriem, jo īpaši ar Arābu valstu līgu un ANO, meklējot veidus, kā palīdzēt sākt politisko procesu, lai izbeigtu krīzi, un ir apņēmības pilna palīdzēt humanitārajā krīzē cietušajiem un Sīrijas kaimiņvalstīm.

Nepieciešamība panākt progresu Tuvo Austrumu miera procesā vēl arvien ir jautājums, kas steidzami jārisina, ņemot vērā arī arvien pieaugošās grūtības nosargāt divu valstu risinājumu un pieaugošo radikalizāciju reģionā pēc pārmaiņām, ko atnesa Arābu pavasaris 2011. gadā. ES – kā Tuvo Austrumu Kvarteta locekle – turpinās aktīvi sekmēt priekšnosacījumu veidošanu tam, lai puses atgrieztos pie sarunu galda, nolūkā rast stabilu risinājumu, lai abas valstis dzīvotu mierā un drošībā. Ir vērts turpināt meklēt partneru iespējas īstenot Arābu miera ierosmi. Īpaši svarīgi būs reģionālie kontakti. Tas, ka tika darīts gals 2012. gada septembrī pieaugušajai spriedzei, apliecināja, ka Ēģiptei var būt konstruktīva loma bīstamu reģionālu situāciju kļedēšanā. Tādēļ ir jāturpina intensīvs dialogs ar Kairu.

Joprojām būtiski svarīga būs pastāvīga ES iesaiste austrumu kaimiņvalstīs, izmantojot arī Austrumu partnerību. 2013. gada svarīgākais notikums būs Viļņas Austrumu partnerības samits novembrī. ES pārraudzīs, kā Ukraina pilda nosacījumus, ko 2012. gada decembrī izvirzīja Ārlietu padome ES un Ukrainas asociācijas nolīguma parakstīšanai/padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas izveidei, un tā stāšanos spēkā, tostarp iespēju provizoriski piemērot līguma daļas. Turklāt līdz samitam Viļņā ES centīsies veicināt politiskās asociācijas un ekonomikas integrācijas procesu ar progresīvākajām Austrumeiropas valstīm, iespējams, parafējot asociācijas nolīgumu/padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Moldovas Republiku, Armēniju un Gruziju. Attiecībā uz ieilgušiem konfliktiem ES cieši sadarbosies ar Ukrainas EDSO vadību, lai veicinātu progresu virzībā uz Piedņestras konflikta stabilu risinājumu un saistībā ar Ženēvas sarunām par konfliktiem Gruzijā, kā arī saistībā ar centieniem rast risinājumu Kalnu Karabahas konfliktam.

Uzmanību turpinās pievērst tam, lai nodrošinātu saskaņu starp Austrumu partnerības un reģionālās sadarbības ierosmju daudzpusējiem pasākumiem (piemēram, Melnās jūras reģiona sinerģija).

Rietumbalkāni arī turpmāk būs prioritāte, un īpaši tās Serbijas un Kosovas vienošanās īstenošana, kurā starpniecību veica AP/PV un kurā ES ir ieguldījusi ievērojamas pūles un resursus. Tas ir svarīgs solis, lai panāktu vispārējo mērķi normalizēt attiecības starp abām pusēm – tas ir svarīgs priekšnoteikums, lai varētu panākt turpmāku progresu attiecīgajā Eiropas integrācijas procesā. Nākamais pagrieziena punkts abu valstu ES integrācijas procesā ir sarunu sākšana ar Serbiju un sarunas par stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu. Ņemot vērā ES perspektīvu Rietumbalkānos un no tās izrietošo unikālo ES rīcības efektivitāti, ir gan būtiski, gan izdevīgi, lai ES joprojām ieņemtu galveno lomu Serbijas un Kosovas turpmākajās attiecībās.

Horvātijas dalība arī padziļinās ES attiecības ar minēto reģionu un sniegs iespējas uzturēt turpmākus sakarus ar citiem bijušās Dienvidslāvijas locekļiem. Jācer, ka Horvātijas nesenā pievienošanās ES, kā arī Serbijas progress it īpaši pamudinās Bosniju un Hercegovinu gūt zināmu progresu tās virzībā uz dalību Savienībā.

Kā ievērojams reģiona un pasaules mēroga drošības apdraudējums Irāna vēl aizvien būs galvenā prioritāte, jo tās kodol darbības turpina paplašināties un tāpēc starptautiskās sabiedrības bažas joprojām ir lielas. Ir steidzami jārīkojas, lai rastu risinājumu Irānas kodolprogrammas jautājumam. AP/PV kopā ar E3+3 turpina vadīt intensīvus diplomātiskos centienus iesaistīt Irānu jēgpilnu sarunu procesā, lai atjaunotu starptautisko ticību Irānas kodolprogrammas miermīlīgiem nolūkiem. Saskaņā ar divējādo pieeju – diplomātisko iesaistīšanos un spiedienu – ES ierobežojošie pasākumi paliks spēkā līdz brīdim, kad Irāna radīs nosacījumus šo sankciju izbeigšanai, izpildot visas savas starptautiskās saistības, tostarp pilnībā īstenojot ANO DP un SAEA Valdes rezolūcijas.

Ziemeļkorejas kodolambīcijas un kareivīgā nostāja joprojām būs svarīgs drauds drošībai Tālajos Austrumos, it īpaši attiecībā uz svarīgākajiem reģiona partneriem, Korejas Republiku un Japānu. ES arī turpmāk būs svarīga dalībiece reģionālās spriedzes mazināšanā un aktīvi atbalstīs ANO DP, lai piespiestu Phenjaņu pārtraukt savas darbības un ievērot savas starptautiskās saistības, vienlaikus saglabājot savu būtisko iesaistīšanās politiku, tostarp ierobežojošos pasākumus, ar Korejas Tautas Demokrātisko Republiku.

Partnerības un partnerattiecības arī turpmāk būs ES ārējās darbības pamats, pamatojoties uz prioritātēm, ko AP/PV savu pilnvaru termiņa sākumā noteica attiecībā uz stratēģiskiem partneriem. Līdzīgi domājošas valstis, it īpaši ASV, bet arī citas valstis, kā, piemēram, Kanāda, arī turpmāk būs svarīgas, lai palīdzētu panākt ES mērķus pasaules mērogā. Piemēram, ar ASV ir īpaši izveidota sadarbība saistībā ar Irānas kodolprogrammu un arī attiecībā uz Rietumbalkāniem. Prezidenta *Obama* otrā pilnvaru termiņa laikā dziļākas sadarbības izveidei svarīgas būs izcilas darba attiecības starp AP/PV un ASV valsts sekretāru *Kerry*. ES un ASV attiecības tiks stiprinātas, arī sākot sarunas par transatlantisko tirdzniecības un ieguldījumu partnerības nolīgumu (TTIP), kura nozīmīgums ir daudz plašāks, nekā jautājumi par ekonomiku.

Attiecībā uz Krieviju turpināsim attīstīt mūsu divpusējās attiecības. Virkne jautājumu paliek neatrisināti, bet kopējais virziens ir skaidrs, un mums ir jāturpina centieni cita starpā likvidēt neatrisinātos šķēršļus tirdzniecības, enerģētikas un vīzu jomā. Jāturpina arī centieni paplašināt ārlietu politikas sadarbību, tostarp mūsu kopējā kaimiņvalstu teritorijā un ieilgušajos konfliktos.

Būs svarīgi iesaistīt Ķīnas jauno vadību, pamatojoties uz esošo sadarbību un dialogu par drošības jautājumiem, tostarp pirātisma apkarošanu Somālijas piekrastē. Ziemeļkorejas nesenie raķešu un kodolizmēģinājumi radīs papildu slogu attiecībām ar Ķīnu, tāpat kā arī ES stratēģiskajai partnerībai ar Korejas Republiku.

Ar citiem svarīgiem partneriem (piem., Ēģipti, Pakistānu, Indonēziju, Maroku) centīsies panākt arī regulāru un neformālu dialogu ārlietu jomā un drošības jomā, lai palielinātu konkrētu sadarbību un izveidotu savstarpēji pieņemamas atbildes uz starptautiskām problēmām.

Problēmu risināšanai ES rīcībā ir ārkārtīgi plašs ārējo attiecību politikas un instrumentu klāsts – sākot ar diplomātiskiem, drošības, aizsardzības, finanšu, tirdzniecības, attīstības instrumentiem un beidzot ar humānās palīdzības instrumentiem. Turklāt tā ir ES – ārējo attiecību dalībnieces – galvenā priekšrocība. EĀDD un Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu turpinās veicināt visaptverošu pieeju ārējām attiecībām. Šā darba ietvaros AP un Komisija iesniegs priekšlikumu par visaptverošas pieejas turpmāku veicināšanu attiecībā uz krīzes pārvarēšanu un visos konflikta cikla posmos – sākot ar agrīno brīdināšanu un konfliktu novēršanu, reaģēšanu uz krīzes situācijām un krīžu pārvarēšanu un beidzot ar atveseļošanas, miera veidošanas un ilgtermiņa attīstības centieniem.

Drošības un stabilitātes atjaunošanas process Mali ieņems svarīgu vietu ES vispusīgajās darbībās, ko tā veiks Sāhelas reģionā. ES apmācības misija Mali (*EUTM Mali*) palīdzēs uzlabot Mali bruņoto spēku militārās spējas, lai, darbojoties civilo iestāžu pakļautībā, varētu atjaunot valsts teritoriālo integritāti. Līdztekus ES turpinās strādāt ar starptautiskajiem dalībniekiem, tostarp ar Rietumāfrikas valstu ekonomikas kopienu, lai sniegtu atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas daudzdimensiālajai integrētajai stabilizācijas misijai Mali (*MINUSMA*) un iespējamiem turpmākiem stabilizācijas pasākumiem. Pastiprināta sadarbība ar valdību tiks izvērsta arī jautājumā par nedrošību un terorismu Nigērijā. Jautājums par pirātismu un organizēto noziedzību, tostarp par narkotiku apkarošanu un cita veida nelikumīgu tirdzniecību, tiks risināts, izmantojot ES atbalsta programmu jaunajai Rietumāfrikas un Centrālāfrikas stratēģijai attiecībā uz Gvinejas līci, kuras izstrāde reģionālajiem valstu vadītājiem ir jāpabeidz 2013. gadā. ES arī cieši pārraudzīs un atbalstīs politiskās pārejas ceļveža īstenošanu Gvinejā-Bisavā.

AP/PV un EĀDD turpinās aktīvi iesaistīties Āfrikas ragā. Atbilstoši 2011. gada novembra stratēģiskajam satvaram ES turpinās atbalstīt reģiona nedrošības mazināšanu un novērst tā nestabilitātes iemeslus. ES arī turpmāk būs apņēmības pilna atbalstīt pozitīvas pārmaiņas Somālijā. Pašreizējās KDAP misijas un operācijas (*EUNAVFOR ATALANTA*, *EUTM Somalia*, *EUCAP NESTOR*, *EUAVSEC*) un atbalsts Āfrikas Savienības misijai Somālijā (*AMISOM*) vēl aizvien būs svarīga šo pozitīvo pārmaiņu sastāvdaļa. ES turpinās atbalstīt centienus veidot demokrātiju, drošību un labklājību Kenijā, kura 2013. gada martā rīkoja parlamenta vēlēšanas. Tā pievērsīs īpašu uzmanību arī Etiopijas iekšpolitikas un ārpolitikas attīstībai. ES turpinās pievērst uzmanību Sudānai un Dienvidsudānai, īpaši saistībā ar nolīgumu īstenošanu un tādu neatrisināto jautājumu risināšanu kā Abjeja (*Abyei*) un robežas.

ES sekmēs stratēģisko pieeju atkārtotu problēmu risināšanai Lielo ezeru reģionā un palīdzēs rast ilgtspējīgu risinājumu drošības problēmām Kongo Demokrātiskās Republikas austrumos. Tādējādi Lielo ezeru reģionā tiktu izveidota stratēģiskā sistēma ar mērķi atbalstīt saskaņotu ES pieeju attiecībā uz daudzajiem krīzes cēloņiem (reģionālā, KDR un vietējā/KDR austrumu līmenī). Tiks veikti centieni nosargāt *EUPOL* un *EUSEC* gūtos panākumus pēc misijas slēgšanas 2014. gada septembrī. Tiks turpināta arī sadarbība ar Āfrikas un starptautiskajiem partneriem, atbalstot ANO ierosmes nodrošināt ilglaicīgu stabilitāti KDR austrumos. Attiecībā uz Centrālāfrikas Republiku ES saglabās atbalstu pārejas procesam un tiesiskuma un drošības atjaunošanai.

KDAP pamatā joprojām būs misijas un operācijas. Gada sākumā KDAP misijās un operācijās bija iesaistīti vairāk nekā 5000 darbinieku – šis skaits tika palielināts pēc tam, kad 2013. gadā tika sāka *EUTM Mali* un *EUBAM Libya*.

Eiropadome 2013. gada decembrī, pamatojoties uz 2012. gada decembrī dotajiem uzdevumiem, apspriedīs KDAP. EK apzināja trīs šādas uzdevumu kopas: palielināt KDAP efektivitāti, pamanāmību un ietekmi; veicināt aizsardzības spēju attīstību un stiprināt Eiropas aizsardzības nozari. Gadā paredzēto dažādu ministru sanāksmju uzmanības lokā pārsvarā varētu būt sagatavošanas apspriedes.

Turpināsies informatīvi pasākumi ar partneriem, gan aktīvi veicinot dalību KDAP misijās un operācijās, regulārus drošības un aizsardzības dialogus, gan organizējot kopīgus seminārus ar stratēģiskiem partneriem saskaņā ar atbilstīgiem PDK ieteikumiem. Šādas diskusijas arī sniedz turpmākas iespējas apspriesties par stratēģisku pieeju un palīdz ES izvirzīties kā pasaules mēroga dalībnieci.

Ņemot vērā Eiropas un Āzijas pieaugošo savstarpējo saikni, Āzijas nozīme pēdējos gados ir pieaugusi. Pamatojoties uz ievērojami intensīvajām attiecībām 2012. gadā, tostarp daudziem augsta līmeņa apmeklējumiem, ES turpinās strādāt, lai saglabātu šo pozitīvo virzību arī 2013. gadā. ES turpinās veicināt attiecību padziļināšanu ar Āzijas reģionālajām organizācijām, tostarp Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju (ASEAN), un turpmāk nostiprinās un paplašinās sadarbību ar Ķīnu, Indiju, Japānu un Dienvidkoreju. ES strādās, lai noteiktu un darītu zināmas savas nostājas attiecībā uz galvenajām drošības problēmām reģionā. Tālab īpaši svarīga ir ES politikas noteikšana attiecībā uz Dienvidķīnas jūras reģionu. Institucionālajā jomā tiks darīts viss iespējamais, lai sarunas par dažādiem nolīgumiem ar reģiona valstīm noritētu pietiekami ātrā tempā.

Attiecībā uz Dienvidaustrumāziju īpaša uzmanība tiks pievērsta Mjanmai/Birmā, kur ir sācies demokratizācijas process. 2013. gadā tiks arī izveidota ES delegācija vēstnieku līmenī. Etniskie konflikti Mjanmā/Birmā joprojām būs uzmanības lokā.

Dienvidāzijā galvenā problēma vēl arvien ir Afganistāna, un ES ir apņēmības pilna sniegt valstij ilgtermiņa atbalstu, arī saistībā ar 2014. gada pārejas procesu. *EUPOL* misija ir pagarināta līdz 2014. gada beigām, lai sniegtu atbalstu Afganistānas partneriem. Gatavošanās pārejas procesam Afganistānā rada jaunu impulsu arī attiecībām ar Vidusāzijas valstīm.

Pakistāna vēl aizvien ir svarīgākais aspekts reģionā. Tiks turpināta ES un Pakistānas piecu gadu attiecību stiprināšanas plāna īstenošana, par ko vienojās 2012. gada sākumā. Īpaša uzmanība tiks pievērsta parlamenta vēlēšanām, kuras gaidāmas 2013. gada pirmajā pusē, tostarp ar vēlēšanu novērošanas palīdzību. ES centīsies nodibināt ciešus un nepārtrauktus kontaktus ar Pakistānas jauno valdību.

ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) Santjago samits 2013. gada janvārī sniedza iespēju dot spēcīgu signālu par ES politisko apņēmību atbalstīt Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis, balstoties uz līdzvērtīgu partnerību. Rīcības plāna (2013.–2015. gads) pārskatīšanā, par kuru lēmumu pieņēma Santjago, iekļāva divas jaunas sadaļas par dzimumu līdztiesību un investīcijām – tas palīdzēs paplašināt divu reģionu darbības jomu. ES maksimāli izmantos savas līgumiskās sistēmas ar svarīgākajiem Latīņamerikas partneriem vai apakšreģioniem (gaidāms, ka provizoriski stāsies spēkā ES un Centrālamerikas asociācijas nolīguma un Brīvās tirdzniecības nolīguma ar Peru un Kolumbiju tirdzniecības sadaļa) ne tikai tautsaimniecības jomās, bet arī lai palielinātu sadarbību, pievēršoties tādiem globāla mēroga mērķiem kā drošība, cīņa pret organizēto noziedzību, klimata pārmaiņām, it īpaši starptautiskajos forumos, kur Latīņamerikas valstu nozīme pieaug un ES un Latīņamerikas valstu nostājas lielākoties saskan. Svarīgs mērķis joprojām būs padziļināt mūsu attiecības ar tādiem stratēģiskajiem partneriem kā Meksika un Brazīlija, kā arī pastiprināt mūsu saiknes ar valstīm, kas vēlas atjaunināt savas attiecības ar ES, piemēram, Čīli un Kolumbiju, un izvirzīt jaunas dinamiskas reģionālās integrācijas ierosmes.

ES ārējās darbības vadība ir pamats Savienības stiprajām vērtībām, kuru pamatprincipi ir cilvēktiesības, tiesiskums un laba pārvaldība. ES ārējās attiecībās galvenā uzmanība tiks pievērsta ES cilvēktiesību stratēģijas īstenošanai. Šajā jomā galvenā loma būs ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos.

Ieroču neizplatīšanas un atbrūošanās jomā svarīgākās prioritātes būs saistītas ar to, lai panāktu taustāmu progresu starptautiska mēroga konsensa panākšanai par jaunu Rīcības kodeksu attiecībā uz darbībām kosmosā, paredzot ES atbalstu Ieroču tirdzniecības līgumam, lai tas stātos spēkā un tiktu efektīvi īstenots, atbalstot augstāko amatpersonu sanāksmes rīkošanu starp ES un Starptautiskās Atomenerģijas aģentūru (SAEA) un pastiprinātu ES iesaisti Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijā. Tajā pašā laikā tiks veikti centieni, lai pieņemtu virkni Padomes lēmumu, ar ko nodrošināt ES finansiālu atbalstu prioritāriem projektiem, piemēram, SAEA kodoldrošības fondam un mazbagātināta urāna bankai, kājnieku ieroču un vieglo ieroču drošībai un noliktavu pārvaldībai Lībijā un tās robežreģionā, ITL veicināšanai, ES ieroču neizplatīšanas konsorcijs. Tiks pastiprināti centieni, lai nodrošinātu aktīvu ES lomu ANO ĢA Pirmajā komitejā, SAEA valdē un vispārējā konferencē, kā arī pašreizējā Kodolieroču neizplatīšanas līguma pārskatīšanas posmā.

Vēl aizvien tiks sistematizēti un nostiprināti pašreizējie centieni sniegt stratēģisko un operatīvo pieredzi konfliktu novēršanas, starpniecības vai miera veidošanas darbībās, un tiks veicināta un dziļāk integrēta spēja EĀDD ietvaros risināt jautājumus, kas saistīti ar konfliktiem un nestabilitāti (*informatīvi pasākumi, izpratnes veidošana, apmācība un zināšanas*), – jo īpaši ar konflikta analīzes, agrīnās brīdināšanas un starpniecības atbalsta palīdzību. Šos mērķus veicināja arī konferences "ES kā miera veidotāja" rīkošana 2013. gada maijā. Tiks stiprinātas partnerības ar galvenajiem partneriem (*tostarp pilsonisko sabiedrību un attiecīgām starptautiskām un reģionālām organizācijām*). Stabilitātes instruments arī turpmāk sekmēs konfliktu novēršanas, miera veidošanas un starpniecības centienus.

Liela daļa neatslābstošu ES globāla mēroga centienu apkarot terorismu tiks vērsti pret apstākļiem, kā rezultātā terorisms izplatās. Tas ietver tādu daudzu dažādu parādību risināšanu kā, piemēram, sociālā, ekonomiskā un politiskā izstumtība, konfliktu un labas pārvaldības trūkums, izmantojot integrētas reģionālās stratēģijas un dialogos ar stratēģiskiem partneriem. Daudzpusējā līmenī ES veicinās ANO terorisma apkarošanas stratēģijas un atbilstīgu ANO drošības padomes rezolūciju īstenošanu. Tas arī veicinās saskaņotu terorisma apkarošanas pieeju ANO sistēmā kopumā un maksimizēs citu daudzpusēju sistēmu, piemēram, Globālā terorisma apkarošanas foruma un G8 Romas un Lionas darba grupas, iespējas. Pārskatāmā nākotnē terorisma novēršanas centieni galvenokārt tiks vērsti uz Dienvidāziju (īpaši Afganistānu un Pakistānu), plašāku Āfrikas Raga reģionu (t.i., ietverot Jemenu), un plašāku Sāhelas reģionu (ietverot Rietumāfriku un, ļoti iespējams, Nigēriju). Atkarībā no tā, kā veidojas apdraudējums ES, var būt vajadzība pēc lielāka terorisma apkarošanas atbalsta un uzmanību var vajadzēt pievērst jauniem apdraudējumiem neatkarīgi no tā, kur tie rodas.

ES arī arvien vairāk kā ārlietu politikas instrumentu izmanto ierobežojošus pasākumus. Mērķtiecīgi, juridiski stabili ierobežojošo pasākumu režīmi, kas atbilst skaidriem politiskajiem mērķiem, joprojām ir ticams instruments, lai popularizētu vērtības, kuras ES aizstāv. ES regulāri pārskatīs savu politiku attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem.

Visbeidzot, bet ne tikai, EĀDD turpinās stiprināt savu iesaisti dažās pašreiz svarīgās problēmās, piemēram, enerģētikā un klimata drošībā, kā arī diplomātiskajās attiecībās ūdens resursu jomā. Strādājot kopā ar Komisiju, dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu, EĀDD turpinās centienus panākt visaptverošu pieeju, reaģējot uz šiem izaicinājumiem. Konkrēti centieni ietvers ES ārpolitikas lielāku orientēšanu uz enerģētiku, turpinot politiskajos dialogos vēl vairāk iekļaut enerģētikas jautājumus un ES delegācijas pilnībā iesaistot diplomātiskajās attiecībās enerģētikas jomā, savukārt attiecībā uz klimata pārmaiņām darbu pastiprinās galvenokārt attiecībā uz gatavošanos 2015. gada globālajam klimata pārmaiņu nolīgumam, kā arī, īstenojot preventīvu diplomātiju un apņēmības pilnus sadarbības pasākumus, sistemātiskāk pievērsties saiknei starp klimata pārmaiņām, dabas resursu trūkumu un starptautisko drošību. Visbeidzot, ūdens strauji kļūst par lielu problēmu starptautiskajā drošībā, un 2013. gadā mērķis ir pabeigt plānošanas pasākumus ES ūdensapgādes drošības jomā, kā atbalstu plašākas diplomātijas ES ūdensapgādes jomā attīstībai, aktīvāk iesaistoties pārrobežu ūdens apgādes problēmās visā pasaulē.

I PIELIKUMS: KĀDP 2012. gada budžets**19.030101 EUMM Georgia**

2012/503/KĀDP EUMM Georgia 20 900 000

starpsumma: 20 900 000**19.030102 EULEX Kosovo**

2012/291/KĀDP EULEX Kosovo 111 000 000

starpsumma: 11 000 000**19.030103 EUPOL Afghanistan**

2012/391/KĀDP EUPOL Afghanistan 56 870 000

starpsumma: 56 870 000**19.030104 Citi krīžu pārvarēšanas pasākumi un operācijas**

2012/389/EUCAP NESTOR 21 213 310

2012/312/KĀDP EUAVSEC South Sudan 12 500 000

2012/324/KĀDP EUPOL COPPS 8 633 550

2012/372/KĀDP EUJUST LEX IRAQ 27 150 000

2012/332/KĀDP EUBAM Rafah 980 000

2012/392/KĀDP EUCAP Sahel Niger 8 700 000

2012/514/KĀDP EUPOL COPPS 6 750 000

2012/515/KĀDP EUSEC DR Congo 11 000 000

2012/698/KĀDP KDAP noliktava 4 312 234

starpsumma: 101 239 094

19.0302 Ieroču neizplatīšana un atbruņošana (4)

2012/121/KĀDP Darbības ES, Ķīnas un Āfrikas dialoga un sadarbības sekmēšanai parasto ieroču kontroles jomā	830 000
2012/166/KĀDP Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas (OPCW) un ES stratēģijas darbību atbalstīšana masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai	2 140 000
2012/281/KĀDP Starptautiskais rīcības kodekss kosmosā veiktām darbībām	1 490 000
2012/421/KĀDP Atbalsts Bioloģisko un toksisko ieroču konvencijai (BTIK)	1 700 000
2012/662/KĀDP EDSO – kājnieku ieroči un vieglie ieroči	890 000
2012/662/KĀDP ANO DP – kājnieku ieroči un vieglie ieroči	790 000
2012/422/KĀDP No MII brīva zona II	352 000
2012/423/KĀDP Ballistisko raķešu izplatīšana (HCoC II)	930 000
2012/699/KĀDP Līguma par kodolizmēģinājumu vispārējo aizliegumu organizācija (CTBTO V)	5 185 028
2012/700/KĀDP Kartahenas rīcības plāns 2010.–2014. gadam (kājnieku mīnas II)	1 030 000
2012/711/KĀDP Ieroču eksporta kontrole (COARM atbalsta pasākumi)	1 860 000
starpsumma:	17 197 028

19.0304 Ārkārtas pasākumi0**19.0305 Sagatavošanās pasākumi un turpmākie pasākumi**

Ārējā revīzija, juridiskie pakalpojumi un novērtējumi	167 731
Sagatavošanās pasākumi iespējamai KDAP misijai Lībijā	415 000
starpsumma:	582 731

19.0306 Eiropas Savienības īpašie pārstāvji

2012/39/KĀDP ESĪP Kosovā	2 410 000
2012/33/KĀDP ESĪP Tuvo Austrumu miera procesā	1 300 000
2012/255/KĀDP ESĪP Afganistānā	300 000
2012/331/KĀDP ESĪP Afganistānā	6 380 000
2012/327/KĀDP ESĪP Vidusjūras dienvidu reģionā	945 000
2012/325/KĀDP ESĪP Sudānā un Dienvidsudānā	1 900 000
2012/328/KĀDP ESĪP Vidusāzijā	1 120 000
2012/330/KĀDP ESĪP Bosnijā un Hercegovinā	5 250 000
2012/326/KĀDP ESĪP Dienvidkaukāzā un saistībā ar krīzi Gruzijā	2 000 000
2012/329/KĀDP ESĪP Āfrikas ragā	4 900 000
2012/390/KĀDP ESĪP Āfrikas Savienībā	680 000
2012/440/KĀDP ESĪP cilvēktiesību jautājumos	712 500
Starpsumma:	27 897 500
Kopā:	335 686 353,00

**II PIELIKUMS: Pārskats par 2012. gada tiesību aktiem KĀDP jomā
(ierobežojoši pasākumi)¹¹⁸****Afganistāna/Taliban**

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/167/KĀDP (2012. gada 23. marts), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 87, 24.3.2012., 60. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/334/KĀDP (2012. gada 25. jūnijs), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 165, 26.6.2012., 75. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/393/KĀDP (2012. gada 16. jūlijs), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 187, 27.7.2012., 52. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/454/KĀDP (2012. gada 1. augusts), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 206, 2.8.2012., 11. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/745/KĀDP (2012. gada 3. decembris), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 332, 4.12.2012., 22. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/809/KĀDP (2012. gada 20. decembris), ar kuru īsteno Lēmumu 2011/486/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, ņemot vērā situāciju Afganistānā (*OV L 352, 21.12.2012., 47.-48. lpp.*)

¹¹⁸ Šajā sarakstā iekļauti KĀDP lēmumi, ar kuriem piemēro tikai ierobežojošos pasākumus. Lai īstenotu pasākumus, kas ietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību piemērošanas jomā, ir arī jāizstrādā attiecīgi Padomes regula vai Padomes īstenošanas regula.

Baltkrievija

Padomes Lēmums 2012/36/KĀDP (2012. gada 23. janvāris), ar ko groza Lēmumu 2010/639/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 19, 24.1.2012, 31. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/126/KĀDP (2012. gada 28. februāris), ar ko īsteno Lēmumu 2010/639/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 55, 29.2.2012, 19. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/171/KĀDP (2012. gada 23. marts), ar ko īsteno Lēmumu 2010/639/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 87, 24.3.2012, 95. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/212/KĀDP (2012. gada 23. aprīlis), ar ko groza Lēmumu 2010/639/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 113, 25.4.2012., 11. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/642/KĀDP (2012. gada 15. oktobris) par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju (*OV L 285, 17.10.2012., 1. lpp.*)

Bosnija un Hercegovina

Padomes Lēmums 2012/158/KĀDP (2012. gada 19. marts), ar ko groza Lēmumu 2011/173/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Bosnijā un Hercegovinā (*OV L 80, 20.3.2012, 17. lpp.*)

Kongo Demokrātiskā Republika

Padomes Lēmums 2012/811/KĀDP (2012. gada 20. decembris), ko groza Lēmumu 2010/788/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Kongo Demokrātisko Republiku (*OV L 352, 21.12.2012., 50.–53. lpp.*)

Kotdivuāra

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/74/KĀDP (2012. gada 10. februāris), ar kuru īsteno Lēmumu 2010/656/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Kotdivuāru (*OV L 38, 11.2.2012., 43. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/144/KĀDP (2012. gada 8. marts), ar kuru īsteno Lēmumu 2010/656/KĀDP, ar kuru īsteno Lēmumu 2010/656/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Kotdivuāru (*OV L 71, 9.3.2012, 50. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/371/KĀDP (2012. gada 10. jūlijs), ar kuru groza Lēmumu 2010/656/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Kotdivuāru (*OV L 179, 11.7.2012., 21. lpp.*)

Ēģipte

Padomes Lēmums 2012/159/KĀDP (2012. gada 19. marts), ar ko groza Lēmumu 2011/172/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju Ēģiptē (*OV L 80, 20.3.2012, 18. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/723/KĀDP (2012. gada 26. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2011/172/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām saistībā ar situāciju Ēģiptē (*OV L 327, 27.11.2012., 44. lpp.*)

Eritreja

Padomes Lēmums 2012/632/KĀDP (2012. gada 15. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2010/127/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Eritreju (*OV L 282, 16.10.2012., 46. lpp.*)

Gvinejas Republika (Konakri)

Padomes Lēmums 2012/149/KĀDP (2012. gada 13. marts), ar ko groza Lēmumu 2010/638/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Gvinejas Republiku (*OV L 74, 14.3.2012., 8. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/665/KĀDP (2012. gada 26. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2010/638/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Gvinejas Republiku (*OV L 299, 27.10.2012., 45. lpp.*)

Gvineja-Bisava

Padomes Lēmums 2012/237/KĀDP (2012. gada 3. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām, kuras apdraud mieru, drošību vai stabilitāti Gvinejas-Bisavas Republikā (OV L 119, 4.5.2012., 43. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/237/KĀDP (2012. gada 31. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām, kuras apdraud mieru, drošību vai stabilitāti Gvinejas-Bisavas Republikā, un ar ko atceļ Lēmumu 2012/237/KĀDP (OV L 142, 1.6.2012., 36. lpp.)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/516/KĀDP (2012. gada 24. septembris), ar ko īsteno Lēmumu 2012/285/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām, vienībām un struktūrām, kuras apdraud mieru, drošību vai stabilitāti Gvinejas-Bisavas Republikā (OV L 257, 25.9.2012., 20. lpp.)

Irāna (MII)

Padomes Lēmums 2012/35/KĀDP (2012. gada 23. janvāris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 19, 24.1.2012, 22. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/152/KĀDP (2012. gada 15. marts), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 77, 16.3.2012., 18. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/169/KĀDP (2012. gada 23. marts), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 87, 24.3.2012., 90. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/205/KĀDP (2012. gada 23. aprīlis), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 110, 24.4.2012., 35. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/457/KĀDP (2012. gada 2. augusts), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 208, 3.8.2012., 18. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/635/KĀDP (2012. gada 15. oktobris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 282, 16.10.2012., 58. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/687/KĀDP (2012. gada 6. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 307, 7.11.2012., 82. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/829/KĀDP (2012. gada 21. decembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV L 356, 22.12.2012., 71.–77. lpp.)

Irāna (cilvēktiesības)

Padomes Lēmums 2012/168/KĀDP (2012. gada 23. marts), ar ko groza Lēmumu 2011/235/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Irānā (OV L 87, 24.3.2012., 85. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/810/KĀDP (2012. gada 20. decembris), ar ko groza Lēmumu 2011/235/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Irānā (OV L 352, 21.12.2012., 49. lpp.)

Irāka

Padomes Lēmums 2012/812/KĀDP (2012. gada 20. decembris), ar ko groza Kopējo nostāju 2003/495/KĀDP, kas attiecas uz Irāku (OV L 352/54. 21.12.2012., 54.lpp.)

Moldovas Republika Padomes Lēmums 2012/170/KĀDP (2012. gada 23. marts), ar ko groza Padomes Lēmumu 2010/573/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Moldovas Republikas Piedņestras apgabala valdību (OV L 87, 24.3.2012., 92. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/527/KĀDP (2012. gada 27. septembris), ar ko groza Lēmumu 2010/573/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Moldovas Republikas Piedņestras apgabala valdību (OV L 263, 28.9.2012., 44. lpp.)

Mjanma/Birma

Padomes Lēmums 2012/98/KĀDP (2012. gada 17. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2010/232/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu (OV L 47, 18.2.2012., 64. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/225/KĀDP (2012. gada 26. aprīlis), ar kuru groza Lēmumu 2010/232/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu (OV L 115, 27.4.2012., 25. lpp.)

Somālija

Padomes Lēmums 2012/388/KĀDP (2012. gada 16. jūlijs), ar ko groza Lēmumu 2010/231/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Somāliju (OV L 187, 17.7.2012., 38. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/633/KĀDP (2012. gada 15. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2010/231/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Somāliju (OV L 282, 16.10.2012., 47. lpp.)

Sīrija

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/37/KĀDP (2012. gada 23. janvāris), ar ko īsteno Lēmumu 2010/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 19, 24.1.2012., 33. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/122/KĀDP (2012. gada 27. februāris), ar ko groza Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 54, 28.2.2012., 14. lpp.)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/172/KĀDP (2012. gada 23. marts), ar ko īsteno Lēmumu 2010/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 87, 24.3.2012., 103. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/206/KĀDP (2012. gada 23. aprīlis), ar ko groza Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 110, 24.4.2012., 36. lpp.)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/256/KĀDP (2012. gada 14. maijs), ar ko īsteno Padomes Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 126, 15.5.2012., 9. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/322/KĀDP (2012. gada 20. jūnijs), ar ko groza Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 165, 26.6.2012., 45. lpp.)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/335/KĀDP (2012. gada 25. jūnijs), ar ko īsteno Padomes Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 165, 26.6.2012., 80. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/420/KĀDP (2012. gada 23. jūlijs), ar ko groza Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 196, 24.7.2012., 59. lpp.)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/424/KĀDP (2012. gada 23. jūlijs), ar ko īsteno Lēmumu 2010/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 196, 24.7.2012., 81. lpp.)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/478/KĀDP (2012. gada 16. augusts), ar ko īsteno Lēmumu 2010/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 219, 17.8.2012., 21. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/634/KĀDP (2012. gada 15. oktobris), ar ko groza Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 282, 16.10.2012., 50. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/739/KĀDP (2012. gada 29. novembris), par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju un ar ko atceļ Lēmumu 2011/782/KĀDP (OV L 330, 30.11.2012., 21. lpp.)

Kopējā nostāja 2001/931/KĀDP

Padomes Lēmums 2012/150/KĀDP (2012. gada 13. marts), ar kuru groza Lēmumu 2011/872/KĀDP, ar ko atjaunina to personu, grupu un vienību sarakstu, kurām piemēro 2., 3. un 4. pantu Kopējā nostājā 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu (OV L 74, 14.3.2012, 9. lpp.)

Padomes Lēmums 2012/333/KĀDP, ar ko atjaunina to personu, grupu un vienību sarakstu, kurām piemēro 2., 3. un 4. pantu Kopējā nostājā 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu, un atceļ Lēmumu 2011/872/KĀDP (*OV L 165, 26.6.2012., 72. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/686/KĀDP (2012. gada 6. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2012/333/KĀDP, ar ko atjaunina to personu, grupu un vienību sarakstu, kurām piemēro 2., 3. un 4. pantu Kopējā nostājā 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu (*OV L 307, 7.11.2012., 80. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/765/KĀDP (2012. gada 10. decembris), ar ko atjaunina to personu, grupu un vienību sarakstu, kurām piemēro 2., 3. un 4. pantu Kopējā nostājā 2001/931/KĀDP par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu, un atceļ Lēmumu 2012/333/KĀDP (*OV L 337, 11.12.2012., 50.–52. lpp.*)

Tunisija

Padomes Lēmums 2012/50/KĀDP (2012. gada 27. janvāris), ar ko groza Lēmumu 2011/72/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Tunisijā (*OV L 27, 31.1.2012., 11. lpp.*)

Padomes Lēmums 2012/724/KĀDP (2012. gada 26. novembris), ar ko groza Lēmumu 2011/72/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Tunisijā (*OV L 27, 27.11.2012., 45. lpp.*)

Zimbabve

Padomes Lēmums 2012/97/KĀDP (2012. gada 17. februāris), ar ko groza Lēmumu 2011/101/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Zimbabvi (*OV L 47, 18.2.2012., 50. lpp.*)

Padomes Īstenošanas lēmums 2012/124/KĀDP (2012. gada 27. februāris), ar ko īsteno Lēmumu 2010/101/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Zimbabvi (*OV L 54, 28.2..2012., 20. lpp.*)

III PIELIKUMS: 2012. gada deklarācijas un paziņojumi

2012. gadā kopā tika sniegti 597 paziņojumi un deklarācijas, tajā skaitā:

ES vārdā sniegtas AP deklarācijas. Tajās izklāstīta ES oficiālā nostāja, un tās sniedz saskaņā ar AP pilnvarojumu, iepriekš apspriežoties ar dalībvalstīm. Ja nav oficiālās nostājas, par minētajām deklarācijām vienojas dalībvalstis Padomē. Trešās valstis pēc uzaicinājuma var pievienoties šīm deklarācijām.

AP paziņojumi. Tos parasti izmanto gadījumos, kad nepieciešama ātra ES atbildes reakcija, un tos sniedz saskaņā ar AP pilnvarojumu bez oficiālas apspriešanās ar dalībvalstīm.

AP pārstāvja sniegti paziņojumi. Tos bieži izmanto, lai ātri sniegtu ES atbildes reakciju gadījumos, kad nav nepieciešama AP personiskā līdzdalība.

Vietējie ES paziņojumi. Tos izmanto saistībā ar konkrētiem vietējiem/reģionāliem jautājumiem.

Sadalījums pa kategorijām

Kategorija	Skaitis (% daļa iekavās)
AP deklarācijas	62 (10 %)
AP paziņojumi	253 (42 %)
Pārstāvja paziņojumi	200 (34 %)
Vietējie paziņojumi	82 (14 %)
Kopā	597

Ģeogrāfiskais sadalījums

Reģions	Procenti
Āfrika	18 %
Āzija	15 %
Austrumeiropa/Rietumbalkāni	19 %
Latīņamerika	5 %
Ziemeļāfrika	16 %
Tuvie Austrumi/Persijas līcis	19 %
Daudzpusēji/Ziemeļamerika	8 %

Iedalījums pēc temata

Kategorija	Skaitis (% daļa iekavās)
Cilvēktiesības	151 (25 %)
Vēlēšanas/reformas	96 (16 %)
Konflikts/stabilizācijas procesi	151 (26 %)
Ar drošību saistīti starpgadījumi	53 (9 %)
Apsveikumi/līdzjūtības apliecinājumi	24 (4 %)
Ieroču neizplatīšana	7 (1 %)
Cits	111 (19 %)
Kopā	597

Kopīgie paziņojumi

Kopā ar citiem komisāriem tika sniegti 25 AP paziņojumi.

Ar komisāru <i>Füle</i>	21
Ar komisāru Piebalgu	1
Ar komisāri <i>Reding</i>	
Ar komisāri <i>Georgieva</i>	1
Ar komisāru <i>de Gucht</i>	1
Ar komisāru <i>Rehn</i>	1
Kopā	25